

บทที่ 4

พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยวในเกาะสมุย

การศึกษาพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงต่อการท่องเที่ยวด้วย การศึกษาการพัฒนาการดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บันทึกรหนังสือ แพล่งอ้างอิงต่าง ๆ การสัมภาษณ์ รวมทั้งการออกสำรวจภาคสนาม เพื่อให้ทราบถึงสภาพในอดีตและปัจจุบัน ความเป็นมาและแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวของเกาะสมุย เพื่อที่จะนำความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไปวิเคราะห์ประเมินผลกระทบต่อไป จุดประสงค์สำคัญของการศึกษาในบทนี้เพื่อแบ่งการท่องเที่ยวของเกาะสมุยออกเป็นช่วง ๆ ของการพัฒนาเพื่อให้มองเห็นภาพความเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนขึ้นและนำไปวิเคราะห์ผลกระทบในลำดับต่อไป

การแบ่งช่วงเวลาการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุย

ดังได้กล่าวแล้วว่า การแบ่งช่วงเวลาของการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจนขึ้นและทราบปัจจัยอันเป็นผลกระทบได้เด่นชัดขึ้น การแบ่งช่วงเวลาในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ค้นคว้าลำดับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเกาะสมุยในช่วงเวลาต่าง ๆ ของเกาะสมุยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเท่าที่สามารถรวบรวมได้ดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงลำดับเหตุการณ์สำคัญในเกาะสมุย

ลำดับเหตุการณ์	เหตุการณ์สำคัญ
ต้นสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	ปรากฏหลักฐานว่าเกาะสมุยเป็นเมืองส่งส่งอากัรขึ้นกับเมืองนครศรีธรรมราช มีที่ว่าการเมืองตั้งอยู่ที่บ้านคอนแดง ไกลวัดประเดิม หมู่ที่ 1 ต.หน้าเมือง (ร.5 เคยเสด็จประพาสเกาะสมุย)
พ.ศ. 2427	สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดชทรงนิพนธ์ไว้ว่าเกาะสมุยมีประชากรรวมประมาณ 2,000 คน มีทั้งคนไทยและคนจีน มีบ้านเรือนคนไทย 400 หลังเศษ จีน 100 หลังเศษ
พ.ศ. 2440	เมืองเกาะสมุยและเกาะพะงันถูกยุบรวมเป็นอำเภอเดียวกัน เรียกว่าอำเภอเกาะสมุย ขึ้นตรงต่อ จ.สุราษฎร์ธานี(เมืองไชยาเก่า) หลวงพิพิธอักษร(นามเดิม สิงห์สุวรรณรักษ์, บรรดาศักดิ์เจษฎุราชภัคดี) เป็นนายอำเภอคนแรก
พ.ศ. 2449	ย้ายที่ว่าการจากบ้านคอนแดง (บ้านหน้าค่าย) มาตั้งที่บ้านหน้าทอน หมู่ที่ 3 ต.อ่างทอง อันเป็นที่ตั้งของอำเภอในปัจจุบัน
สมัยรัชกาลที่ 7	มีหลักฐานปรากฏว่ามีเรือยนต์เดินรับส่งคนโดยสารระหว่างเกาะสมุย เกาะพะงัน บ้านคอน จำนวน 1 ลำ เป็นของ พระยาปฏิพัทธ์ภูมิมิตรณ์ (เส้าเชียงสุน เศรษฐราชภัคดี) ปัจจุบันคือ เรือนอน

พ.ศ. 2469	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเกาะสมุย
พ.ศ. 2473	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเกาะสมุยอีกครั้ง
พ.ศ. 2503	ประมาณว่าเกาะสมุยมีโรงแรมแห่งแรกในช่วงปีนี้คือ โรงแรมทานติเกษม
23-24 เมษายน 2505	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จประพาสเกาะสมุย ทรงปรารภถึงความเก่าแก่ของอาคารที่ว่าการอำเภอและทรงเห็นสมควรที่จะสร้างใหม่ได้แล้ว
25 ตุลาคม พ.ศ. 2505	พายุไซร่อนหรือแฮเรียตพัดผ่านแหลมตะตุมพุก และทำความเสียหายแก่พื้นที่เกษตรของเกาะสมุย
พ.ศ. 2506	เรื่องราวของเกาะสมุยได้ลงในอนุสารอ.ส.ท.เป็นครั้งแรก (ปีที่ 3 ฉบับ 6 มกราคม พ.ศ. 2506) เรื่อง "เกาะสมุย เกาะสวรรค์ของชาวใต้" เขียนโดย เกียรติ ก่อเกียรติ
พ.ศ. 2507	มีการนำน้ำจากน้ำตกหินลาดโดยการต่อท่อจ่ายน้ำแก่กองทัพเรือและราษฎร เป็นระบบประปาครั้งแรก แต่น้ำยังไม่ผ่านกระบวนการทำน้ำประปา
พ.ศ. 2508	แผนสร้างท่าเทียบเรือบริเวณบ้านหน้าทอน
กรกฎาคม พ.ศ. 2508	เรื่องราวของเกาะสมุยปรากฏบนบทความภาษาสวีเดน-เยอรมัน "An Island in the Gulf of Siam", du sällsida เรื่องโดย Manuel Gasser ภาพโดย Rene Burri (เป็นช่างภาพที่มีชื่อเสียง)
14 ตุลาคม พ.ศ. 2510	คณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ส่งรถแทรกเตอร์มาช่วยในการเปิดเส้นทางถนนช่วงละโว้-เจวง ซึ่งมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันระยะทางยาวขวางกั้นอยู่
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2511	เส้นทางสายรอบเกาะสำเร็จลง หลังจากที่ประชาชนพยายามสร้างกันหลายครั้ง แต่สภาพถนนยังเป็นดินลูกรัง บางตอนยังสูงชัน
พ.ศ. 2511	เริ่มมีรถสองแถววิ่งรับส่งคนโดยสารบ้างแล้วแต่ไม่มากนัก
พ.ศ. 2512	ขยายผิวจราจรช่วงถนนสายรอบเกาะด้านตะวันตกเฉียงเหนือ (ช่วงเขาแหลมใหญ่) ปรับปรุงถนนสายรอบเกาะ
11 กันยายน พ.ศ. 2513	กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศให้เกาะพะงันเป็นกิ่งอำเภอ
23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2513	พายุไซร่อนหรือแฮเรียตพัดผ่านเกาะสมุยทำความเสียหายแก่พื้นที่การเกษตร
มิถุนายน พ.ศ. 2514	ปรากฏการศึกษาด้านการท่องเที่ยวในเกาะสมุย โดยนักเขียนสารคดีผู้มีชื่อเสียงชาวอเมริกันและคณะ(Mr. John C. Caldwell) เดินทางไปศึกษาและสำรวจเกาะสมุย เสนอรายงานให้ททท.(ขณะนั้นเรียกองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ทราบว่า เกาะสมุยมีคุณค่าความงามเทียบได้กับเกาะ Tahiti เกาะ Bora Bora หรือเกาะ Moorea ของฝรั่งเศส
พ.ศ. 2514	ทางอำเภอได้งบประมาณจากส่วนกลางเพื่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอแห่งใหม่
17 มีนาคม พ.ศ. 2515	มติคณะรัฐมนตรีซึ่งมีผลการพัฒนาเกาะสมุยฉบับมีปีงบประมาณพ.ศ.2515เป็นต้นมา
19-24 กรกฎาคม พ.ศ.2515	อ.ส.ท.มีโครงการการสำรวจเกาะสมุย เพื่อหาสู่ทางในการพัฒนาปัจจัยการท่องเที่ยว
พ.ศ. 2515	เกิดวาทภัยและอุทกภัยบนเกาะสมุย บ้านเรือนและการเกษตรเสียหาย
พ.ศ. 2516	First Bungalow บังกะโลแห่งแรกของเกาะสมุยตั้งอยู่หาดเจวง ต.ป้อผุด
พ.ศ. 2516	ทางอำเภอเห็นว่าสมุยเป็นเมืองท่องเที่ยว จึงของบประมาณสร้างอาคารที่ว่าการก่อสร้างส่วนกลางไปใหม่
พ.ศ. 2517	ได้งบประมาณมาสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอแห่งใหม่

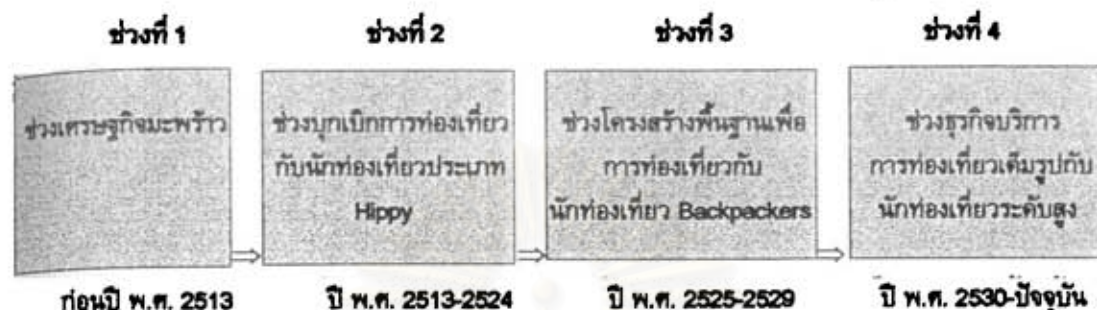
พ.ศ. 2518	ถนนสายรอบเกาะและสายอื่น ๆ อยู่ในโครงการปรับปรุงของหน่วยงาน ก.ร.ป. กลาง เป็นถนนลูกรังบดทับจนเรียบ ใช้เวลาก่อสร้าง 2 ปีเศษ
พ.ศ. 2518	"บึงกะโลชาวเกาะ" รีสอร์ทแห่งแรกของเกาะสมุยถูกสร้างขึ้น
สิงหาคม พ.ศ. 2518	เรือด่วน(เรือส่งเสริมบริการ) เริ่มดำเนินการวิ่งสายอำเภอบ้านดอน-สมุย จึงมีเรือ 2 ประเภทวิ่งระหว่างบ้านดอน-เกาะสมุย คือเรืออนที่มีมาแต่เดิม และเรือด่วน
พ.ศ. 2519	จำนวนประชากรของเกาะสมุยลดลงจาก พ.ศ. 2519 จนถึง พ.ศ. 2530 เฉลี่ย 1.27 ต่อปี เนื่องจากมะพร้าวราคาตก เกษตรกรขายที่ทำกินออกไปนอกเกาะ ในขณะที่การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทมากขึ้น
พ.ศ. 2519	อาคารที่ว่าการอำเภอสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว
พ.ศ. 2519	โรงพยาบาลเกาะสมุยแล้วเสร็จ
13 เมษายน พ.ศ. 2520	เกาะพะงันยกฐานะเป็นอำเภอเกาะพะงัน เกาะพะงันจึงแยกตัวไปจากอำเภอเกาะสมุย
18 ตุลาคม พ.ศ. 2522	เมื่อถนนดีขึ้น มีผู้ใช้ถนนมากขึ้นจึงชำรุดลงอย่างรวดเร็วจึงให้กรมทางหลวงรับไปบำรุง เริ่มทำการปรับปรุงก่อสร้างถนนสายรอบเกาะ (Main Road) และถนนแยก 6 สาย (Spur Road) เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
พ.ศ. 2524	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(วท.) ศึกษาเบื้องต้นสภาพเศรษฐกิจ สังคม และตลาดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย
กันยายน พ.ศ. 2524	เปิดใช้งานถนนสายรอบเกาะบางส่วน
พฤษภาคม พ.ศ. 2524	เปิดเส้นทางบินระหว่างกรุงเทพมหานคร-สุราษฎร์ธานี การท่องเที่ยวของเกาะสมุยขยายตัวขึ้นเนื่องจากมีการจัดรายการทัวร์รับนักท่องเที่ยวที่จะไปเที่ยวเกาะสมุยถึงสนามบิน
24 ธันวาคม พ.ศ. 2524	ถนนสายรอบเกาะเสร็จสมบูรณ์ใช้เวลา 799 วัน
ธันวาคม พ.ศ. 2524	บริษัท สมุยเฟอร์รี่ จำกัด เปิดเส้นทางเรือข้ามฟากเส้นทางขนอม-เกาะสมุย มีเรือ 2 ลำ วิ่งสวนกัน ใช้เวลา 3 ชม. ราคา 30 บาทต่อคน
พ.ศ. 2524	มีเที่ยวบินจอดแวะที่สนามบินสุราษฎร์ธานี สายกรุงเทพฯ-ภูเก็ต และกรุงเทพฯ-หาดใหญ่
พ.ศ. 2525	วท.ศึกษาต่อเนื่องจาก ปี พ.ศ. 2524 เพื่อจัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2527	วท.จัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี
เมษายน พ.ศ. 2528	ท่าเรือเฟอร์รี่ที่ดอนสัก แล้วเสร็จ ย้ายท่าเรือเฟอร์รี่จากขนอมมาที่ดอนสัก(ระยะระยะทางการเดินทางลงประมาณ 6 กิโลเมตร)
พ.ศ. 2527	เริ่มก่อสร้างสนามบินเอกชนที่เกาะสมุย ได้รับการสนับสนุนจาก BOI
พ.ศ. 2527	เปิดเส้นทางบินตรงจากกรุงเทพฯ-สุราษฎร์ธานี และหาดใหญ่-นครศรีธรรมราช-สุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2530	เริ่มจ่ายกระแสไฟฟ้าด้วยสายเคเบิลใต้น้ำระบบ 33 Kv. จากขนอมท. จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2530	มีโรงแรมระดับราคา 1 เกิดขึ้นบนเกาะสมุยแห่งแรก "อิมพีเรียล สมุย" ขนาด 155 ห้อง มีจำนวนสถานที่พักแรมในขณะนั้นรวม 166 แห่ง 2,594 ห้อง
พ.ย.2531	เกิดอุทกภัย ถนนหลายสายได้รับความเสียหาย
พ.ศ. 2531	ประชากรของเกาะสมุยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีนี้จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2531	วท.ศึกษาวิจัย "การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย
พ.ศ. 2532	ออกมาตรการทางกฎหมายการควบคุมอาคารตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
25 พฤษภาคม พ.ศ. 2532	เปิดเส้นทางบินกรุงเทพ-สมุยด้วยเครื่องบินโดยสารขนาดเล็ก
4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532	พายุไต้ฝุ่นเกย์พัดผ่าน เกิดผลกระทบต่อนิวศวิทยาชายฝั่งของเกาะสมุย
25 กันยายน พ.ศ. 2538	กรมโยธาธิการก่อสร้างเกาะเกาะแบบไร้มลภาวะขนาด 70 ตันวันเตก จำนวน 2 เคา วงเงินค่าจ้างก่อสร้าง 501 ล้านบาท ที่พังหว่า หมู่ที่ 5 ต.มะเร็ด
มกราคม พ.ศ. 2538	วท. ศึกษา "การศึกษาทบทวนแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยภายใต้ขีดความสามารถที่รองรับได้"
พ.ศ. 2538	วท. เสนอรายงานขั้นสุดท้าย "การจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี" ต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
ตุลาคม พ.ศ. 2538	สายการบินกรุงเทพเปลี่ยนใช้เครื่องบิน ATR-72 ขนาด 70 ที่นั่ง จำนวน 5 ลำ ไป-กลับ 10-12 เที่ยวต่อวัน
19 ตุลาคม พ.ศ. 2538	ก่อสร้างบ่อน้ำบาดน้ำเสียและระบายน้ำใน 3 ชุมชน(ละไม หน้าทอน เจวง) ราคาค่า ก่อสร้าง 426 ล้านบาท
24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538	กรมเจ้าท่าระงับการก่อสร้างถนนเลียบริมหาดหน้าทอนเนื่องจากยังไม่เสนอรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
20 มีนาคม พ.ศ. 2539	งดการอนุญาตการเส้นการพนันประเภทขมากระบือชั่วคราว
ตุลาคม พ.ศ. 2539	ฝนตกหนักติดต่อกัน เกิดอุทกภัย น้ำไหลเอ่อท่วมขังถนนหลายสาย
17 ธันวาคม พ.ศ. 2539	เริ่มจ่ายกระแสไฟฟ้าด้วยสายเคเบิลใต้น้ำระบบ 115 Kv. จากขนอม จ.นครศรี ธรรมราช
มีนาคม พ.ศ. 2540	เพิ่มเที่ยวบินกรุงเทพ-เกาะสมุย 15 เที่ยวบินต่อวัน ภูเก็ต-เกาะสมุย 2 เที่ยวบิน ต่อวัน และเปิดเส้นทางบินสิงคโปร์-สมุย-สิงคโปร์ 2 เที่ยวบินต่อสัปดาห์ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง 20 นาที
เมษายน พ.ศ. 2540	จัดงานครบรอบ 100 ปี อำเภอเกาะสมุย

ที่มา : จากการรวบรวมเอกสารบันทึกต่าง ๆ

จากลำดับเหตุการณ์สำคัญในปีต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 4.1 พอจะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเกาะสมุยในด้านต่าง ๆ มาโดยลำดับ การนำเฉพาะลำดับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นมาแบ่งการพัฒนาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวทำให้ตัดสินใจเลือกช่วงปีการพัฒนาอย่างคร่าว ๆ ได้ แต่เพื่อให้ได้ช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนลงไปจึงได้นำสถิติอื่น ๆ อีก ได้แก่ จำนวนสถานที่พักแรม จำนวนห้องพัก และนักท่องเที่ยว ที่ได้มีการรวบรวมทำเป็นสถิติและรวบรวมโดยผู้วิจัยเองบ้าง เป็นข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ ที่แสดงถึงอุปทาน อุปสงค์การท่องเที่ยว มาช่วยตัดสินใจเลือกช่วงปีของการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น ดังปรากฏในตารางที่ 4.2 และตารางที่ 4.3 และแผนภูมิที่ 4.1, 4.2

จากตารางที่ 4.1, 4.2, 4.3 และแผนภูมิที่ 4.1, 4.2 แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับอุปสงค์ อุปทานการท่องเที่ยว คือ จำนวนสถานที่พักแรม จำนวนห้องพัก และจำนวนนักท่องเที่ยว จึงสามารถแบ่งช่วงการเปลี่ยนแปลงภายในเกาะสมุยได้เป็น 4 ช่วง ดังนี้

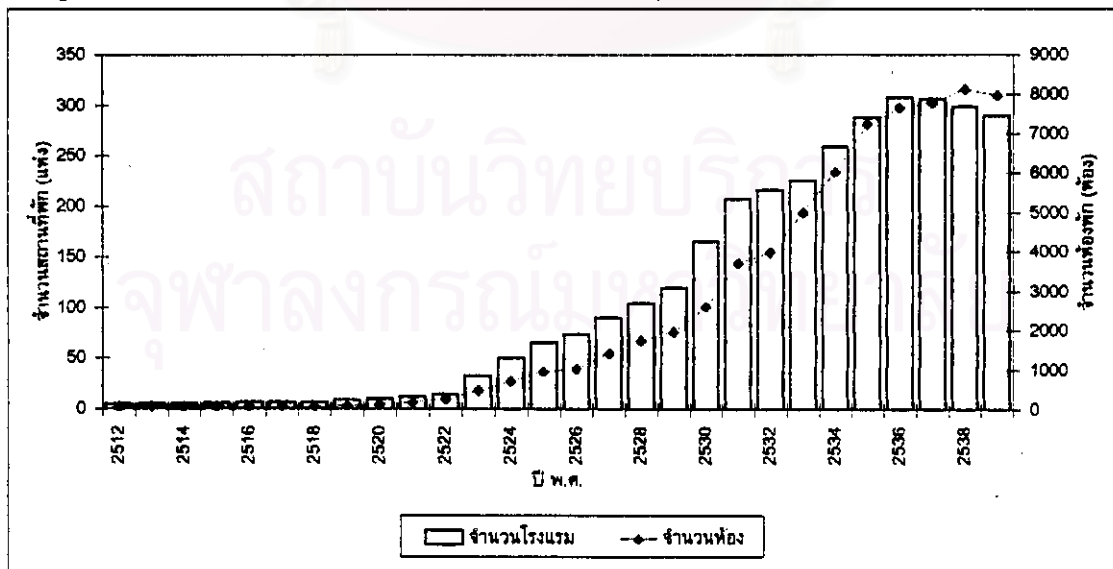
เหตุผลสนับสนุนที่ใช้ปี พ.ศ. 2513 เป็นปีแบ่งช่วงที่ 1 และช่วงที่ 2 เนื่องจากมี แหล่งข้อมูลหลายแหล่งได้ตรงกันว่าเกาะสมุยได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวกลุ่มแรก ๆ ในราวปี พ.ศ. 2513 (1970s) แหล่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่ *Tourist Development and Capitalist Transformation on Koh Samui* (Peter Anton Talbot Williamson:1993), *Memories of Samui Past* (The Greater Samui Vol.1 No.1 :1996), *Samui Welcome , A Guide to Koh Samui and Environs* (Dan Reid :1996) เป็นต้น สำหรับช่วงที่ 2 ใช้ปี พ.ศ. 2524-2525 เป็นตัวแบ่ง ประกอบกับข้อมูลด้าน ประชากร(ดูแผนภูมิที่ 3.5) ที่ประชากรเริ่มลดลงลงในปี พ.ศ. 2519 และลดลงเรื่อย ๆ ในปีต่อ ๆ มา เนื่องจากมะพร้าวราคาตก ประชาชนขาดที่ดินทำกิน เกิดภัยธรรมชาติหลายครั้ง อพยพออกไปยัง แผ่นดินใหญ่เพื่อหาที่ทำกินแห่งใหม่ ประชากรที่ยังทำกินบนเกาะสมุยเริ่มหารายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ความพยายามสร้างถนนให้เป็นสายรอบเกาะสำเร็จลงและเริ่มมีการปรับปรุงถนนลูกรังเดิมให้ กว้างสะดวกขึ้น เริ่มมีบริการรถส่งผู้โดยสาร ผลจากสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทำให้สมุยเป็นที่รู้จักมากขึ้นเรื่อย ๆ การพัฒนาการคมนาคมเริ่มขึ้นในช่วงปีที่ 2 นี้เอง เมื่อมีเรือควาน ที่แล่นได้เร็วขึ้นกว่าเรือนอน(เรือกลางคืน)ในปี พ.ศ. 2518 ในปี พ.ศ. 2522 ได้ก่อสร้างถนนรอบเกาะ คอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งแล้วเสร็จในปลายปี พ.ศ. 2524 และที่สำคัญจนมิอาจกล่าวถึงได้ก็คือ การเปิด บริการเรือข้ามฟากที่สามารถขนส่งได้ทั้งคนและยานพาหนะ ในปลายปี พ.ศ. 2524 เช่นกัน จำนวน สถานที่พักแรมก็ได้เพิ่มจำนวนขึ้นถึง 18 แห่ง เป็น 51 แห่งในปี พ.ศ. 2524 และเป็น 86 แห่งในปี พ.ศ. 2525 ขณะเดียวกันสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้ศึกษาเบื้องต้น เพื่อพัฒนาเกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาการคมนาคมดังกล่าวได้ส่งผลให้ปิดไปคือปี พ.ศ. 2525 มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน พ.ศ. 2525 จึงเป็นปีที่ใช้แบ่งช่วงการ พัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะสมุยในช่วงที่ 2 และช่วงที่ 3

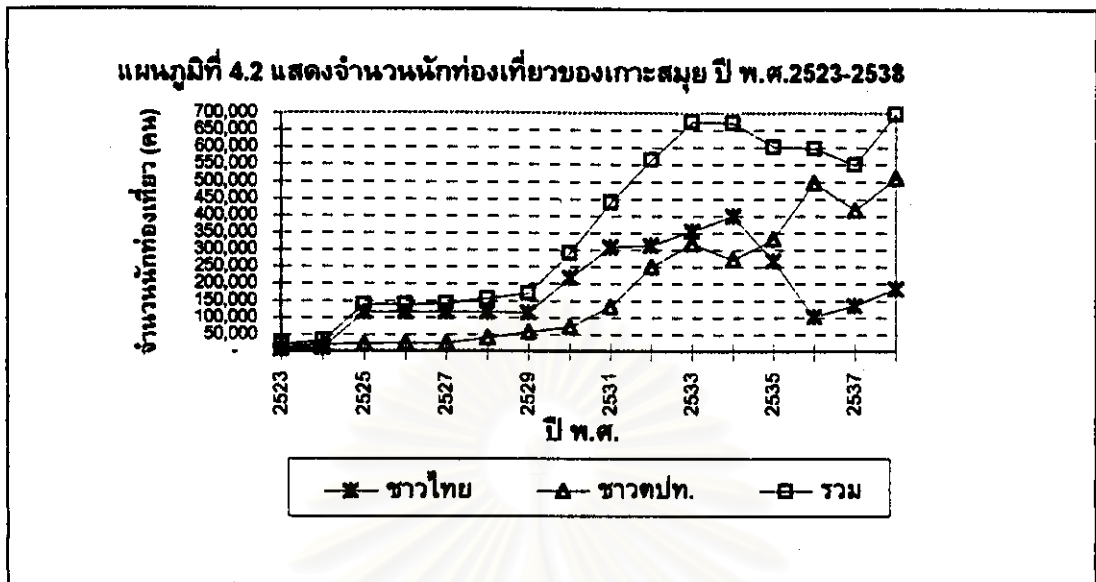
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนสถานที่พักแรมและห้องพักในเกาะสมุยในแต่ละปีตั้งแต่ ปี พ.ศ.2512-2539

ปีพ.ศ.	จำนวนโรงแรม	จำนวนที่เพิ่ม	อัตราการเพิ่ม	จำนวนห้อง	จำนวนที่เพิ่ม	อัตราการเพิ่ม	จำนวนเตียง
2512	6	-	-	80	-	-	1200
2513	6	0	0.00	80	0	0.00	1200
2514	5	0	0.00	85	5	8.33	1300
2515	6	1	20.00	88	3	4.62	1133
2516	7	1	16.67	79	11	16.18	1129
2517	7	0	0.00	79	0	0.00	1129
2518	8	1	14.29	82	3	3.80	1028
2519	9	1	12.50	96	16	19.51	1089
2520	10	1	11.11	118	21	21.43	1190
2521	12	2	20.00	187	68	57.14	1588
2522	15	3	25.00	280	73	39.04	1733
2523	33	18	120.00	471	211	81.15	1427
2524	51	18	54.55	710	239	50.74	1392
2525	68	15	29.41	954	244	34.37	1445
2526	74	8	12.12	1027	73	7.65	1388
2527	91	17	22.97	1427	400	38.95	1588
2528	105	14	15.38	1780	333	23.34	1676
2529	120	15	14.29	1870	210	11.93	1642
2530	165	46	38.33	2594	624	31.68	1583
2531	208	42	26.30	3701	1107	42.68	1779
2532	217	9	4.33	3978	275	7.43	1832
2533	228	9	4.15	4991	1015	25.53	2208
2534	259	33	14.60	6031	1040	20.84	2329
2535	288	29	11.20	7232	1201	19.91	2511
2536	308	20	6.94	7884	432	5.97	2488
2537	307	-1	-0.32	7794	130	1.70	2539
2538	299	-8	-2.61	8138	344	4.41	2722
2539	290	-9	-3.01	7976	-163	-2.00	2760

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 : ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย
 : แผนที่นำเที่ยว ปี พ.ศ.2530 , พ.ศ.2532 และพ.ศ.2537
 : จากกาสำรวจ

แผนภูมิที่ 4.1 แสดงจำนวนสถานที่พักแรมและห้องพักในเกาะสมุยในแต่ละปีตั้งแต่ ปี พ.ศ.2512 -2539

ตารางที่ 4.3 จำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุย ปี พ.ศ.2523-2538

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยว ชาวไทย	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ/ปี)	นักท่องเที่ยวชาวต่าง ประเทศ	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ/ปี)	รวม	อัตราการเพิ่ม (ร้อยละ/ปี)
2513	n.a.		n.a.		14,868*	
2523	7,518	-	12,250	-	19,768	-
2524	12,396	64.88	20,758	69.45	33,154	67.72
2525	115,886	834.87	22,900	10.32	138,786	318.61
2526	116,581	0.60	23,970	4.67	140,551	1.27
2527	117,278	0.60	25,039	4.46	142,317	1.26
2528	116,302	-0.83	41,079	64.06	157,381	10.58
2529	115,327	-0.84	57,118	39.04	172,445	9.57
2530	217,559**	88.65	73,158	28.08	290,717	68.59
2531	307,957	41.55	131,759	80.10	439,716	51.25
2532	314,457	2.11	250,497	90.12	564,954	28.48
2533	355,829	13.09	319,790	27.66	675,619	19.55
2534	400,846	12.66	270,997	-15.26	671,843	-0.56
2535	268,335	-33.02	333,402	23.03	601,737	-10.41
2536	102,389	-61.84	496,789	49.01	599,178	-0.43
2537	135,048	31.90	416,264	-16.21	551,312	-7.99
2538	186,197	37.87	511,260	22.82	697,457	26.51

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: * ข้อมูลจาก Samui Welcome (3rd edition, 1996)

** สถิติข้อมูลปี 2530 จากหลายแหล่งข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมีความแตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้ได้พิจารณาประกอบกับสถานการณ์ท่องเที่ยวโดยทั่วไปจึงเลือกใช้ข้อมูลของคณะกรรมการชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้สำรวจข้อมูลนักท่องเที่ยวในช่วงปีดังกล่าวด้วย

การที่เกาะสมุยเริ่มมีโรงแรมระดับ 1 (โรงแรมอิมพีเรียล สมุย) ทรูทรา ทันสมัย ในปี พ.ศ. 2530 นับเป็นจุดเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวของเกาะสมุยไปเกือบสิ้นเชิงทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรม รูปแบบนักท่องเที่ยว การใช้ที่ดิน และสภาพแวดล้อม และได้เป็นแบบอย่างมาตรฐานนานาชาติด้านบริการให้กับสถานที่พักแรมที่เปิดบริการในปีต่อมาจนถึงปัจจุบัน จำนวนสถานที่พักแรมรวม 166 แห่ง เพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนในอัตราเพิ่มร้อยละ 38.33 ในขณะที่มีห้องพักถึง 2,594 ห้อง จำนวนนักท่องเที่ยวก็ได้เพิ่มในอัตราร้อยละ 88.65 เกิดแรงงานอพยพทำให้เกาะสมุยเริ่มมีประชากรเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

หากเปรียบเทียบขั้นตอนการวิวัฒนาการ 6 ขั้นตอนของแหล่งท่องเที่ยว ของ Butler (1980) จะพบว่าช่วงที่ 1 (ก่อน พ.ศ. 2513) เกาะสมุยอยู่ในขั้นตอนการค้นพบ (Exploration) ช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2513-2524) อยู่ในขั้นตอนเกี่ยวพัน (Involvement) ช่วงที่ 3 (พ.ศ.2525-2529) อยู่ในขั้นตอนที่มีการพัฒนา และช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2530-ปัจจุบัน) อยู่ในขั้นตอนที่เป็นปึกแผ่น (Consolidation)

ต่อไปนี้จะอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงงาน สภาพสังคม ตลอดจนการเกิดโครงสร้างพื้นฐานในแต่ละช่วงของการพัฒนา เพื่อดูแนวโน้มในอนาคตว่าเป็นเช่นไร จะเกิดขึ้นตอนต่อไป คือ ขั้นตอนการหยุดนิ่ง (Stagnation) ขึ้นเสื่อม (Rejuvenation) ตามแนวคิดวิวัฒนาการของแหล่งท่องเที่ยวของ Butler หรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ช่วงเศรษฐกิจมะพร้าว”
ช่วงที่ 1 - ก่อนปี พ.ศ. 2513

เกาะสมุยถูกรู้จักในนามของเกาะมะพร้าว การท่องเที่ยวในเกาะสมุยในช่วงนั้นยังไม่เป็นที่รู้จัก ด้วยการคมนาคมขนส่งยังเป็นอุปสรรคอย่างมาก เป็นช่วงของเศรษฐกิจมะพร้าวอย่างแท้จริง ผลผลิตจากมะพร้าวเป็นรายได้หลักของเกาะสมุยจากพระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ได้นิพนธ์ว่า

“เกาะสมุยนี้มีความเจริญด้วยการค้าขายเป็นอันมาก เห็นว่าเกาะสมุยนี้ มีชัยภูมิที่อันดี และมีสินค้าหลายอย่างผู้คนก็มาก จะว่าเป็นเกาะท่าทางที่เรือเมธังวะจะพักได้...” (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช 2504:2)

การค้าขายที่ได้นำความเจริญมาให้กับเกาะสมุยในสมัยนั้น ก็คือ การทำสวนมะพร้าว และผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว เช่น น้ำมันมะพร้าว รวมทั้งผลิตผลการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งส่งออกนอกเกาะมี คนจีนเป็นพ่อค้าคนกลางนำไปขายที่แผ่นดินใหญ่ คนไทยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ พืชผลที่สำคัญก็คือ มะพร้าว ข้าวเจ้า แตง ฝ้าย เป็นต้น ส่วนคนจีนนั้นก็มีอาชีพทำ น้ำมันยาง ได้ และทำการค้าที่สำคัญคือการเป็นพ่อค้าคนกลางรวบรวมมะพร้าวจากชาวสวนมะพร้าว ทั่วเกาะไปจำหน่ายยังแผ่นดินใหญ่ นอกจากนี้คนจีนบางส่วนยังทำสวนยางพารา และเลี้ยงหมูพันธุ์ ไทหล่ำจำหน่ายภายในเกาะและเหลือส่งออกจำหน่ายนอกเกาะ ชาวจีนไทหล่ำมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของสมุยอย่างมากในช่วงสมัยนั้นสังเกตได้จากเบียดิบุกซึ่งใช้แลกเปลี่ยนของมีค่าหนึ่งเป็นอักษรภาษาจีน

ในปี พ.ศ. 2506 เกียรติ ก่อเกียรติ ได้เขียนถึงเกาะสมุยเรื่อง “เกาะสมุยสวรรค์ของชาวใต้” ในอนุสาร อ.ส.ท.(ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2506) ซึ่งเป็นการลงพิมพ์เรื่องราวของเกาะสมุยในอนุสาร อ.ส.ท.เป็นครั้งแรก ได้ความสรุปว่า มะพร้าวและผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวยังเป็นรายได้ อันดับหนึ่งของเกาะสมุย นอกจากนี้ยังมีรายได้จากรังนกนางแอ่น การทำสวนผลไม้ การทำเหมืองแร่ วุลแฟรม แร่ดีบุก ทำการประมง มีโรงงานผลิตเชือกด้วยกามมะพร้าวเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ นอกจากนี้ชาวเกาะสมุยยังนิยมเลี้ยงผึ้งเป็นงานอดิเรกเนื่องจากมีดอกมะพร้าวที่เป็นอาหารผึ้งอยู่ตลอดปี และมีการทำเหมืองแร่เหล็กซึ่งเดือนหนึ่ง ๆ สามารถขุดได้ประมาณหมื่นตัน แต่อย่างไรก็ตาม อาชีพการจำหน่ายมะพร้าวยังเป็นอาชีพหลักของชาวเกาะและโดยวิธีสหกรณ์

อุปทานทางการท่องเที่ยว

อุปทานการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

- สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities and Service) เพื่อความสะดวกสบายและความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ

- ทรัพยากรและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Tourism Attraction) ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities and Service)

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 4.4 แสดงโครงสร้างพื้นฐานของเกาะสมุยในช่วงที่ 1(ก่อน ปี พ.ศ. 2513)

โครงสร้างพื้นฐาน	สภาพ	หมายเหตุ
ถนน	ใช้ทางเกวียนลัดเลาะไปตามชายหาดหรือบางคอนต้องเดินข้ามเขา	แผนที่ 4.1
การคมนาคมติดต่อภายนอก	ช่วงแรก ๆ ต้องเดินทางไปกับเรือสำเภาค้าขายของชาวจีนไหหลำต่อมามีการพัฒนาการคมนาคมทางซึ่งมี 2 ทางคือ - ทางเรือ คือ จากกรุงเทพฯ-เกาะสมุย บ้านดอนเกาะสมุย - ทางรถไฟ ชนมูรี-สุราษฎร์ธานี จากนั้นต้องลงเรือนอนที่ บ้านดอนต่อไปเกาะสมุย	- จุดประสงค์ เพื่อการค้าขาย(มะพร้าว) ไม่ใช่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ - เป็นเรือใช้รับส่งสินค้าเป็นสำคัญ ส่วนเรือนอนหรือเรือกลางคืน (ใช้เวลา 7-8 ชม.) ใช้รับผู้โดยสารโดยเฉพาะ
การคมนาคมภายใน	ใช้เดินเท้าตามทางริมทะเล ต่อมามีแนวถนนจากบ้านหน้าทอน-ลิปะน้อย-ค.คลังงาม-หน้าเมือง-บ้านหัวถนน และต่อไปบ้านละไม 12 กม. จน พ.ศ. 2500 ทำแนวถนนรอบเกาะแต่รถยังไม่แล่นโดยรอบไม่ได้เพราะติดช่วงเขาหมาแหงน จน พ.ศ. 2510 มีการระเบิดภูเขาช่วงภูเขาหมาแหงนทำให้สามารถวิ่งรถได้รอบเกาะ แต่ถนนยังเป็นลูกรัง	มีรถสองแถวคันเล็ก ๆ วิ่งบริการจากบ้านหัวถนน-บ้านหัวถนนซึ่งเป็นสายแรก ระยะ 15 กม. และบ้านหน้าทอน-บ้านแม่ไม้-บ่อมุค
ท่าเรือ	พ.ศ. 2508 ได้รับงบประมาณจากคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้เพื่อสร้างท่าเรือแห่งแรกของสมุย	เพื่อประโยชน์ทางการประมงและให้ความสะดวกแก่ผู้โดยสาร
การประปา	ใช้น้ำตกหินลาดเป็นแหล่งผลิต แต่ยังไม่ผ่านกระบวนการผลิตประปาแต่อย่างใด เป็นระบบท่อจากถังเก็บน้ำมาใช้ยังบ้านอ่างทอง(บ้านหน้าทอน) ไม่มีการตั้งมิเตอร์เป็นแบบเหม่าจ่ายตามแต่ปริมาณการใช้น้ำ	กองทัพเรือเป็นผู้สร้างทำนบกักเก็บน้ำ
การไฟฟ้า	มีเฉพาะบริเวณตลาดอ่างทอง บ้านหัวถนน เท่านั้น	
การพักผ่อนหย่อนใจ	ทุกหมู่บ้านจะมีศาลาพักผ่อน ศาลาพักผ่อน	

ที่มา : สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช 2504: 24

: เอกสารครบรอบ 100 ปี อ.เกาะสมุย "ที่มาถนนหนทางบนเกาะสมุย" 2540:26-32

: Samui Sun "History of Koh Samui the Construction of the Ring Road, Vol.1; No.9, 1997

: อนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ 9 ฉบับที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2512

1.2 การบริการทางการท่องเที่ยว

สถานที่พักแรม โรงแรมและสถานที่พักแรมแห่งแรกบนเกาะสมุย คือ โรงแรมคานติเกษม เปิดบริการประมาณปี พ.ศ. 2503 ตั้งอยู่ที่หาดหน้าทอน ในปี พ.ศ. 2508 นักเขียนชื่อ Manuel Gasser ได้เขียนบรรยายสภาพโรงแรมและห้องพัก (ไม่ได้ระบุชื่อโรงแรมแต่น่าจะเป็นโรงแรมชายทะเล (Sea Side Hotel)–ผู้วิจัย) ไว้ว่า

"At the first wooden house the word 'Hotel' had been painted in both Thai and English. The Place had six or seven rooms, and we occupied one in the corner of the building facing the pier. Apart from a table and chairs there were two large Chinese-style beds-hard wood boards with thin mattresses. There were mosquito screens on the doors and windows, and a few fast geckos on the wall that helped eliminate the torment of mosquitoes." (Island in the Gulf, quoted in The Greater Samui Vol.1 No.2)

จะเห็นได้ว่าห้องพักมีแค่เพียงสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น การตกแต่งเป็นแบบจีน เจ้าของเป็นคนไทยเชื้อชาติจีน

ส่วนสถานที่พักแรม (อนุสารอ.ส.ท. ปีที่ 9 ฉบับที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2512) บนเกาะสมุยในปี พ.ศ. 2512 ขณะนั้นมีโรงแรมทั้งหมด 5 แห่ง รวมห้องพักจำนวน 60 ห้อง ได้แก่ (แผนที่ 4.1)

โรงแรมชายทะเล(Sea Side Hotel) เป็นโรงแรมที่ดีที่สุดในขณะนั้น มีห้องพักจำนวน 13 ห้อง เติงเต็ยวราคา 30 บาทต่อคืน เติงคู่ 50 บาท มีห้องน้ำห้องส้วมในตัว ตั้งอยู่ริมหาดอ่าวหน้าทอน

โรงแรมบังกาโล อยู่ติดกับโรงแรมชายทะเล มีห้องพักจำนวน 11 ห้อง

โรงแรมศรีสมุย เป็นตึกขนาด 3 ชั้น มีห้องพัก 11 ห้อง ตั้งอยู่กลางตลาดอ่างทอง

โรงแรมคานติเกษม ซึ่งเป็นโรงแรมเก่าแก่ที่สุดของสมุย มีห้องพักจำนวน 12 ห้อง

โรงแรมบ้านอ่างทอง มีห้องพัก 13 ห้อง

จะเห็นได้ว่าสถานที่พักแรมกระจุกตัวอยู่เฉพาะบริเวณหน้าทอนอันเป็นศูนย์กลางของเกาะในสมัยนั้นเท่านั้น ผู้พักส่วนใหญ่เป็นพวกพ่อค้า ผู้มาติดต่องาน นักท่องเที่ยวจริง ๆ มีน้อย การบริการเป็นแบบง่าย มีเครื่องอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

2. ทรัพยากรและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวที่ได้ถูกแนะนำในการมาเที่ยวเกาะสมุยในปี พ.ศ. 2506 (อนุสารอ.ส.ท. ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2506) ได้แก่ (แผนที่ 4.1) เจดีย์ศิลาวุฒราชธรรมาราม (วัดถ้ำศิลา) น้ำตกหน้าเมือง น้ำตกหินลาด หาดละไม อ่าวหน้าทอน ตลาด

หัวถนน ประเพณีการชนควาย วิถีชีวิต จะเห็นได้ว่าไม่มีการกล่าวถึงทาดเฉง และพื้นที่ส่วนบนของตัวเกาะเลย ทั้งนี้เพราะถนนสายรอบเกาะในทางตอนใต้ไปถึงได้สะดวกแค่เพียงบ้านหัวถนน เท่านั้น แหล่งท่องเที่ยวสำคัญก็คือบริเวณหาดหน้าทอนอันเป็นศูนย์กลางการปกครองเกาะสมุยนั่นเอง แหล่งท่องเที่ยวอื่นได้แก่บริเวณชายหาดระหว่างถนนด้านใต้จากหาดหน้าทอนไปยังบ้านหัวถนน

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ถูกแนะนำเพิ่มเติมในอนุสาร อ.ส.ท. ใน ปี พ.ศ. 2512 (อนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ 9 ฉบับที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2512) ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมมะพร้าวไทย อ่าวโจรสรา บ้านคลังงาม บ้านห้องโถงคต แทลมพังกา ทาดแหลมนาเทียน ทาดแหลมสน ทาดบ้านปลายแหลม (คือทาดพระใหญ่) วัดหน้าพระลาน เจดีย์หน้าพระลาน อ่าวกากี หินคาหินยาย(บริเวณแหลมละไม) ภูเขาหมาทรงน นอกจากนี้ยังมี วัดพังบัว เจดีย์แหลมสอ พระพุทธรูปจำลองเขาเลย์ กีฬาชนควาย

เป็นที่น่าสังเกตว่าบริเวณชายหาดต่าง ๆ ซึ่งมีชื่อเสียงในปัจจุบัน เช่น ทาดเฉง ทาดบ่อผุด ทาดแม่ไม้ เป็นต้น ก็ยังเป็นที่ยกร้างว่างเปล่า เป็นที่ดินที่ไร้ค่ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับบริเวณอื่น ๆ เพราะปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ ก็ไม่ออกงาม นักท่องเที่ยวเป็นนักผจญภัยเสียมากกว่า สถานที่พักแรมทั้ง 5 แห่ง ล้วนอยู่ที่บริเวณคดลาดอย่างทองทั้งหมด แหล่งท่องเที่ยวยังมีจำกัดเพราะการคมนาคมยังไม่ทั่วถึงและไม่สะดวก รูปแบบการท่องเที่ยวยังไม่มุ่งประเภทชายหาด และยังไม่มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน รายได้จากผลผลิตมะพร้าวยังเป็นรายได้ที่สำคัญของเกาะสมุย ธรรมชาติและความสะดวกสบายของชายหาด ทะเลยังคงความบริสุทธิ์ ยังไม่ได้ถูกใช้เพื่อการท่องเที่ยว

อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว

คนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวเกาะสมุยในช่วงนี้เพื่อการท่องเที่ยวจริง ๆ มีน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า หรือผู้ติดต่อการค้า ข้าราชการ ส่วนนักท่องเที่ยวที่ตั้งใจจะเดินทางเข้ามาเกาะสมุยนั้นพวกนี้เรียกว่า นักเดินทาง นักผจญมากกว่าที่จะเป็นนักท่องเที่ยวจริง ๆ จำนวนนักท่องเที่ยวจึงยังน้อย ทั้งนี้เพราะการคมนาคมยังลำบากด้วยประการทั้งปวง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ช่วงบุกเบิกการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวประเภท Hippy”

ช่วงที่ 2-ปี พ.ศ. 2513-2524

การท่องเที่ยวของเกาะสมุยในช่วงนี้อาจเรียกว่าเป็นยุคบุกเบิก ในปี พ.ศ. 2513 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพียงประมาณ 14,868 คนเท่านั้น เพราะการเดินทางที่ต้องใช้เวลามากและยุ่งยากหลายขั้นตอน เมื่อมาถึงเกาะแล้ว การจะออกไปเที่ยวตามที่ต่าง ๆ รอบเกาะก็ลำบาก เพราะเส้นทางภายในเกาะก็ไม่ค่อยสะดวกแม้ว่ามีแนวทางรอบเกาะแล้วแต่ยังเป็นถนนลูกรัง บางตอนมีสภาพเป็นเพียงทางเดินเท่านั้น รถยนต์ธรรมดาไม่สามารถแล่นผ่านไปมาได้โดยตลอด เมื่อมาถึงเกาะก็อยู่แถวตลาดหน้าทอนซึ่งเปรียบเสมือนตลาดกลางหรือศูนย์กลางของเกาะซึ่งอยู่ด้านตะวันตกของตัวเกาะ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเป็นพวกนักเดินทาง(Travellers) หรือนักผจญภัยเสียมากกว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว(Tourists) กล่าวคือพวกเขาเดินทางแสวงหาสภาพธรรมชาติต่าง ๆ ทั่วโลก เกาะสมุยในขณะนั้นเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเงินไม่มากนักแต่มีใจรักในการเดินทางได้เริ่มเข้ามาถึงเกาะสมุยเที่ยวแสวงหาธรรมชาติรอบ ๆ เกาะสมุย เกิดความประทับใจในความเงียบสงบและความสวยงาม และน้ำทะเลที่ใสสะอาดของหาดเฉวงซึ่งอยู่ทางตะวันออกของเกาะ ก็เลยพักอยู่ตามบ้านชาวบ้านแถวนั้น สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวหรือนักเดินทางให้เข้ามาสมุยก็คือ “Sand Sea and Sun” นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสมุยในช่วงนี้ส่วนใหญ่ถูกเรียกกันว่าเรียกว่า “ฮิปปี”(Hippies) มักนิยมเข้ามาเสพยาเสพติดพวกกัญชา หรือ เห็ดเมา (Magic Mushrooms) สมุยเป็นที่หยุดแวะและเป็นที่พักผ่อนตามเส้นทางที่เรียกว่า “Hippy Trail” ระหว่างบาทลิกกับกัฎมันทุ เนื่องด้วยสมุยเป็นเสมือนสวรรค์ที่ชาวตะวันตกต้องการคือมีหาดทรายขาวมีต้นมะพร้าวทอดตัวเป็นแนวยาวตามหาด (Williamson 1993:181) ต่อมา มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น ชาวบ้านก็ขยายบ้านออกเป็นที่พัก ต่อมาก็เริ่มทำเป็นห้องแถวเก็บค่าที่พัก แล้วเปลี่ยนเป็นกระท่อมเล็กๆ ก่อ ๆ ทำด้วยไม้ หลังคาจั่ว ขนาดเล็ก และใช้วัสดุชั่วคราวเป็นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น มีทั้งประเภทห้องน้ำข้างใน และห้องน้ำรวม ส่วนใหญ่จะพยายามให้อาคารอยู่ชิดหรือใกล้ชายหาดมากที่สุด ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “บังกะโล” ในสมัยนั้น สภาพการซื้อขายบริการไม่เด่นชัดนักเป็นการอยู่ร่วมกันเสียมากกว่า จุดเริ่มต้นของบังกะโล ตั้งกล่าวอยู่ที่ First Bungalow แล้วขยายตัวออกไปตลอดชายหาดเฉวง และเริ่มกิจการทางด้านนี้ที่หาดอื่น ๆ คิดตามมาก็มากมาย ธุรกิจการท่องเที่ยวในยุคต้นมีผู้ประกอบการน้อย การแข่งขันและต้นทุนต่ำ วิชาความรู้ความชำนาญไม่มากนัก ชาวเกาะสามารถบริหารกิจการด้านการท่องเที่ยวของตัวเองได้ ชาวเกาะสมุยหลายครอบครัวได้ยึดอาชีพการให้ที่พักเพื่อเก็บเงินเป็นอาชีพเสริม เมื่อผลตอบแทนดีและรู้จักวิธีหากินโดยสุจริตจากนักท่องเที่ยวก็ได้หันมายึดเป็นอาชีพหลักแทนการทำสวนมะพร้าวซึ่งผลตอบแทนลดลง เนื่องจากราคามะพร้าวตก ผลผลิตคุณภาพลดลง มะพร้าวแก่ และเกิดอุทกภัย วาดภัยบนเกาะสมุยหลายครั้ง นำความเสียหายมาให้แก่พื้นที่ทางการเกษตร

อย่างไรก็ตาม ประชาชนในเกาะสมุย ส่วนใหญ่ยึดอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำสวนมะพร้าว มีอัตรามากที่สุด (ข้อมูลปี พ.ศ. 2518) กล่าวคือมีประชาชนยึดอาชีพนี้ถึง 6,214 ราย คิดเป็นต้นมะพร้าวในเกาะสมุยในขณะนั้นประมาณ 2 ล้านต้นเศษ กินเนื้อที่ 103,319 ไร่

ผลิตผลนำส่งกรุงเทพฯ เกือบทั้งสิ้น แต่ในปลายช่วงที่ 2 มะพร้าวจะมีอายุค่อนข้างมาก ผลิตผลที่ได้จึงมีปริมาณลดลงเรื่อย ๆ ในขณะที่การท่องเที่ยวได้เพิ่มบทบาทความสำคัญขึ้นในเกาะสมุย

การพัฒนาวางแผนจากภาครัฐ

เกี่ยวกับความงามของเกาะสมุยนี้ Mr. John C. Caldwell นักเขียนสารคดีท่องเที่ยวผู้มีชื่อเสียงของอเมริกาและเป็นผู้จัดนำนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันมายังตะวันออกไกล รวมทั้งประเทศไทยหลายครั้ง ได้เดินทางไปศึกษาและสำรวจเกาะสมุยเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2514 ได้เสนอรายงานให้ อ.ส.ท. ทราบว่า ถ้าหากเกาะสมุยได้รับการพัฒนาต่อไปอีกเล็กน้อย เกาะนี้จะมีคุณค่าทางการท่องเที่ยวเทียบได้กับเกาะตาคิ(Tahiti) เกาะบอราบอรา(Bora Bora) หรือเกาะมูเลีย(Moorea) ของฝรั่งเศส แม้แต่ Mr. Clarac ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทยเป็นเวลานาน ก็เคยให้ความเห็นไว้ว่า ถ้าเกาะสมุยได้รับการพัฒนาโดยถูกต้องแล้ว เกาะนี้จะมีคุณค่าสูงกว่าเกาะตาคิ ในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้(ส.เจริญภพ 2512:15)

หน่วยราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นที่ตั้งของเกาะสมุย ได้เห็นความสำคัญในข้อนี้เช่นกัน จึงได้หาหนทางที่จะปรับปรุงเกาะสมุยขึ้น แต่ด้วยขาดงบประมาณและอุปกรณ์ที่เพียงพอ จึงได้จัดเสนอโครงการไปยังรัฐบาลรวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักผังเมือง คณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ ฯลฯ เพื่อพิจารณาหาหนทางช่วยเหลือ โครงการพัฒนาเกาะสมุยได้ถูกนำเสนอต่อรัฐบาลและคณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2514 โดยให้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้พิจารณา จากผลการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2515 ได้มีมติให้รวมโครงการพัฒนาเกาะสมุยไว้ในแผนพัฒนาภาคใต้ของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โครงการพัฒนาเกาะสมุยนี้นับว่าเป็นโครงการใหม่ การสำรวจวิจัยต่าง ๆ ยังไม่ได้มีการจัดทำในขั้นรายละเอียด การสำรวจเท่าที่มีก็เป็นเพียงการสำรวจขั้นต้นขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งทำการสำรวจเพื่อหาสมมติฐานแนวทางในการที่จะพัฒนาเกาะสมุยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต นอกจากนี้คณะสำรวจยังทำหน้าที่ให้ความรู้ คำแนะนำ แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมในแต่ละท้องถิ่นทำนองคณะฝึกอบรมเคลื่อนที่ จากการสำรวจอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การที่จะดำเนินการพัฒนาเกาะสมุยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นนั้น สามารถที่ทำได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือระหว่างเอกชน และรัฐบาลโดยทางรัฐบาลจำเป็นต้องจัดทำแผนหลัก(Development Plan) ที่แสดงความเป็นไปได้ของการพัฒนาทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยเสียก่อน เพื่อให้เอกชนได้ศึกษาถึงอนาคตของการท่องเที่ยวของเกาะนี้ และถ้าแผนหลักได้ชี้ชัดให้เห็นคุณค่าที่จะเกิดขึ้นแล้ว เอกชนก็ย่อมดำเนินการลงทุนไปเอง โดยรัฐบาลเพียงแต่รับภาระเฉพาะเรื่องอำนวยความสะดวกในด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะเท่านั้น แต่เนื่องจากการทำแผนพัฒนา Development Plan จำเป็นต้องใช้เวลาพอสมควร ดังนั้นในระหว่างที่ยังไม่มีแผนพัฒนา

ทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยนี้ ถ้าหากมิได้มีการควบคุมการก่อสร้างหรือปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ อาจมีส่วนราชการหรือเอกชนไปก่อสร้างอาคารสถานที่ถาวรวัตถุไปโดยไม่เหมาะสม และ อาจจะขัดกับแนวคิดในการที่จะพัฒนาเกาะนี้ในอนาคต การดำเนินงานโดยริบถ้วนในขณะนั้นที่ควรคำนึงถึงคือ

- 1) ให้สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการวางผังเมือง(Master Plan) ของเกาะสมุยโดยร่วมมือกับองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยด่วนที่สุด
- 2) ในระหว่างที่ดำเนินการวางผังเมืองนี้ ควรมีการประกาศควบคุมการก่อสร้างโรงงานอาคาร และถาวรวัตถุต่าง ๆ ภายในเกาะสมุย

ในปี พ.ศ. 2520 บริษัทเกาะสมุยริสอร์ทจำกัด ได้เสนอโครงการพัฒนาเกาะสมุยต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยในโครงการมีการศึกษาสภาพการณ์ต่าง ๆ ของเกาะสมุยโดยละเอียด พบปัจจัยต่าง ๆ ที่จะทำให้เกาะสมุยกลายเป็นเกาะที่มีความอดอยากแร้นแค้น มีการอพยพออกของประชากรมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นความหวังว่าจะเข้าไปยกระดับรายได้ของประชาชน สร้างแหล่งงานใหม่ ๆ และสร้างความเจริญขึ้นใหม่ในทุกท้องถิ่นอย่างทั่วถึงแทนการพึ่งพารายได้จากมะพร้าวที่มีคุณภาพต่ำลง ๆ และราคาตก ขาดการส่งเสริมที่ถูกต้องวิชาการ

ในปี พ.ศ. 2524 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้ศึกษาเบื้องต้นสภาพเศรษฐกิจ สังคม และตลาดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย

จะเห็นได้ว่าภาครัฐและเอกชนได้เริ่มเล็งเห็นสู่ทางการพัฒนาเกาะสมุยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ และก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวในช่วงต่อมา

อุปทานการท่องเที่ยว

1. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities and Service)

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 4.5 แสดงโครงสร้างพื้นฐานของเกาะสมุยช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2513-2524)

โครงสร้างพื้นฐาน	สภาพ	หมายเหตุ
ถนน	- มีถนนสายรอบเกาะใช้แล้ว แต่ยังเป็นถนนดินลูกรัง ถนนหลายขี้นี้สะดวกปลอดภัยเพียงพอ - ปลายของช่วงนี้เริ่มมีการก่อสร้างถนนสายรอบเกาะและทางแยกย่อย(คอนกรีตเสริมเหล็ก) เสร็จปี พ.ศ. 2524	แผนที่ 4.2
การคมนาคมเข้าสู่เกาะ	- การเดินทางโดยรถยนต์ ตามทางหลวงหมายเลข 4 (ยังสะดวก) - การเดินทางทางเรือ	- เรือโดยสารเร็วตัว 2 ชม. วันละเที่ยว เรือ

	<ul style="list-style-type: none"> ■ ขนอม-เกาะสมุย ■ หลังสวน(ชุมพร)-เกาะสมุย ■ บ้านดอน-เกาะสมุย <p>- การเดินทางทางอากาศ กรุงเทพฯ-สุราษฎร์ธานี</p>	<p>เที่ยวมีให้บริการเดือนธันวาคมพ.ศ.2524</p> <ul style="list-style-type: none"> - วันละ 1 เที่ยว - มีที่นั่งนอน(ชุดโดยสาร 250 คน ใช้เวลา 5-6 ชม. ปี พ.ศ. 2519 มี 2 ลำ เพิ่มขึ้น 7 ลำ ในปี พ.ศ.2524)และเรือท่าม เพิ่มขึ้น 7 ลำปี พ.ศ. 2524(ใช้สลา 2.30-3 ชม.) - เริ่มพฤษภาคม พ.ศ. 2524
การประปา	<ul style="list-style-type: none"> - นำประปาจากการต่อท่อจากทำนบน้ำตกหินลาดใช้ได้เฉพาะบริเวณตลาดอ่างทอง - ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาลบางส่วนใช้น้ำคลอง 	- พ.ศ. 2524 สุขาภิบาลเกาะสมุยเข้ามารับผิดชอบการประปา
การไฟฟ้า	ให้บริการใน 3 ชุมชน คือชุมชนตลาดอ่างทอง เดินเครื่องไฟฟ้าตลอด 24 ชม. ชุมชนตลาดหัวถนน และตลาดแม่น้ำค่ายไฟบางเวลา	
การสื่อสารและโทรคมนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ทำการไปรษณีย์แห่งเดียวที่ตลาดอ่างทอง ปี พ.ศ. 2524 มีไปรษณีย์เอกชน 3 แห่ง ที่ ต.แม่น้ำมะเร็ด และหน้าเมือง - โทรศัพท์ทางไกลระบบวิทยุโทรคมนาคม 	
การระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย	ระบายลงสู่ทะเลโดยตรง	
การสาธารณสุข	รพ.เกาะสมุยเสร็จปี พ.ศ. 2519 ขนาด 50 เตียง สถานีอนามัย 5 แห่ง	

ที่มา : ครบรอบ 100 ปี อ.เกาะสมุย 2540:30-32

: อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีที่ 21 ฉบับที่ 12 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2524

: อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีที่ 16 ฉบับ 8 มีนาคม พ.ศ. 2519

: สำนั โภคบุตร, 2518

1.2 การบริการทางการท่องเที่ยว

สถานที่พักแรม ในปี พ.ศ. 2519 โรงแรมส่วนใหญ่ยังอยู่ที่บริเวณหาดหน้าทอน (อนุสารอ.ส.ท.ปีที่ 16 ฉบับที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2519) (ดูแผนที่ 4.2 ประกอบ)

บังก้าโลชาวเกาะ เป็นของบริษัทชาวเกาะ เป็นรีสอร์ทแห่งแรกของเกาะสมุย (เริ่มก่อสร้างปี พ.ศ. 2518) อยู่ริมหาดอ่าวหน้าทอนมีทั้งบังกะโลขนาดพักได้ 8 คน 4 หลัง ราคาหลังละ 250 บาท และเกสท์เฮาส์ 12 ห้อง ห้องละ 2 เตียงมีสองราคาห้องละ 80 บาท และ 120 บาท มีห้องอาหารบริการ แผนกนำเที่ยวด้วย

บังก้าโลเกาะสมุยอยู่ใกล้กับท่าเรืออ่าวหน้าทอนและตลาดมีบังกะโลขนาดสองห้องนอน 2 หลังพักได้หลังละ 6 คนราคาหลังละ 150 บาท และบังกะโลหนึ่งห้องนอนอีก 1 หลังราคาหลังละ 100 บาท

รุ่งโรจน์มังกาโล เป็นตึกมีห้องพักทั้งหมด 10 ห้อง ในราคาห้องละ 20-30 และ 60 บาท

โรงแรมชายทะเลมีทั้งหมด 13 ห้อง ในราคาห้องละ 30 บาท และ 50 บาท

โรงแรมทานติเกษมมีห้องพักทั้งหมด 12 ห้อง ในราคาห้องละ 25 - 45 บาท

บ้านพักจินดา อยู่ที่บริเวณหาดหน้าทอน เป็นเรือนแถวชั้นเดียวประมาณ 8-10 หลัง

โรงแรมศรีสมุย มีห้องพัก 11 ห้อง ห้องเดี่ยวราคา 25 บาท ห้องคู่ 40 บาท อยู่ใกล้ธนาคารนครหลวงไทย ตลาดอ่างทอง

เฟริสท์มังกะโล อยู่ที่บริเวณหาดเฉวง

ทวิมังกาโล อยู่ที่หาดเฉวง

สถานที่พักแรมมีจำนวนไม่เพียงพอ และส่วนใหญ่มาตรฐานของที่พักและการบริการยังอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งจำนวนและบริการด้านร้านอาหาร ภัตตาคาร ยังมีน้อย มีที่ตลาดอ่างทอง 12 ร้าน และห้องเกะมีเพียง 250 ร้าน

การบริการอื่น ๆ การเดินทางท่องเที่ยวภายในเกาะอาจเช่าแท็กซี่สองแถวหรือติดต่อทัวร์ ซึ่งมีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ อาจเรียกว่าบริษัททัวร์แห่งแรก ๆ ในเกาะสมุยคือ นางนวลทัวร์ (พ.ศ. 2519) เป็นกิจการของคนต่างถิ่น มีเจ้าหน้าที่ประจำทั้งที่กรุงเทพฯ และเกาะสมุย

ช่วงปลายของช่วงที่ 2 นี้มีกิจการด้านที่พักที่มีการลงทุนในกิจการมังกะโลระดับราคาสูงขึ้นคือที่นราลอร์ด บริเวณหาดบางรักษ์ เจ้าของมาจากกรุงเทพฯ มีห้องพักราคาตั้งแต่ประมาณ 300-800 บาท/คืน ซึ่งเป็นราคาที่พัก สำหรับนักท่องเที่ยวระดับสูงในขณะนั้นมีเอเยนต์ภายในประเทศ 27 แห่ง และต่างประเทศอีก 14 แห่ง (อัมพร แก้วหนู 2527: 14) (ปัจจุบันนราลอร์ด เป็นโรงแรมประเภทเฟรนไชส์ในเครือ Choices Hotel เป็นที่พักแบบ Comfort หรือราคาระดับ 3)

การขยายตัวของสถานที่พักแรมและห้องพัก ในช่วงต้นและกลางของช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2513-2524) นี้ กิจการของสถานที่พักแรมเกือบอยู่กับที่ (ตารางที่ 4.2 และแผนภูมิที่ 4.1) ตั้งแต่ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2513 ส่วนที่เปิดใหม่ก็จะเริ่มมีที่หาดเฉวง หรือที่หาดละไม เป็นส่วนใหญ่ ปี พ.ศ. 2523 เป็นปีที่เริ่มมีจำนวนสถานที่พักแรมและห้องพักเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากมีโครงการก่อสร้างรอบเกาะคอนกรีตเสริมเหล็ก (หมายเลข 4169) และถนนแยกย่อยต่าง ๆ จากรัฐบาลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 คือมีอัตราการเพิ่มของสถานที่พักแรมร้อยละ 120 หรือเพิ่มขึ้น 18 แห่ง จากปี พ.ศ. 2522 และมีห้องพักเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 81.15 หรือเพิ่มขึ้น 211 ห้อง ส่วนปี พ.ศ. 2524 อันเป็นปีสิ้นสุดของช่วงการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงที่ 2 นี้มีห้องพักทั้งสิ้น 51 แห่ง จำนวนห้องพัก 682 ห้อง คิดเป็นอัตราเพิ่มจากปี พ.ศ. 2523 ร้อยละ 54.55 สำหรับจำนวนสถานที่พักแรม และอัตราการร้อยละ 44.80 สำหรับจำนวนห้องพัก

ขนาดของสถานที่พักแรมคิดจากจำนวนห้องพักต่อสถานที่พักแรมแต่ละแห่งเฉลี่ยประมาณ 13 ห้องต่อแห่ง แสดงว่าสถานที่พักแรมยังมีขนาดเล็ก จำนวนห้องพักไม่มากนัก

2. ทรัพยากรและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในช่วงนี้ (แผนที่ 4.2) ได้แก่ ทาดหน้าทอน ทาดแหลมใหญ่ ทาดหน้าพระลาน ทาดแหลมทราย ทาดแม่น้ำ อ่าวกาฬิ ทาดอ่าวบางรักษ์ ทาดแหลมสำโรง ทาดแหลมสน ทาดแหลมเทียน ทาดแหลมเสด็จ ทาดบ่อหุด วัดพิงบัว ทาดแฉวงน้อย ทาดแหลมละไม ทาดอ่าวพังกา ทาดบ้านลิปะน้อย ทาดลิปะใหญ่ (คือทาดแหลมดินทอ้งยาง) น้ำตกหินลาด น้ำตกหน้าเมือง วัดศิลาญ พระพุทธรบาทจำลองเขาเลย พระเจดีย์วัดท่านแดงแหลมสอ พระพุทธรบาทจำลองบนภูเขาหัวจุก หินคาหินยาย(แหลมละไม) โรงงานอุตสาหกรรมมะพร้าวไทย (ผลิตเส้นใยจากมะพร้าว) อ่าวทอ้งตะเคียน บ้านทอ้งโดนด บ้านคั้งงาม กีฬาสนควาย พระใหญ่ เกาะฟาน (สร้างด้วยแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ในปี พ.ศ. 2515)

จะเห็นได้ว่าทาดละไม และทาดแฉวง โดยเฉพาะทาดแฉวงน้อย เป็นที่รู้จักมากขึ้น เนื่องจากมีเส้นทางถนนที่ดีขึ้น การเข้าสู่ทาดง่ายขึ้น มีบั้งกะโลไว้คอยบริการบ้างแล้ว และเริ่มมีการขยายตัวมากขึ้น สังเกตได้จากสถานที่พักแรมที่สร้างขึ้นในช่วงนี้มักเกิดที่บริเวณทาดแฉวงเป็นสำคัญ และทาดละไม รองลงมา ทาดแฉวงเป็นที่รู้จักในภายหลังหลังทาดละไม เนื่องจากก่อนหน้านี้ถนนยังไม่รอบเกาะขาดช่วงตั้งแต่บ้านหัวถนนกับแฉวงในบริเวณที่เรียกว่าเขาหมาแหงนหรือช่องบุญตา แม้ภายหลังที่มีแนวถนนรอบเกาะแล้ว สภาพถนนก็ยังไม่เอื้ออำนวยให้แก่การท่องเที่ยว ทาดแฉวงนั้นสวยงามกว่าทาดละไม เนื่องจากมีทาดทรายขาวกว้างยาวกว่าที่ละไม ส่วนที่ละไม ช่วงปลายทาดทั้งสองด้านมีหิน ปะการัง บางช่วงเป็นโคลน หลังจากที่มีโครงการถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายรอบเกาะโดยกรมทางหลวงในปี พ.ศ. 2522 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2524 ทาดแฉวงก็เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเกาะสมุย ทาดแฉวงจึงเติบโตอย่างมากมีการลงทุนเพื่อสร้างที่พักแรม ร้านอาหาร และเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงต่อ ๆ ไป จนอยู่ในสภาพการณ์ที่น่าเป็นห่วงในปัจจุบัน

อุปสงค์การท่องเที่ยว

การขยายตัวของนักท่องเที่ยว

ระหว่างปี พ.ศ. 2513-2524 นักท่องเที่ยวมาจากที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น จากยุโรป อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย เป็นต้น เกาะสมุยมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วจากการบอกต่อ ๆ ไปของนักท่องเที่ยว เพราะเกาะแห่งนี้ยังมีธรรมชาติที่บริสุทธิ์อยู่มาก นักท่องเที่ยวเดินทางมาแล้วก็พักกันเป็นเดือนหรือหลาย ๆ เดือน ส่วนใหญ่เมื่อกลับไปแล้วก็จะกลับมาอีก นักท่องเที่ยวในช่วงนี้ยังเป็นนักท่องเที่ยวระดับต่ำคือมีการใช้จ่ายน้อย ถึงแม้ว่าจะมีเวลาพักยาวนาน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในช่วงนี้จะได้รับ การเรียกขานว่าเป็นพวกฮิปปี ซึ่งมักนิยมเข้ามาเสพยาเสพติดพวกกัญชาหรือเห็ดเมาซึ่งชื่อหากันไม่ยากแถวทาดแฉวง ในช่วงนี้งาน "ฟูลมูนปาร์ตี้" ยังจัดที่ทาดแฉวง เกาะสมุย ต่อมาเมื่อทาดแฉวงเปลี่ยนไปมีโรงแรมขนาดใหญ่ ทรูทรา ราคาแพงเกิดมากขึ้นในช่วงต่อ ๆ มา งานดังกล่าวก็ย้ายไปจัดที่เกาะพะงันแทน นักท่องเที่ยวที่เรียกว่าฮิปปีก็ค่อยหมดไป ในช่วงปี พ.ศ. 2513-2524 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศ (ตารางที่ 4.3 แผนภูมิที่ 4.2) โดยในปี พ.ศ. 2523 มีนักท่องเที่ยว

ประมาณ 19,768 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 7,518 คน (ร้อยละ 38.03) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 12,250 คน (ร้อยละ 61.97) อัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวจากปี พ.ศ. 2513 คิดเป็นร้อยละ 3.30 ต่อปี จนมาถึงปี พ.ศ. 2524 มีอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวสูงถึงร้อยละ 67.72 โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มสูงขึ้นอัตราร้อยละ 64.88 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 69.45 ทั้งนี้เนื่องจากถนนสายรอบเกาะเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเปิดใช้อย่างเป็นทางการ ส่วนเรือเปิดให้บริการในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2524 นี้เช่นกัน เป็นมิติใหม่ของการเดินทางเข้าสู่เกาะสมุยที่สะดวกเพราะสามารถบรรทุกได้ทั้งผู้โดยสารและยานพาหนะได้คราวละมาก ๆ

ช่วงปลายของช่วงนี้ ได้มีการปรับปรุงบังกะโลขึ้น ลักษณะอาคารใช้วัสดุถาวรขึ้น เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวมากขึ้น และเริ่มมีนักลงทุนจากภายนอกเข้ามา เริ่มมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานขึ้น เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า โทรศัพท์ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักเป็นพวกที่มีฐานะปานกลาง ลักษณะการดำเนินกิจการสถานที่พักแรมเป็นแบบครอบครัว ยังไม่เป็นระบบธุรกิจ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจยังเป็นของคนท้องถิ่น เมื่อปลายปี พ.ศ. 2524 ถนนสายรอบเกาะเสร็จเรียบร้อย เรือเฟอร์รี่เปิดเส้นทางขนอม-สมุย การท่องเที่ยวที่เริ่มต้นและดำเนินมาเงียบ ๆ ขยายตัวออกอย่างกว้างขวางในทันทีและได้ส่งผลให้มือนักท่องเที่ยวและสถานที่พักแรมอย่างมากในช่วงการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงถัดไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ช่วงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว Backpackers”
ช่วงที่ 3 - ปี พ.ศ. 2525-2529

มีรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวมาจากแผ่นดินใหญ่ ที่ดินมีราคาสูงขึ้น มีการเก็งกำไร มีการอพยพของแรงงานเข้ามา ในขณะที่ประชากรดั้งเดิมของเกาะสมุยยังคงอพยพออกจากเกาะอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ทั้งทางภาครัฐและเอกชน ได้สร้างไว้ไม่ว่าถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายรอบเกาะและสายแยกต่าง ๆ การพัฒนาแหล่งน้ำ เรือเฟอร์รี่ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายของยุคก่อน ล้วนส่งผลต่อยุคนี้เป็นอย่างมาก จึงอาจเรียกได้ว่ายุคนี้เป็น “ยุคปรับเปลี่ยน” ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ แต่นักลงทุนขนาดใหญ่ยังไม่พร้อมมาลงทุน เพียงแต่ศึกษาและเฝ้าดูแนวโน้มกันอยู่ เพราะสาธารณูปการพวกไฟฟ้า ประปา ยังไม่พร้อม จึงยังไม่กล้าตัดสินใจลงทุน

เมื่อมีคนเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนมากขึ้น “นักเดินทาง” ผู้แสวงหาความเรียบง่าย ความสงบ ก็เริ่มออกไปหาที่ใหม่ ๆ อีก คนที่มารุ่นหลังเริ่มเป็นนักท่องเที่ยว(Tourists) คือต้องการเข้ามา “เที่ยว” อุทยานที่ต่าง ๆ ไม่ใช่มาพักผ่อนหาความสงบโดยตรง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพวก Backpackers เมื่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น ผู้ประกอบการก็มากขึ้น การแข่งขันก็มากขึ้น ธุรกิจการท่องเที่ยวที่เคยเป็นมาเรียบ ๆ ระหว่างเจ้าของบังกะโล ผู้คนในเกาะ กับนักท่องเที่ยวเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสลับซับซ้อนทางด้านเงินทุน การจัดการ การแข่งขันมากขึ้น ลักษณะการขายบริการเริ่มก่อตัว มีกิจกรรมใหม่เกิดขึ้นนอกเหนือการชื่นชมธรรมชาติ มีบาร์ ไนท์คลับ เกิดขึ้นบ้างแล้วตามแถวชายหาด เมื่อมีผู้ประกอบการมากก็จำเป็นต้องมีการแข่งขัน โดยเริ่มจากการปรับปรุงบังกะโลให้หรูหรามากขึ้น ทันสมัยขึ้น ต้องมีการจ้างคนจากภายนอกเกาะ คนหาแขก(เรียกกันว่า “ไกด์”) วิธีการโฆษณา ในขณะที่ช่วงก่อนการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างเรียบ ๆ นักท่องเที่ยวเดินทางมาหาที่พักตามใจชอบ ความสลับซับซ้อนที่เพิ่มขึ้นเพราะการแข่งขันดังกล่าวค่อย ๆ กิดกันชาวเกาะผู้ที่ไม่คุ้นเคยออกไปจากธุรกิจประกอบการสถานที่พักผ่อน โดยการขายกิจการบ้าง เปลี่ยนให้คนภายนอกมาเช่าทำบ้าง ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ยากกว่าขายกับธุรกิจซึ่งนับแต่จะซับซ้อนขึ้นทุกวัน การขายกิจการเริ่มมีมากขึ้นแถวหาดเฉวง การขายกิจการแต่ละครั้งเป็นเงินนับล้านบาท ชาวเกาะเองไม่มีทุนพอที่จะซื้อได้จึงเท่ากับเป็นการเปิดทางให้คนภายนอกเข้ามาครอบครองกิจการตามชายหาดเพิ่มมากขึ้นเรื่อย คนที่เคยทำอยู่ที่ขายกิจการหรือไม่ให้คนอื่นเช่าต่อแล้วเอาเงินไปซื้อที่ดินบนแผ่นดินใหญ่ ทำไร่ ทำสวนตามความถนัด ในระยะนี้ค่าครองชีพสูงขึ้น เริ่มมีปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

การพัฒนาวางแผนจากภาครัฐ

สำหรับนโยบายและโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุย เป็นผลสืบเนื่องมาจากมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้มีการพัฒนาเกาะสมุยนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2515 เป็นต้นมา (ข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี 2514: 3-5 อ้างใน ธรรมรงค์ อุทัยรังษี 2529:45) จึงส่งผลให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าสาธารณูปโภคหรือสาธารณูปการ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะทางหลวงแผ่นดินหมายเลขต่าง ๆ ถึง 6 สาย ตลอดจนการเปิดบริการเดินเรือข้ามฟาก

(เรือเฟอร์รี่) เส้นทางขนอม-สมุย ซึ่งนับได้ว่าความสะดวกทางด้านการคมนาคมขนส่งดังกล่าว เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อการขยายตัวและการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจท่องเที่ยวอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนบนเกาะสมุย

กรอบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้มีการพัฒนาทั้งในส่วนภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยการปฏิรูปและร่วมกันจัดระบบการบริหารงานพัฒนาหลายด้านให้มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาในทิศทางที่สอดคล้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาหลัก คือ 1. ปัญหาด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจและฐานะการเงินของประเทศที่อยู่ในภาวะที่เสื่อมโทรม 2. ปัญหาความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดทั้งสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศของประเทศไทยที่ทรุดโทรมลง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการขยายตัว เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจไทยที่ผ่านมา 3. ปัญหาทางด้านสังคม และ 4. ปัญหาความยากจนในชนบทล้าหลัง

ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จึงได้กำหนดจุดประสงค์การพัฒนาประเทศ 6 ประการ คือ

1. พื้นฟูทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ
2. ปรับปรุงโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
3. พัฒนาโครงสร้างและกระจายบริการทางสังคม
4. แก้ปัญหาความยากจนในชนบทล้าหลัง
5. ประสานการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ
6. ปฏิรูประบบบริหารงานพัฒนาของรัฐและกระจายสิทธิทรัพย์สิน

การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภาค ใช้กรอบนโยบายและแนวทางการพัฒนาเช่นเดียวกับในระดับชาติ โดยการศึกษาขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น(JICA) ในการศึกษาเพื่อพัฒนาภาคใต้ตอนบน (2528:8-9) ได้เสนอแนวทางและมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคใต้ตอนบนดังนี้ การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยยังคงรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและให้สาขาการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคด้วย ซึ่งมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

(1) กำหนดศูนย์การท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ของภูเก็ตและสุราษฎร์ธานี แล้วจึงประสานเข้ากับการท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยรอบ

(2) การพัฒนาใดที่จะสนองความต้องการนักท่องเที่ยวประเภทพักตากอากาศ(Resorts-Oriented) ติดตามด้วยการดำเนินการเพื่อรับนักท่องเที่ยวประเภทพักในเมือง (City-Oriented)

(3) การพัฒนาหรือการใช้ประโยชน์บริการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวเพื่อสอดคล้องกับสาขาอื่น ๆ โดยเฉพาะการขนส่งและการพัฒนาเมือง

ดังนั้นจำเป็นต้องเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างความสามารถของการท่องเที่ยวให้ดำเนินตามประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. กำหนดเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเข้มอันจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเต็มที่จำกัดการพัฒนาการท่องเที่ยวและป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม
2. จัดทำแผนการแบ่งงานอย่างชัดเจนและสมบูรณ์แบบระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่นและเอกชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวประสานกันและเกิดผลอย่างจริงจัง

การวางแผนระดับจังหวัด

ในปี พ.ศ. 2527 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี :2527) ได้ศึกษาศักยภาพและความพร้อมของจังหวัดสุราษฎร์ธานีการศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ถ้าหากได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวอย่างได้ผลและมีการพัฒนา สุราษฎร์ธานีมีโอกาสที่จะสามารถเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวหลักของภาคใต้ได้ โดยการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสถานที่พักผ่อน และแหล่งบันเทิงสำหรับผู้เดินทางท่องเที่ยว นักธุรกิจอุตสาหกรรม ข้าราชการ ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้องยกระดับให้สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวนานาชาติที่สามารถแข่งขันได้กับต่างประเทศ ภายใต้การคงรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมให้มากที่สุด ทั้งนี้ควรเน้นการพัฒนาให้เกาะสมุยซึ่งมีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักในการพักผ่อนตากอากาศ และไชยาที่มีความพร้อมเป็นศูนย์กลางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม อนึ่ง มีการวางแผนการพัฒนาโดยแบ่งบทบาทและลำดับการพัฒนากลุ่มแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 8 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง 2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.ไชยา 3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.ดอนสัก 4. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.พนม 5. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.นาสาร 6. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.เกาะสมุย 7. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะอ่างทอง 8. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.เกาะพะงัน

อย่างไรก็ตามการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เน้นในแหล่งท่องเที่ยวชายหาดเป็นหลัก โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เสริมโครงข่ายการท่องเที่ยวในบริเวณนั้น ๆ โดยเน้นโครงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ

การวางแผนระดับพื้นที่ เกาะสมุย

ในปี พ.ศ. 2525 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้ศึกษาและจัดทำแผนหลัก " การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว" เพื่อให้มีการพัฒนาในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดและมีผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด การศึกษาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการนำทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ แนวทางการพัฒนาพื้นที่ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การกำหนดแนวทางพื้นที่ออกเป็นพื้นที่พัฒนาก้าวหน้า ได้แก่ พื้นที่หาดแวง หาดละไม พื้นที่พัฒนาธรรมชาติ พื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่เพื่อกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- 2) แนวทางการใช้ที่ดินชายหาดพัฒนา
- 3) แนวทางการพัฒนาชุมชนศูนย์กลาง นอกจากชุมชนบ้านหน้าทอน อันได้แก่ ชุมชนรอง (ชุมชนบ้านปอผูด และชุมชนบ้านหัวถนน) ชุมชนพืงพา ได้แก่ ชุมชนบ้านแม่ น้ำ บ้านละไม บ้านบางเก่า บ้านท้องโตนด และบ้านตลิ่งงาม

ในปี พ.ศ. 2527 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย/สุราษฎร์ธานี :2527) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกาะสมุยจัดอยู่ในแผนระยะสั้นซึ่งมีความสอดคล้องกับการพัฒนาภายในกรอบของการพัฒนาชาติ ภาค และจังหวัด ซึ่งจำเป็นจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะทรัพยากรที่มีอยู่ กล่าวคือ ให้เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด และเป็นแหล่งท่องเที่ยวศูนย์กลางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในทะเล จัดให้เกาะสมุยได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่ได้มาตรฐานสากล (International Ocean Resort) แต่ต้องอยู่ในขอบเขตของการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม เอกสิทธิ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของพื้นที่ โดยกำหนดเป้าหมายด้านการตลาดให้เพิ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศด้วยการขยายบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกมาให้เหมาะสมเพียงพอและมีหลายระดับ และมีมาตรฐานการแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสานการพัฒนาที่ร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนและทั้งจากส่วนกลางและท้องถิ่น มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ผังชุมชนโดยมีชุมชนที่สำคัญในเกาะสมุยมีทั้งหมด 8 แห่ง โดยมีชุมชนบ้านตลาดหน้าทอนเป็นศูนย์กลางหลักของเกาะสมุย เพราะมีท่าเทียบเรือ ตลาด และสถานที่ราชการตั้งอยู่ ส่วนชุมชนอื่น ๆ เป็นชุมชนระดับรองลงไป ได้แก่ ชุมชนบ้านปอผูด ชุมชนบ้านหัวถนน เป็นชุมชนรอง ส่วนชุมชนบ้านแม่ น้ำ บ้านละไม บ้านบางเก่า บ้านท้องโตนด และบ้านตลิ่งงาม เป็นชุมชนพืงพา โดยให้ชุมชนหลักมีแผนการพัฒนาอย่างชัดเจน ส่วนชุมชนรองและชุมชนพืงพานั้นควรมีแนวทางการขยายตัวอย่างเหมาะสม มีการจัดส่งเสริม แนะนำ และประชาสัมพันธ์ให้มีการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและครบวงจรในกลุ่ม

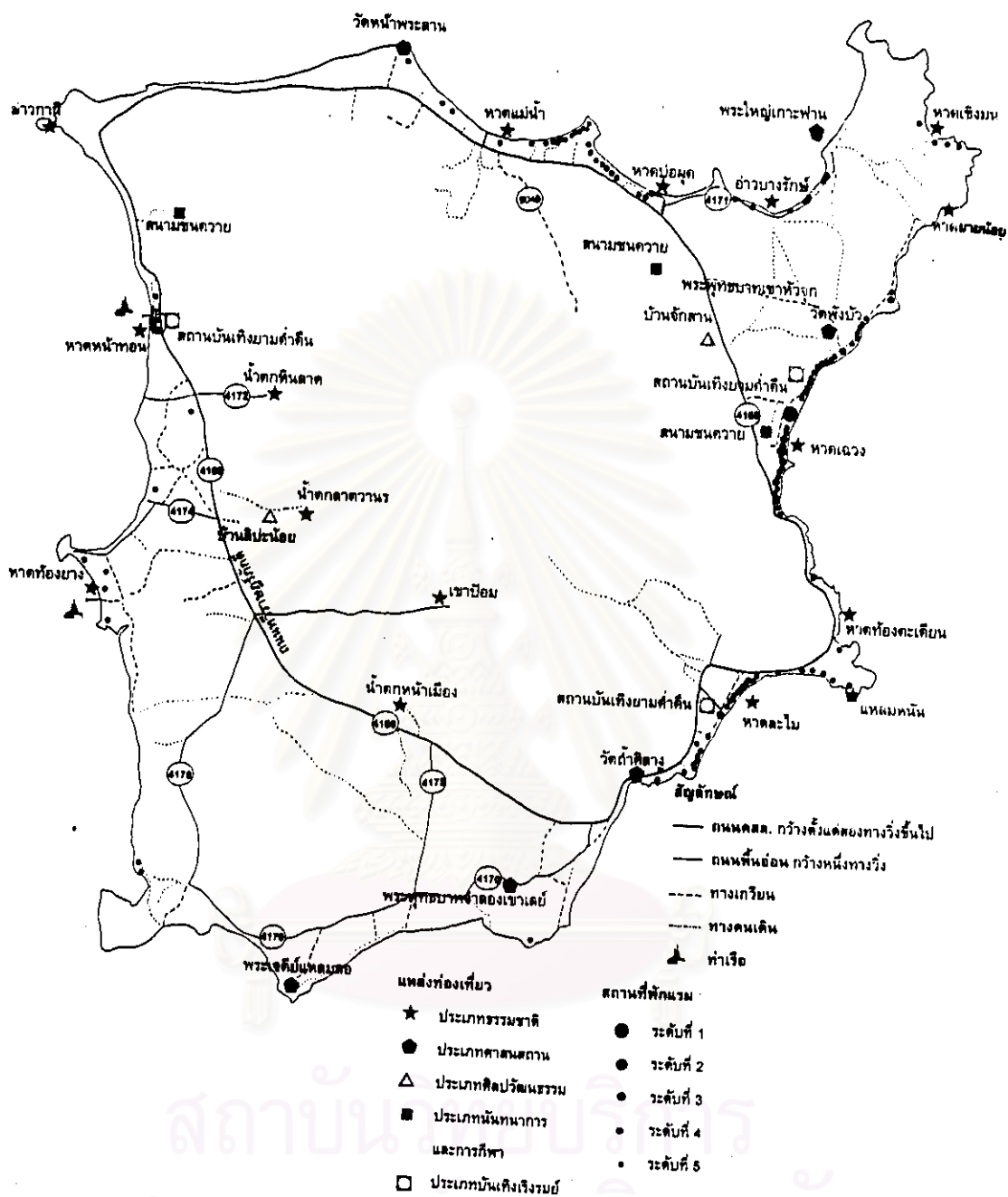
อุปทานทางการท่องเที่ยว

1. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว(Facilities and Service)

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 4.6 แสดงโครงสร้างพื้นฐานของเกาะสมุยช่วงที่ 3(พ.ศ. 2525-2529)

โครงสร้างพื้นฐาน	สภาพ	หมายเหตุ
ถนน	ถนนสายรอบเกาะและสายแยกย่อย คอนกรีตเสริมเหล็ก รวม 6 สาย เสร็จสิ้น รวมทั้งถนนตัดไปยังยอดเขาพลู (เขาป้อม) สถานีตำรวจ แหล่งท่องเที่ยว	แผนที่ 4.3

ผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมของเกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี

แผนที่ 4.3 แสดงสภาพถนน แหล่งท่องเที่ยว และระดับราคาสถานที่พักผ่อนของเกาะสมุย ในช่วงที่ 3(พ.ศ.2524-2529)

	เที่ยวและจุดชมวิว	
การเดินทางเข้าสู่เกาะสมุย	<ul style="list-style-type: none"> - การเดินทางทางเรือ - เรือนอน เป็นเรือโดยสารและส่งสินค้า จากบ้านคอน-เกาะสมุย - เรือด่วน เรือโดยสารขนาดกลางจากบ้านคอน-เกาะสมุย - เรือเฟอร์รี่ จากขนอม-เกาะสมุย ใช้เวลา 2 ชม. เป็นเรือโดยสารขนาดใหญ่ สุดสามารถบรรทุกคน 400-650 คน และยานพาหนะ 28-48 คัน บริการวันละ 4 เที่ยว - เรือสำราญ กรุงเทพฯ-เกาะสมุย ใช้เวลา 21 ชม. ออกเดินทางเป็นฤดูกาล - การเดินทางทางรถยนต์ ตามถนนหมายเลข 4 และรถไฟ จากกรุงเทพมหานคร-พุนพิน - การเดินทางทางอากาศ กรุงเทพมหานคร-สุราษฎร์ธานี 	ปี พ.ศ. 2528 เปลี่ยนเส้นทางเป็นคอนสัก - สมุย ใช้เวลา 1.30 ชม.
การเดินทางภายในเกาะ	บริการรถโดยสารขนาดเล็ก มีทั้งหมด 21 คัน ศูนย์กลางที่ตลาดหน้าทอน รวมทั้งมี รถยนต์และจักรยานยนต์ให้เช่า	
การประปา	จ่ายน้ำให้แก่ หมู่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ต.อ่างทองและบริเวณใกล้เคียง แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ต้องใช้น้ำบ่อตื้น ซึ่งคุณภาพไม่ดีพอ	อยู่ในความดูแลของ สุขาภิบาลเกาะสมุย
การไฟฟ้า	มีไฟฟ้าใช้เพียงร้อยละ 62.20 ของอาคารในผังเมืองรวม (1,211 ไร่) กระแสไฟไม่เพียงพอจ่ายตลอดเวลา เริ่มดำเนินโครงการส่งกระแสไฟฟ้า โดยเคเบิลใต้น้ำ จากขนอม 33 Kv.	อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
การสื่อสารและโทรคมนาคม	การบริการไปรษณีย์โทรเลข อยู่ที่ ต.อ่างทอง ให้บริการทั่วถึงและบริการวิทยุภายในประเทศ การบริการโทรศัพท์ อยู่ในความรับผิดชอบของ ทศท.(เริ่มบริการ พ.ศ. 2526)	

ที่มา : สำนักผังเมือง, 2529

: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2524, 2527

: อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีที่ 21 ฉบับที่ 12 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2524

: อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีที่ 24 ฉบับที่ 4 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2526

: อนุสาร อ.ส.ท. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปีที่ 28 ฉบับที่ 4 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2528

1.2 การบริการทางการท่องเที่ยว

สถานที่พักผ่อน บังกะโลที่พักมีมาตรฐานสูงขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ได้รับการออกแบบและวางผังอาคาร มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง จากผู้มีความรู้

วัตถุประสงค์สร้างถาวรและได้มาตรฐาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนจากภายนอก มีความชำนาญด้านธุรกิจ และกำลังทรัพย์มากกว่าชาวเกาะสมุย แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวที่มาพักในสถานที่พักแรมระดับราคาแพง ๆ ในช่วงนี้ยังมีน้อยมาก ระดับราคาที่พักสูงสุดประมาณ 800 บาท/คืน ยังมีจำนวนน้อย เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะภาพของเกาะสมุยในสายตานักท่องเที่ยวระดับสูงในต่างประเทศมองว่ายังไม่เป็นที่พักและเครื่องอำนวยความสะดวกที่สมบูรณ์พอ และสาเหตุหนึ่งก็คือการคมนาคมเข้าสู่เกาะยังไม่สะดวก (อัมพร แก้วทนู 2527:12)

การขยายตัวของสถานที่พักแรมและห้องพัก การขยายตัวของสถานที่พักแรมและห้องพักมีการขยายตัวมาตั้งแต่ช่วงปลายของช่วงช่วงก่อน (พ.ศ. 2523-2524) โดยในปี พ.ศ. 2525 มีสถานที่พักแรม 68 แห่ง จำนวน 954 ห้อง เมื่อดูอัตราการเพิ่มในแต่ละปีของช่วงการพัฒนา นี้พบว่า ในปี พ.ศ. 2527 เป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือมีสถานที่พักแรมเพิ่มขึ้นถึง 17 แห่ง จำนวน 400 ห้อง หรือคิดเป็นอัตราร้อยละที่เพิ่มจากปี พ.ศ. 2527 เท่ากับ 22.97 สำหรับจำนวนสถานที่พักแรม และ 38.95 สำหรับจำนวนห้องพัก เมื่อสิ้นสุดช่วงนี้คือในปี พ.ศ. 2529 เกาะสมุยมีสถานที่พักแรมทั้งสิ้น 120 แห่ง จำนวน 1,970 ห้อง คิดเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2528 เท่ากับ 14.29 สำหรับจำนวนสถานที่พักแรม และ 11.93 สำหรับจำนวนห้องพัก (ตารางที่ 4.3 และ แผนที่ 4.3)

ขนาดของสถานที่พักแรมคิดจากจำนวนห้องพักต่อสถานที่พักแรมแต่ละแห่งประมาณ 15-16ห้องต่อแห่ง นั่นคือสถานที่พักแรมมีขนาดใหญ่กว่าช่วงปีก่อนเล็กน้อย

บริการนำเที่ยว บริการนำเที่ยวยังไม่แพร่หลาย มีบริษัทนำเที่ยวอยู่หลายแห่งที่เกาะสมุย ส่วนใหญ่ให้บริการรับส่งนักท่องเที่ยว เช่น จากสถานีรถไฟพุนพินมาท่าเรือตัวน อำเภอมือง(บ้านคอน) หรือไปส่งที่ท่าเรือเฟอร์รี่ อำเภอดอนสัก นอกจากนี้ก็มีบริการรับจองตั๋วเครื่องบินและบริการรถเช่า เป็นต้น และยังมีบริการจัดนำเที่ยวรอบเกาะสมุย และจากเกาะสมุยไปหมู่เกาะอ่างทอง ซึ่งมีตารางกำหนดวัน เวลา ไว้สำหรับการเดินทางไป-กลับ

ร้านอาหาร-เครื่องดื่ม ภายในเกาะสมุยมีร้านอาหาร-เครื่องดื่ม 118 ร้าน (รายงานสุขภาพิบาล: 2529)

สถานบันเทิง มีบาร์และไนท์คลับขนาดเล็ก(ที่ไม่ถูกกฎหมาย)ประมาณ 4-5 แห่ง แต่ยังไม่ทันสมัย และแพร่หลายมากนัก เริ่มมีกิจกรรมประเภทนี้เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2526-2527 โดยเริ่มที่บริเวณหาดเฉวงก่อน

2. ทรัพยากรและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Tourism Attraction)

ในช่วงที่ 3 นี้ แหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะสมุยได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างมาก มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประชาสัมพันธ์มากมาย นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เช่น ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเภทสถานบันเทิงเรีงรมย์ เป็นต้น (แผนที่ 4.3) แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยเสริมแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติให้มีความหลากหลายประเภทขึ้น เกาะสมุยมีหาดต่าง ๆ รอบเกาะ คือทางฝั่ง

ตะวันตกมีหาดท่องเที่ยว ซึ่งมีท่าเรือเฟอร์รี่ และหาดเล็ก ๆ อีก 2-3 แห่ง ส่วนทางฝั่งตะวันออกมีหาดทรายที่กว้าง และเล่นน้ำทะเลได้แก่ หาดเจวง หาดละไม หาดบ่อผุด หาดแม่ไม้ และหาดเชิงมน ภายในเกาะสมุยเองยังมีสถานที่ทางศาสนาสถานที่ได้รับการประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีก 2-3 แห่ง คือ พระใหญ่เกาะล้าน วัด พังบัว พระพุทธรูปจำลอง และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประเภท น้ำตกคือ น้ำตกหน้าเมือง น้ำตกหินลาด สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ได้รับการโฆษณาตามเอกสารด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นไม่ค่อยจะมีความเด่นเพียงพอ เมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่น ๆ แต่เป็นไปในลักษณะที่ว่าเมื่อคนเริ่มเข้ามาท่องเที่ยวก็พยายามหาสถานที่ต่าง ๆ มาแนะนำให้ได้มาก เข้าใจ ทหลายคนจึงผิดหวังเมื่อได้ไปเที่ยวแล้ว จากสภาพโดยทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ การเข้าถึงค่อนข้างสะดวก บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหาร ที่พัก มีอยู่อย่างเพียงพอ แต่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐานและถูกสุขลักษณะ

อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว

1. ปริมาณและการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

หลังจากที่ปลายปี พ.ศ. 2524 เรือเฟอร์รี่เปิดให้บริการขนส่งทั้งผู้โดยสารและยานพาหนะข้ามฟากได้ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2525 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 318.611 โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการเพิ่มจากปี พ.ศ. 2524 ถึงร้อยละ 834.87 ต่อปี นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.32 ต่อปี ในปี พ.ศ. 2525 เป็นปีที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเริ่มเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะสมุยสูงกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นครั้งแรก เนื่องจากการคมนาคมที่ดีขึ้น คนไทยทราบข่าวการเปิดเส้นทางเดินเรือเส้นทางขนอม-เกาะสมุย ซึ่งทำให้คนไทยนิยมนำยานพาหนะข้ามฟากมาท่องเที่ยวที่เกาะสมุยมากขึ้น เนื่องจากคนไทยชอบความสะดวกสบายและชอบลองสิ่งใหม่ๆ ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีอัตราเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน แต่ค่อนข้างอยู่ในอัตราสม่ำเสมอ การเปิดเส้นทางเดินเรือข้ามฟากนับเป็นมิติใหม่ที่เปิดการท่องเที่ยวของเกาะสมุยให้ได้คนภายนอกได้รู้จักมากขึ้น และเป็นทางเลือกใหม่สำหรับวิธีการเดินทางเข้าสู่เกาะสมุย และนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเกาะสมุยด้วย หลังจากปี พ.ศ. 2525 จำนวนนักท่องเที่ยวก็เพิ่มขึ้นมาโดยลำดับ แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2528-2529 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นมากในอัตราร้อยละ 64.06 และ 39.04 ตามลำดับปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2528 เป็นปีที่เปลี่ยนเส้นทางเดินเรือเฟอร์รี่จากขนอม-เกาะสมุยเป็นคอนสัก-สมุย ซึ่งทำให้ระยะทางและระยะเวลาเดินทางลงไป อีกทั้งความสะดวกในการเดินทางไปท่าเรือคอนสักมากกว่าที่ อ.ขนอม และอยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วย (ตารางที่ 4.3)

2. ลักษณะและรูปแบบของนักท่องเที่ยว

2.1 ลักษณะนักท่องเที่ยว

แหล่งที่มาของนักท่องเที่ยวนั้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : 2527) นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 57.9 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวจากพื้นที่ใกล้

เคียง คือภาคใต้ร้อยละ 21 จากภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10.7 ส่วนที่เหลือมาจากภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศร้อยละ 60.8 จะมาจากยุโรป โดยเฉพาะจากสวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส จะมีจำนวนมากกว่าประเทศอื่น ๆ รองลงมา จากออสเตรเลียร้อยละ 17.6 และทวีปอเมริกาเหนือร้อยละ 15.5 ส่วนนักท่องเที่ยวจากเอเชียร้อยละ 6.1 เท่านั้น

ในเรื่องเพศ พบว่านักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศจะเป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิงคือ เพศชายร้อยละ 68.2 และเพศหญิงร้อยละ 31.8

สำหรับอายุ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 16-45 ปี มากที่สุด

อาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยทำงานกับภาครัฐบาล(ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ) 55.4 ภาคเอกชน(รับจ้าง)ร้อยละ 24.1 ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 15.9 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอาชีพต่างกันไปได้แก่ รับจ้าง วิศวกร ช่าง ครู-อาจารย์ รับราชการ เป็นต้น

วัตถุประสงค์การมาเกาะสมุย นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเพื่อมาท่องเที่ยวร้อยละ 75 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศท่องเที่ยวและพักผ่อนพักผ่อนถึงกว่าร้อยละ 95

2.2 รูปแบบการท่องเที่ยว

สื่อชักนำในการมาเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย:2527) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำนอกต่อจากผู้ที่เคยมาเที่ยวก่อนแล้ว ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 70 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ที่เดินทางเข้ามาเกาะสมุย ส่วนผู้ที่มาท่องเที่ยวโดยอ่านจากเอกสารหนังสือ มีจำนวนร้อยละ 13 สำหรับการแนะนำจากนริการนำเที่ยวและจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังมีอิทธิพลน้อยต่อนักท่องเที่ยว

ลักษณะของการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางมาเป็นกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงไปมากับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 28.1 นอกจากนั้นมากับบริษัทนำเที่ยวและมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 8.2 และ 6.5 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาคนเดียวมากที่สุด มีจำนวนร้อยละ 53.3 รองลงมาคือมากับเพื่อนร้อยละ 36.7 มากับครอบครัวร้อยละ 16.7 และมากับบริษัทนำเที่ยวร้อยละ 1.3

พาหนะเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.12 และใช้บริการรถทัวร์ปรับอากาศมารองลงมาคิดเป็นร้อยละ 27.35 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมเดินทางโดยรถไฟมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.25 และใช้บริการรถทัวร์ปรับอากาศร้อยละ 19.48 รถ บขส.ร้อยละ 16.88

สถานที่พัก นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมพักที่พักรูปแบบบังกะโลมากที่สุด นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมพักบ้านญาติและเพื่อน

3. กิจกรรมของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวทั้ง 2 ทำกิจกรรมต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมสนใจไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงไปได้แก่การพักผ่อนชายหาด (การเล่นน้ำการเล่นต่าง ๆ) การซื้อของที่ระลึก ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ นิยมพักผ่อนชายหาด(รวมทั้งเล่นน้ำทะเล) เป็นอันดับหนึ่ง และการไปเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่นิยมรองลงมา ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยมีเวลาเที่ยวในเกาะสมุยเพียง 2-3 วัน จึงต้องเที่ยวให้มากที่สุดในเวลาที่มีอยู่ ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้เวลาที่เกาะสมุยเป็นเวลานานกว่าจึงใช้เวลาไปกับการพักผ่อนชายหาดมากกว่าอย่างอื่น

ในปี พ.ศ. 2527 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีวันพักเฉลี่ย 2.51 วัน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีวันพักเฉลี่ยถึงคนละ 13.76 วัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดเฉลี่ย 1,487.7 บาทต่อคน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดเฉลี่ย 2,562 บาทต่อคน ซึ่งสูงกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย แต่เมื่อพิจารณาเฉลี่ยต่อคนต่อวันแล้ว ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยกลับสูงกว่าชาวต่างประเทศมาก คือนักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยถึง 592.7 บาท/คนวัน (ตารางที่ 4.7) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพียง 186.2 บาทต่อคนต่อวัน ทั้งนี้เพราะจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีจำนวนวันพักเฉลี่ยเพียง 2.51 วัน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวนวันพักเฉลี่ยถึง 13.76 วัน

ตารางที่ 4.7 แสดงการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวของเกาะสมุย ปี พ.ศ. 2527

ประเภทค่าใช้จ่าย	นักท่องเที่ยวชาวไทย		นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	
	ค่าใช้จ่ายบาท/คน	ร้อยละ	ค่าใช้จ่ายบาท/คน	ร้อยละ
ค่าที่พัก	191.3	12.9	680.5	25.8
ค่าอาหาร	351.1	23.6	1,248.0	48.7
ค่าพาหนะเดินทาง	608.3	40.9	497.8	19.4
ค่าของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง	126.9	8.5	74.7	2.9
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	210.1	14.1	81.0	3.2
รวม	1,487.7	100.00	2,562.0	100.0
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คนวัน	592.7		186.2	

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวได้รับการเอาใจใส่จากภาครัฐโดยการปรับปรุงและพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ อย่างมากมายในช่วงนี้ไม่ว่า ถนนหนทางที่ดีขึ้น การคมนาคมขนส่งระหว่างภายนอกกับเกาะสมุยได้รับการพัฒนามาโดยลำดับ ทั้งนี้ภาคเอกชนก็มีส่วนไม่น้อยที่ทำให้ภาพพจน์ของเกาะสมุยในทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนไปไม่ว่าการเปิดเส้นทางเรือเฟอร์รี่ การเดินทางทางอากาศ บริษัททัวร์ บริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ สถานบันเทิง

เจริญรุ่งเรืองเกิดขึ้นในช่วงนี้ ส่วนโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา การสื่อสารโทรคมนาคม แม้ว่าจะยังไม่ทั่วถึงและดีพอ แต่ก็ได้รับการปรับปรุงพัฒนาและเห็นความสำคัญมากกว่าช่วงที่ผ่านมา แนวความคิดหรือนโยบายในอันที่จะพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวและเป็นตัวดึงดูดให้เกิดการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวก็ได้เกิดขึ้นช่วงนี้ อันมีผลทำให้โครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมีผลสมบูรณ์ขึ้นในช่วงการพัฒนาในช่วงที่ 4 หรือปัจจุบันเป็นอย่างมาก ปัจจัยในความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่เกาะสมุยทำให้จำนวนอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมาก และขณะเดียวกันรูปแบบของนักท่องเที่ยวก็เปลี่ยนไปด้วยคือมีความหลากหลายขึ้น มีคนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะสมุยมากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศก็หลากหลายขึ้นเช่นกัน มิได้เป็นนักท่องเที่ยวประเภทฮิปปี่มากอย่างแต่ก่อน แต่เป็นนักท่องเที่ยวประเภท Backpackers ที่แสวงหาความสงบเช่นกันแต่ปรัชญาของการท่องเที่ยวแตกต่างกันไป ด้วยเกาะสมุยมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น นักท่องเที่ยวที่แสวงหาความสงบของธรรมชาติอย่างแท้จริงก็ได้เปลี่ยนย้ายไปพักที่อื่น ๆ สงบกว่า เช่น เกาะพะงัน เกาะเต่า อันเป็นเกาะใกล้เคียงกับเกาะสมุยนั่นเอง จึงเท่ากับเป็นการหลีกเลี่ยงให้คลื่นลูกใหม่ของธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาครอบงำผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวบนเกาะสมุยมากขึ้น ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยว รูปแบบนักท่องเที่ยว รูปแบบสถานที่พักแรมและลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในธุรกิจท่องเที่ยวเป็นการขายบริการมากขึ้น ชาวบ้านรู้จักวิธีการหาเงินจากนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันชาวเกาะสมุยต้องเผชิญกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นและปัญหาสภาพแวดล้อมก็ได้เริ่มปรากฏขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ช่วงธุรกิจบริการการท่องเที่ยวเต็มรูปแบบกับนักท่องเที่ยวระดับสูง”

ช่วงที่ 4 - ปี พ.ศ. 2530-ปัจจุบัน

โรงแรมระดับมาตรฐานบริการนานาชาติเริ่มเปิดบริการ ที่ดินบริเวณริมหาดถูกใช้เพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นหาดที่นิยม เช่น หาดแฉะ หาดละไม สถานที่พักผ่อนเล็ก ๆ ที่ไม่สามารถปรับตัวแข่งขันกับสภาพเศรษฐกิจที่ซับซ้อนขึ้นได้ก็ต้องทยอยเลิกกิจการ ส่วนที่พอมีการปรับตัวหรือเรียนรู้สั่งสมจากประสบการณ์การบริหารงานได้บ้างก็สามารถยืนหยัดอยู่ได้โดยได้เริ่มปรับปรุงกิจการของตัวเอง เช่น ปรับปรุงห้องพักใหม่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก เช่น มีเครื่องปรับอากาศ น้ำอุ่น ทรายว่ายน้ำ เป็นต้น หรือขยายพื้นที่เพื่อสร้างที่พักรุ่นใหม่ให้ได้มาตรฐานมากขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้นทั้งชนชาติวัฒนธรรม และนักท่องเที่ยวระดับสูงที่สามารถจ่ายค่าที่พักราคาแพงขึ้นได้ การปรับปรุงกิจการ หรือการเกิดรูปแบบสถานที่พักรุ่นใหม่นี้หมายถึงระดับราคาที่พักก็สูงขึ้นตามไปด้วย บางแห่งที่เป็นที่พักระดับ 5 ในช่วงก่อน ก็ได้ปรับปรุงกิจการเป็นที่พักระดับราคา 4 หรือ 3 ก็มีมาก อย่างไรก็ตามระดับนักท่องเที่ยวของสมัยก็ยังคงมีความแตกต่างกันมากและปะปนกันมากด้วยเพราะที่พักที่หาได้ในเกาะสมัยในขณะนี้มีตั้งแต่ระดับราคา 50-10,000 บาทขึ้นไป ต่อห้อง/คืน

มีการลงทุนขนาดใหญ่ในระดับโรงแรมที่มีมาตรฐานสูง การเปลี่ยนแปลงวิธีการดำรงชีวิต มีความคิดในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากลักษณะสุขาภิบาลเดี่ยวอันมีศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณบ้านหน้าทอนซึ่งอยู่ทางตะวันตกของเกาะสมัยไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึงเสียแล้ว เนื่องจากความเจริญของชุมชน และแหล่งบริการทางการท่องเที่ยวได้กระจายไปรอบทั่วทั้งเกาะ มิได้กระจุกตัวเฉพาะหน้าทอนอย่างเช่นแต่ก่อน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมได้กลายเป็นปัญหาสำคัญ นักลงทุนจากภายนอกมีบทบาทมากขึ้น จนสามารถควบคุมเศรษฐกิจในธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ มีการลงทุนโดยอาศัยทุนจากต่างประเทศ ชาวท้องถิ่นได้รับผลกระทบจากการลงทุน แต่คุณภาพชีวิตไม่ได้ดีขึ้น เริ่มมีการดำเนินการบรรเทาการทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เช่น มีการศึกษาการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมัยขึ้นในปี พ.ศ. 2531 การศึกษาทบทวนแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมัยภายใต้ขีดความสามารถที่รองรับได้ ปี พ.ศ. 2538 และการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติบริเวณเกาะสมัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย และยังมีโครงการอนุรักษ์แหล่งน้ำและต้นน้ำ โครงการสร้างบ่อน้ำบาดาลเสีย เคาเผาะยะ เป็นต้น มีโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่เรียกว่าเงินอุดหนุนเมืองพิเศษซึ่งส่วนใหญ่ก็ถูกใช้เพื่อก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมถนนที่ชำรุดทรุดโทรมจากปริมาณรถยนต์และการบรรทุกที่เพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนเป็นเงินที่ทางกรมการปกครองจัดสรรให้ การลงทุนที่เกิดขึ้นทำให้ธุรกิจสถานที่พักผ่อนที่ดำเนินมาอย่างง่าย ๆ เข้าสู่ลักษณะธุรกิจเต็มรูปแบบ

นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. ระดับชาติ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญยิ่งโดยนำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับที่ 1 เป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีขนาดใหญ่ครอบคลุมธุรกิจการบริการหลายสาขา เป็นแหล่งจ้างงาน สร้างอาชีพที่สำคัญ รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่สำคัญในเศรษฐกิจภาคบริการ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด โดยเพิ่มจาก 17,765 ล้านบาทในปี 2523 เป็น 180,000 ล้านบาทในปี 2538 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35.72 ของรายรับทั้งหมดในภาคบริการ รัฐบาลได้เล็งเห็นคุณค่าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงได้กำหนดให้มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2518-2522) จนถึงปัจจุบันเป็นแผนฉบับที่ 8 ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 ถึงฉบับที่ 7 มีนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางเดียวกันและต่อเนื่องสม่ำเสมอ คือเน้นให้ความสำคัญในการเพิ่มรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น เพื่อช่วยลดภาระการขาดดุลการค้าและการชำระหนี้ระหว่างประเทศ ส่วนแนวทางการพัฒนานั้นเน้นที่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สวยงาม และปรับปรุงการบริการพื้นฐานตั้งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัดเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปตามหลักการวิชาการและเกิดความต่อเนื่อง ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการจ้างงาน และการกระจายความเจริญ รายได้ไปสู่ท้องถิ่นควบคู่กันไปด้วยและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างรัฐบาลและภาคเอกชน ยกมาตรฐานบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยว นอกจากนี้แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอีกประการหนึ่งคือ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ทัศนกรรมพื้นบ้าน และทรัพยากรธรรมชาติไว้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวต่อไป

สำหรับสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้มีนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แทบไม่มีอะไรแตกต่างกันมากนัก แต่เน้นที่ "คน" มากขึ้น

สาระสำคัญมีดังนี้คือ เน้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นจุดหมายหลักในการพัฒนาเพื่อนำเงินตราต่างประเทศให้ขยายตัวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปีในระยะ 5 ปีของแผน เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้ขยายตัวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7 ต่อปีในระยะ 5 ปีของแผน เพิ่มจำนวนชาวไทยให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศให้ขยายตัวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปีในระยะ 5 ปีของแผน

ในส่วนแนวทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษานั้นคือ การวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดมาตรการที่เข้มงวด เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการฟื้นฟูบูรณะแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภกระบี พังงา ภูเก็ต และทะเลโดยรอบของเกาะสมุย โดยมีแนวนโยบายและมาตรการเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็น

ไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายหลักและมาตรการในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการอนุรักษ์ พื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่กับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้พัฒนาองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาว และคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติโดยรณรงค์เผยแพร่ให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้อย่างจริงจังในการควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐและการใช้ประโยชน์ที่ดิน แม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำสาธารณะนั้น ๆ สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวประเภทใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มจุดดึงดูดความสนใจ นอกจากอาศัยแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวทางน้ำ การกีฬา และสุขภาพ เป็นต้น และส่งเสริมพัฒนาบุคคลในชาติให้เป็นนักท่องเที่ยวที่ดี
2. ส่งเสริมการผลิตบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ เพื่อรองรับนโยบายการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรชาวไทยมีงานทำในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
3. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งผลดีต่อการพัฒนาสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ส่วนรวมของประเทศ
4. ส่งเสริมเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น พักอยู่ยาวนาน ใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นและเดินทางกระจายไปทั่วภูมิภาค โดยคำนึงถึงขีดความสามารถหรือข้อจำกัดในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง
5. กำกับดูแลให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ตลอดจนให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง
6. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมมือกันแก้ไขหรือป้องกันปัญหาทางการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่า
7. สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะระบบการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้วยโครงข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและระหว่างประเทศ
8. ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนและอินโดจีน
9. สร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการเดินทางท่องเที่ยวและใช้จ่ายใช้สอยภายในประเทศกระจายไปทั่วภูมิภาคตลอดปี
10. พิจารณาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมในลักษณะของการลงทุนร่วมกันหรือให้การส่งเสริม สนับสนุนการลงทุนเพื่อประโยชน์โดยส่วนรวมของชาติและองค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพ เพื่อมิให้เกิดการเสื่อมสภาพของทรัพยากรจนไม่สามารถนำมาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวได้อีก มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ขึ้นมา พร้อมกับมีการเน้นให้คนเป็นจุดขายหลักในการพัฒนาประเทศ โดยให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกระดับทั้งด้านการวางแผน การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมโดยรวมของประเทศ

แนวทางการพัฒนาระดับเกาะสมุย

ใน พ.ศ. 2531 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า เกาะสมุยควรมีขีดความสามารถสูงสุดไม่เกิน 14,200 คน-วัน/วัน หรือประมาณเป็นห้องพักสูงสุด 8,000 ห้อง ข้อเสนอแนะจากการศึกษามีหลายด้านได้แก่ การแบ่งเขตพื้นที่ท่องเที่ยวซึ่งมีมาตรการควบคุมการปลูกสร้างอาคารที่แตกต่างกัน ควบคุมการใช้ที่ดิน จัดโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำประปา ปรับปรุงการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอย ปรับปรุงถนน การขนส่ง และการบริการสังคม อย่างเหมาะสม และได้มีการทบทวนขีดความสามารถฯ อีกครั้งในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งมี 2 แนวทาง คือ 1) การพิจารณาเฉพาะปัจจัยน้ำ ที่มีการเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นโดยได้ไม่เกิน 11,000 ห้อง หรือรับนักท่องเที่ยวเต็มที่ไม่เกิน 20,000 คน-วัน/วัน 2) รักษาขีดความสามารถในการรองรับ ฯ ไว้ที่ 14,200 คน-วัน/วัน หรือเฉลี่ย 9,550 คน-วัน/วัน หรือห้องพักไม่เกิน 8,000 ห้อง

ในปี พ.ศ. 2538 มีการเสนอการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ บริเวณเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วเสร็จโดย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เสนอต่อสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการดำเนินงานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการกำหนดปฏิบัติการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะแหล่งขึ้น เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายพื้นที่ในประเทศไทยได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้สูญเสียสภาพและเสื่อมโทรมลงไปมาก ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติเฉพาะแหล่ง ที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีการอนุรักษ์โดยเร่งด่วน เพื่อจังหวัดที่รับผิดชอบและได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ นั้น ๆ การจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ บริเวณเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) โดยได้รับมอบหมายจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นเร่งด่วน โดยคำนึงถึงระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมในปัจจุบันของเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อรักษาความสมดุลของธรรมชาติให้คงบทบาทหน้าที่และส่งผลดีต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อผสมผสานการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรและการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการรักษาระบบนิเวศของเกาะสมุย เพื่อการจัดการระบบสิ่งแวดล้อมที่นำมาใช้ประโยชน์ มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนา

เพื่อรักษาสิ่งที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้อย่างกลมกลืน โดยเน้นให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญ และคุณค่าทางนิเวศวิทยา เพื่อกำหนดใช้ให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สงบ ส่งเสริมต่อการศึกษาธรรมชาติ สุขภาพ และการกีฬา มีมาตรการการจัดการอนุรักษ์ในเรื่องกำหนดมาตรการเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม มาตรการควบคุมอาคาร มาตรการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง โครงการอนุรักษ์ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์หาดแฉะ โครงการอนุรักษ์หาดละไม โครงการอนุรักษ์น้ำตกหินลาด โครงการอนุรักษ์น้ำตกหน้าเมือง โครงการอนุรักษ์หินตา-หินยาย โครงการอนุรักษ์มะพร้าว การอนุรักษ์หมู่บ้าน วัด และเมืองเก่า โครงการอนุรักษ์เฉพาะแห่ง ได้แก่ ป่าชายเลนบริเวณพรุพังกา ป่าชายเลนบริเวณเกาะแค้น แหล่งอาศัยของนกน้ำบริเวณเกาะปู้ทวด การจัดการถนนและระบบจราจร การจัดการท่าเรือ การเร่งรัดการใช้ผังเมืองรวม การจัดการปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โครงการจัดการมูลฝอย โครงการจัดการน้ำเสีย โครงการจัดการเกี่ยวกับเสียง การใช้ที่ดินของหน่วยงานของรัฐ การจำกัดจำนวนประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยว(การจำกัดปริมาณการขนส่งนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนห้องพัก ประชากรอยู่อาศัย)

อุปทานการท่องเที่ยว

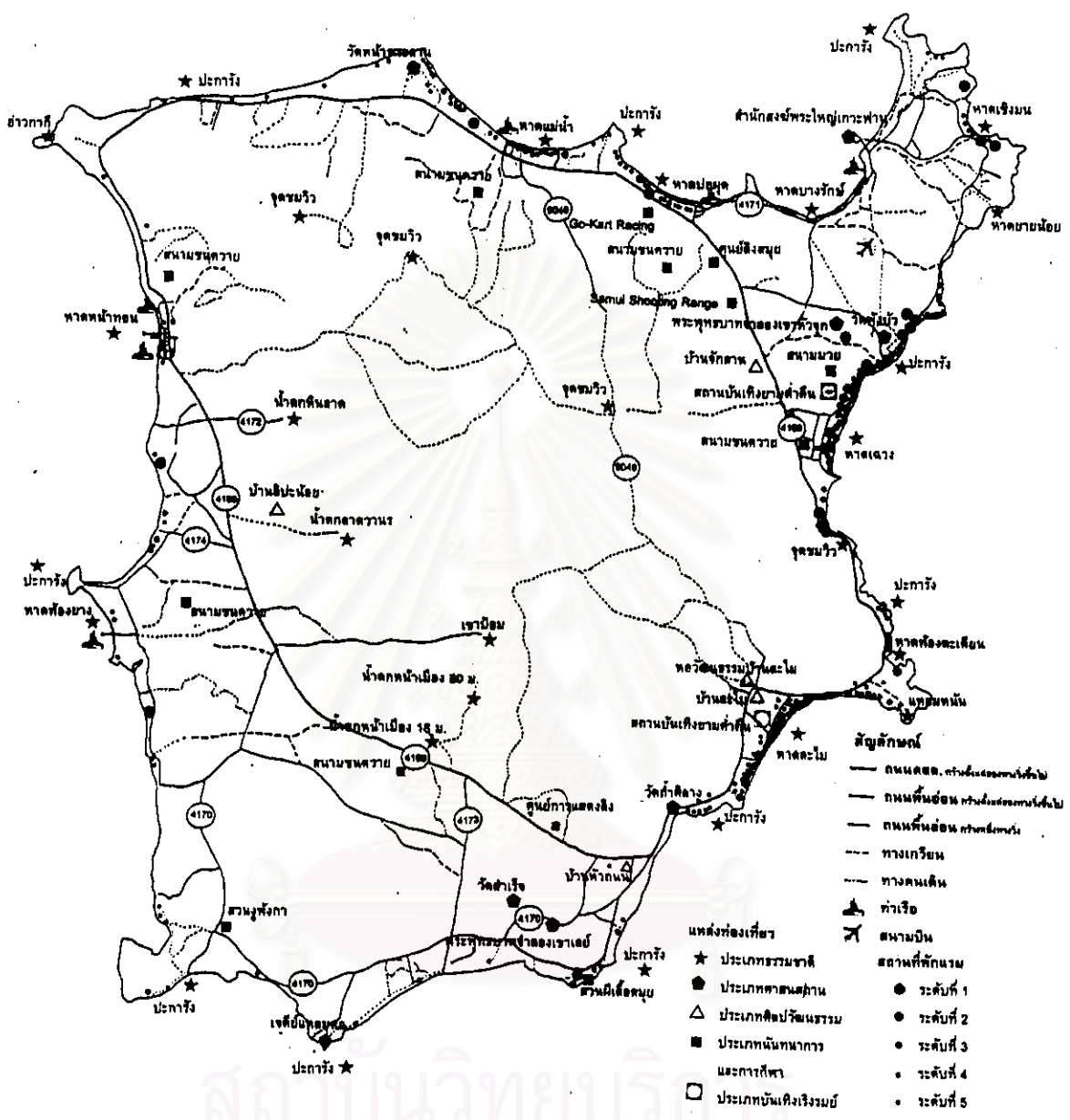
1. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการเพื่อการท่องเที่ยว (Facilities Utilities and Service) ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงข่ายคมนาคม สาธารณูปโภคสาธารณูปการ และการบริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ

1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 4.8 แสดงโครงสร้างพื้นฐานของเกาะสมุยในปัจจุบัน

โครงสร้างพื้นฐาน	สภาพ	หมายเหตุ
ถนน (แผนที่ 4.4)	ถนนสายรอบเกาะและถนนสายแยกย่อยมีปัญหาในเรื่องมาตรฐาน คับแคบ ปริมาณการจราจรที่เพิ่มสูงขึ้น เกิดถนน ซอย ทางเข้าสู่หาดต่าง ๆ และถนนสู่จุดชมวิวยวนซา	อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง สุขาภิบาล
ท่าเรือ	เกาะสมุยมีท่าเรือน้อยใหญ่ 6 แห่งคือ 1) ท่าเรือสุขาภิบาลเกาะสมุย หาดหน้าทอน 2) ท่าเรือเฟอร์รี่สมุย หาดท้องยาง 3) ท่าเทียบเรือของกรมเจ้าท่า 4) ท่าเรือไปเกาะพะงัน หาดบ่อผุด 5) ท่าเรือพระใหญ่ ไปหาดรีนเกาะพะงัน 6) ท่าเรือแม่น้ำ ไปท้องศาลา เกาะพะงัน	ท่าเทียบเรือของกรมเจ้าท่า ดำเนินการไว้ 3 ปีแล้ว แต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่เนื่องจากสูงเกินมาตรฐาน เรือต่าง ๆ ไม่สามารถเข้าจอดเทียบได้
สนามบิน	เป็นสนามบินเอกชน ตั้งอยู่บ้านปลายแหลม ต.บ่อผุด	

การคมนาคมติดต่อภายนอก	<p>ทางเรือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรือเฟอร์รี่ มี 8 ลำ บรรทุกผู้โดยสารรวมทั้งหมด 4,500 คน รถยนต์ 330 คัน บริการจากคอนแทกท่าเรือเฟอร์รี่ ท้องยาง เกาะสมุยใช้เวลา 1.30 ชม.ให้บริการวันละ 6-7 เที่ยวไปกลับ แต่อาจเพิ่มสูงสุด 20 เที่ยวไปกลับต่อวัน - เรือด่วน มี 3 ลำ จุผู้โดยสาร 150-300 คน ใช้เวลา 2.30 ชม. จากบ้านดอนท่าเทียบเรือหน้าทอน - เรือนอน มีบริการ 7 ลำ วันละ 1 เที่ยว ใช้เวลา 8 ชม. จากบ้านดอนท่าเทียบเรือหน้าทอน - เรือท่องเที่ยวต่างประเทศ ประมาณ 60 ลำ/ปี ส่วนใหญ่มาจากสิงคโปร์ ทางรถยนต์ มีทั้งที่วิ่งระหว่างกรุงเทพฯ-สุราษฎร์ฯ และรถที่วิ่งตรงจากกรุงเทพฯ, ภูเก็ต, สุราษฎร์ฯ ถึงเกาะสมุยเลย ทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ-สุราษฎร์ฯ ทางอากาศ - กรุงเทพฯ-สุราษฎร์ฯ - กรุงเทพฯ-เกาะสมุย (1.30 ชม.) 	<ul style="list-style-type: none"> - โดยบริษัทการบินไทย - โดยบริษัทบางกอกแอร์เวย์
การเดินทางภายในเกาะ	ใช้บริเวณรถสองแถว ปัจจุบันมี 180-191 คัน วิ่งวันละ 210-288 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีรถเช่า มอเตอร์ไซด์รับจ้างอีกด้วย	<ul style="list-style-type: none"> • ท่าเรือหน้าทอนท่าเรือเฟอร์รี่-บ้านแม่ไม้-บ้านปอศุด • ท่าเรือหน้าทอนท่าเรือเฟอร์รี่-บ้านปลายแหลม • ท่าเรือหน้าทอนท่าเรือเฟอร์รี่-หาดเฉวง • ท่าเรือหน้าทอนท่าเรือเฟอร์รี่-หาดละไม
การประปา	ขยายโครงข่ายการประปาจนรอบเกาะ ยกเว้นบริเวณบ้านบางปอ ต.แม่ไม้	อยู่ในความรับผิดชอบของการประปาส่วนภูมิภาค ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2532
การไฟฟ้า	พัฒนาการจ่ายกระแสไฟฟ้าสายส่งแรงดัน 115 kv. ระบบเกา (33 kv.) เป็นระบบสำรอง	

ผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมของเกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี

แผนที่ 4.4 แสดงสภาพถนน แหล่งท่องเที่ยว และระดับราคาสถานที่พักผ่อนของเกาะสมุย ในช่วงที่ 4 (พ.ศ.2530-ปัจจุบัน)

การระบายน้ำและการบำบัดน้ำเสีย	อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง 3 แห่ง	บริเวณชุมชนหน้าทอน ชุมชนแดง ชุมชนละไม
การกำจัดขยะ	อยู่ในระหว่างก่อสร้างโรงงานเผาขยะ	
การสื่อสารและโทรคมนาคม	- โทรศัพท์มีใช้อย่างทั่วถึง และขยายหมายเลขเพิ่มขึ้น - ที่ทำการไปรษณีย์ 4 แห่ง และไปรษณีย์เอกชนอีก 3 แห่ง	อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและบริษัท ทีทีแอนด์ที - อยู่ในความรับผิดชอบของการสื่อสารแห่งประเทศไทย

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2538

: แผนพัฒนาสาขาภิบาล 5 ปี, 2540-2544

: ข้อมูลการตลาด จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2538

1.2. การบริการทางการท่องเที่ยว

1.2.1 การขยายตัวของสถานที่พักแรมและห้องพัก

สถานที่พักแรม (แผนที่ 4.4) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยตรงเนื่องจากเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการท่องเที่ยว สำหรับสถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยวของเกาะสมุยปี พ.ศ. 2539 (ตารางที่ 4.2 และ แผนภูมิที่ 4.1) มีทั้งหมด 290 แห่ง เป็นจำนวนห้องพัก 7,975 ห้อง แบ่งเป็นโรงแรม 28 แห่ง จำนวนห้องพัก 1,918 ห้อง เกสต์เฮาส์ 7 แห่ง จำนวนห้องพัก 102 ห้อง และบังกะโล/รีสอร์ท อีก 255 แห่ง จำนวนห้องพัก 5,955 ห้อง ซึ่งสถานที่พักแรมส่วนใหญ่อยู่ใน ต.บ่อผุด (ตารางที่ 4.4) คือ 124 แห่ง (ร้อยละ 42.76 ของทั้งเกาะสมุย) โดยอยู่ที่หาดแดงมากที่สุด 79 แห่ง (ร้อยละ 27.24 ของทั้งเกาะสมุย) รองลงมาคือ ต.มะเร็ต(ร้อยละ 32.41 ของทั้งเกาะสมุย) โดยตั้งอยู่ที่หาดละไมมากที่สุดจำนวน 77 แห่ง (ร้อยละ 28.55 ของทั้งเกาะสมุยหรือ 81.91 ของ ต.มะเร็ต) นอกนั้นกระจายอยู่ตามหาดในตำบลต่าง ๆ เป็นจำนวนอีกไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาห้องพักรายตำบลพบว่า (ตารางที่ 4.9) ต.บ่อผุดมีห้องพักรวมมากที่สุดบนเกาะสมุยคือ 4,259 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 53.40 รองลงมาคือ ต.มะเร็ต มี 2,288 ห้อง ต.แม่ น้ำมีจำนวน 822 ห้อง ต.คลังงามจำนวน 214 ห้อง ต.ลิปะน้อย 196 ห้อง ต.อ่างทองมีจำนวน 158 ห้อง และ ต.หน้าเมืองมีจำนวน 38 ห้อง โดยคิดเป็นร้อยละ 28.69, 10.31, 2.68, 2.48, 1.98 และ .48 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายหาดที่ตั้งของสถานที่พักแรมพบว่าหาดแดงมีห้องพักรวมมากที่สุดถึง 2,962 ห้องหรือคิดเป็นร้อยละ 37.14 ของทั้งเกาะรองลงมาคือหาดละไม 1,831 ห้อง หาดแม่ น้ำมีจำนวน 722 ห้อง หาดบ่อผุดมีจำนวน 563 ห้อง หาดเชิงมนมีจำนวน 443 ห้อง หาดบางรักษ์มีจำนวน 199 ห้อง หาดแหลมดิน(ต.ลิปะน้อย) 196 ห้อง หาดหน้าทอนมีจำนวน 142 นอกนั้นกระจายอยู่ตามหาดต่าง ๆ รอบเกาะ

จากการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2531) ได้เสนอแนะให้

ตาราง 4.9 จำนวนและร้อยละสถานที่พักแรมและห้องพักแยกชายหาด และตำบลในเกาะสมุย ปี พ.ศ.2539

ที่ตั้งสถานที่พักแรม	จำนวนสถานที่พักแรม	คิดเป็นร้อยละ ของทั้งเกาะสมุย	คิดเป็นร้อยละ ของตำบล	จำนวนห้องพัก	คิดเป็นร้อยละ ของทั้งเกาะสมุย	คิดเป็นร้อยละ ของตำบล
หมู่เกาะอ่างทอง		2.78	100.00	142	1.86	100.00
หาดหน้าทอน	6	2.07	75.00	142	1.78	89.87
อ่าวบางมะขาม	2	0.69	25.00	16	0.20	10.13
หมู่เกาะโคก		3.45	100.00	198	2.48	100.00
หาดจอมหินท้องช้าง	10	3.45	100.00	198	2.48	100.00
หมู่เกาะวัว		3.17	100.00	121	1.52	100.00
อ่าวตึงงาม	3	1.03	33.33	121	1.52	56.54
อ่าวท้องกูด	3	1.03	33.33	43	0.54	20.09
อ่าวพังกา	3	1.03	33.33	50	0.63	23.36
หมู่เกาะง่าม		1.03	100.00	38	0.48	100.00
หาดบางเก่า	3	1.03	100.00	38	0.48	100.00
หมู่เกาะหิน		27.41	100.00	2,289	28.69	100.00
หาดท้องตะเคียน	5	1.72	5.32	98	1.23	4.28
หาดชะโงก	77	26.55	81.91	1,831	22.98	80.03
หาดจอมเม็ง	4	1.38	4.28	192	2.41	8.39
หาดบางน้ำจืด	8	2.76	8.51	167	2.09	7.30
หมู่เกาะหิน		14.48	100.00	1,222	15.51	100.00
หาดท้องสวน	2	0.69	1.61	35	0.44	0.82
หาดแฉะ	79	27.24	63.71	2,962	37.14	69.55
หาดเวียงน	9	3.10	7.26	443	5.55	10.40
หาดเขาขมิ้น	2	0.69	1.61	57	0.71	1.34
หาดบ่อผุด	19	6.55	15.32	563	7.08	13.22
หาดบางรัก	13	4.48	10.48	199	2.50	4.67
หมู่เกาะหิน		12.07	83.33	722	9.05	87.83
หาดแม่ฟ้า	35	12.07	83.33	722	9.05	87.83
หาดบางปลากันไต้	7	2.41	16.67	100	1.25	12.17

ที่มา : ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย

: สำรวจภาคสนามเดือนกุมภาพันธ์และเมษายน พ.ศ.2540

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หาดแฉ่งและหาดละไมมีห้องพักไม่เกิน 2,400 ห้อง หาดแม่รำไม่เกิน 800 ห้อง หาดปอ่สุดไม่เกิน 480 ห้อง หาดบางรักษ์ 160 ห้อง หาดแหลมดินห้องยาง ไม่เกิน 640 ห้อง หาดเชิงมนรวมหาดห้องสน และหาดอื่น ๆ (ยกเว้นหาดหน้าทอน) มีห้องพักได้ไม่เกิน 320 ห้อง เมื่อพิจารณาจำนวนห้องพักในปัจจุบันพบว่าหาดแฉ่ง หาดปอ่สุด หาดบางรักษ์ และหาดเชิงมนห้องสน ล้วนแต่มีห้องพักเกินกว่าขีดความสามารถ ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้ศึกษาไว้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะหาดแฉ่งมีห้องพักเกินกว่า 562 ห้อง ส่วนหาดละไมยังมีห้องพักต่ำกว่าขีดความสามารถ เนื่องจากสถานที่พักแรมส่วนใหญ่มีจำนวนห้องพักต่อสถานที่พักแรมไม่มากนัก (ประมาณ 23.78 ห้อง/แห่ง) จำนวนห้องพักของหาดละไมก็มีอัตราการขยายตัวปานกลางเมื่อเทียบกับหาดอื่น ๆ ในระยะที่ผ่านมา (ในช่วงปี 2524-2529 ขยายตัวร้อยละ 70.00 ต่อปี, ปี2529-2539 ขยายตัวร้อยละ 26.99 ต่อปี) ส่วนหาดแม่รำ หาดแหลมดินห้องยาง และหาดอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึง ยังมีจำนวนห้องพักไม่เกินกว่าขีดความสามารถ ที่ศึกษาไว้ แต่ก็มีแนวโน้มว่าจำนวนห้องพักในหาดดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะหาดแม่รำยังมีพื้นที่พัฒนาได้อีก ดังนั้นควรมีมาตรการควบคุมให้มีจำนวนห้องพักไม่เกินกว่าขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งถ้าปล่อยให้เจริญเติบโตไปตามกระแสการพัฒนาอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะก่อให้เกิดปัญหาสภาวะแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การก่อกองทรัพยากร ปัญหาเรื่องห้องพักล้นตลาดในช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ด้วย

เมื่อพิจารณาตามระดับราคาและคุณภาพของสถานที่พักแรมซึ่งแบ่งตามข้อกำหนดการจัดระดับโรงแรมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย¹ (ตารางที่ 4.10) พบว่า

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนสถานที่พักแรมและห้องพักในเกาะสมุยแยกตามระดับราคา ปีพ.ศ. 2539

ระดับโรงแรม	จำนวนสถานที่พักแรม(แห่ง)	จำนวนห้องพัก(ห้อง)
ระดับที่ 1	17 (5.86)	1,571 (19.70)
ระดับที่ 2	8 (2.76)	454 (5.69)
ระดับที่ 3	9 (3.10)	382 (4.79)
ระดับที่ 4	42 (14.48)	1,410 (17.68)
ระดับที่ 5	214 (73.79)	4,158 (52.14)

แหล่งที่มา : ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย

: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : ในวงเล็บเป็นร้อยละของสถานที่พักแรมและจำนวนห้องพัก

¹ข้อกำหนดการจัดระดับโรงแรมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ราคาห้องพักระหว่างตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป

ระดับที่ 2 ราคาห้องพักระหว่างตั้งแต่ 1,500-2,000 บาท

ระดับที่ 3 ราคาห้องพักระหว่างตั้งแต่ 1,000-1,499 บาท

ระดับที่ 4 ราคาห้องพักระหว่างตั้งแต่ 500-999 บาท

ระดับที่ 5 ราคาห้องพักระหว่างตั้งแต่ 500 บาทลงมา

ที่พักแรมส่วนใหญ่เป็นที่พักแรมระดับ 5 (อัตราค่าที่พักต่ำสุดน้อยกว่า 500 บาท) คิดเป็นร้อยละ 73.79 ของสถานที่พักแรมทั้งหมดหรือเป็นจำนวน 4,158 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 52.14 ของจำนวนห้องพักทั้งหมดในเกาะสมุย รองลงมาคือ ที่พักระดับ 4 มี 44 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 14.48) มีจำนวน 1,410 ห้อง(คิดเป็นร้อยละ 17.68) ในขณะที่พักระดับ 1 ซึ่งมีระดับราคาตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.88 แต่จำนวนห้องพักถึง 1,571 ห้อง (คิดเป็นร้อยละ 19.70) ทำให้เห็นว่าถึงแม้ว่ากลุ่มที่พักระดับ 1 จะมีจำนวนน้อย แต่กลับมีสัดส่วนห้องพักสูง ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นโรงแรมหรือสถานที่พักขนาดใหญ่และมีบริการที่ได้มาตรฐาน

นอกจากสถานที่พักแรมประเภทโรงแรม เกสต์เฮาส์ บังกะโล และรีสอร์ท สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแล้ว ปัจจุบันยังมีสถานที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวประเภทอื่นอีก ได้แก่ ประเภทบ้านเช่า หรือที่พักที่ให้นักท่องเที่ยวเช่าเป็นครั้งคราว รวมทั้งวัด สำนักสงฆ์หลายแห่งก็ได้เตรียมที่พักไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะจ่ายเงินอย่างประหยัดด้วย เช่น วัดแจ้ง สำนักสงฆ์พระใหญ่ เกาะฟาน วัดนาราเจริญสุข วัดศิลาสูง วัดละไม เป็นต้น

จำนวนสถานที่พักแรมได้เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด (ตารางที่ 4.2) โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2530-2532 มีจำนวนสถานที่พักแรมสูงถึง 46 แห่ง และ 42 แห่ง ตามลำดับ โดยห้องพักมีจำนวนเพิ่มขึ้น 624 ห้อง เป็น 2,594 ห้องในปี 2530 และเพิ่ม 1,107 ห้อง เป็น 3,701 ห้องในปี พ.ศ. 2531 ช่วงปี พ.ศ. 2532-2533 มีสถานที่พักแรมเพิ่มขึ้นเพียงอัตราร้อยละ 4.33 และ 4.15 ตามลำดับ จึงเป็นช่วงที่ชะลอการเติบโตลงเนื่องจากการเพิ่มสถานที่พักแรมอย่างมากแล้วในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เมื่อกลับมาพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2532 และปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมากช่วงหนึ่งและเป็นช่วงที่ภาพเศรษฐกิจรวมทั้งประเทศดีมากจนเรียกว่าเป็นยุค "เศรษฐกิจฟองสบู่" ทำให้เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนทำกิจการที่พักแรมอีกช่วงหนึ่งในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งมีจำนวนที่พักเพิ่มขึ้น 33 แห่ง หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 14.60 แต่ในเวลาเดียวกันในปี พ.ศ. 2534 จำนวนนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่ได้เพิ่มอย่างที่คาดหมายกันแต่กลับลดลงเสียอีก (ลดลงร้อยละ 15.26) ช่วงปี พ.ศ. 2535-2536 ยังมีการเพิ่มขึ้นของสถานที่พักแรม 29 แห่ง และ 20 แห่งตามลำดับ ทั้ง ๆ ที่เหตุการณ์ทางการเมืองในประเทศช่วงดังกล่าวยังไม่เรียบร้อยนัก แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลับเพิ่ม ในปี พ.ศ. 2537 นักท่องเที่ยวของเกาะสมุยโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลับลดลง สถานที่พักแรมในปี พ.ศ. 2536 มีถึง 308 แห่ง รวม 7,664 ห้อง ได้ทำให้เกิดภาวะห้องพักล้นตลาด สถานที่พักแรมหลายแห่งต้องปิดกิจการในช่วงปี พ.ศ. 2537 นี้ ในขณะที่สถานที่พักแรมใหม่ก็เกิดขึ้นเช่นกันแต่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่นัก แต่จำนวนสถานที่พักแรมใหม่ที่เกิดขึ้นมีจำนวนไม่มากกว่าจำนวนสถานที่พักแรมที่เลิกกิจการไปทำให้มีสถานที่พักแรมในปี พ.ศ. 2537 ลดลงเหลือ 307 แห่ง รวม 7,794 ห้อง ในปี พ.ศ. 2537 กิจการบังกะโลขนาดเล็กได้ปิดกิจการลงมากในช่วงปี พ.ศ. 2537 (ในระหว่างการสำรวจในปี พ.ศ. 2537 เท่าที่ทราบมีจำนวนกิจการที่เลิกไปกว่า 15 แห่ง) ทำให้ในปี พ.ศ. 2538 สถานที่พักแรมลดลงเหลือ 299 แห่งจำนวน 8,318 ห้อง และปัจจุบันคือปี พ.ศ. 2539 (นับรวมถึงวันสำรวจ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2540) มีสถานที่พักแรมจำนวน 290 แห่ง มีห้องพักรวมทั้งสิ้น 7,975 ห้อง มีสถานที่พักแรมและ

ห้องพักลดลงแต่ขนาดของสถานที่พักแรมกลับใหญ่ขึ้น คือมีห้องพักเฉลี่ยประมาณ 27.5 ห้อง/แห่ง นั่นคือสถานที่พักแรมขนาดเล็กทยอยปิดกิจการ ขณะที่สถานที่พักที่มีขนาดใหญ่ขึ้นได้เปิดกิจการด้านนี้แทน อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าในช่วงปี พ.ศ. 2530-2533 อันเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเกาะสมุยมากมีความต้องการที่พักสูงก่อให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินขึ้นและในช่วงปลายปี พ.ศ. 2533-2537 ภาวะการท่องเที่ยวซบเซาทำให้ธุรกิจสถานที่พักแรมซบเซาไปด้วย

จะเห็นได้ว่าการขยายตัวหรือการลดการขยายตัวของสถานที่พักแรมหรือห้องพักของเกาะสมุยมีปัจจัยเรื่องจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นหลัก ผู้ประกอบกิจการโรงแรมบังกะโลและสถานที่พักแรมประเภทอื่น ๆ อยู่ได้ด้วยนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นสำคัญ เศรษฐกิจของสมุยจะทรุดตัวลงอย่างเห็นได้ชัดในเวลาที่จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเริ่มลดลง อีกประการหนึ่งคืออุปทานทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยมีความยืดหยุ่นน้อย การลงทุนในกิจการสถานที่พักแรมผันแปรตามอุปสงค์ซึ่งมีความแปรผันตลอดเวลาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ภายในและภายนอกที่เข้ามากระทบ ทำให้กิจการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของเกาะสมุยมีการเติบโตในช่วงเวลาหนึ่งอย่างมากและกลับลดลงอย่างมากในอีกช่วงเวลาหนึ่งต่อมา ทั้งนี้เนื่องจากอุปสงค์อุปทานไม่สอดคล้องกัน การคาดประมาณความต้องการทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยจึงทำได้ยาก กิจการเล็ก ๆ เงินทุนและประสบการณ์น้อย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของคนในท้องถิ่นสมุยเอง ขาดระบบตลาดที่ดีดังเช่นโรงแรมหรือสถานที่พักแรมระดับใหญ่ย่อมมีความเสี่ยงสูง และมีหลายรายต้องเลิกกิจการหรือเปลี่ยนรูปแบบกิจการไปเลย ซึ่งจะกล่าวถึงละเอียดในลำดับต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนห้องพักก็เช่นเดียวกันได้เพิ่มจำนวนมาโดยลำดับ (ตารางที่ 4.2) จากที่มีจำนวนห้องพักเพียง 2,594 ห้อง ในปี พ.ศ. 2530 มาเป็น 6,031 ห้องในปี พ.ศ. 2534 ทั้งนี้เนื่องจากมีโรงแรมขนาดใหญ่เปิดกิจการหลายแห่ง เช่น โรงแรมในเครืออิมพีเรียล 3 แห่ง (ปัจจุบันปี พ.ศ. 2539 โรงแรมในเครืออิมพีเรียลมี 2 แห่ง) โรงแรมในเครือดุสิตธานีอีก 1 แห่ง เป็นต้น จนปัจจุบันนี้มีจำนวนห้องพักเพิ่มเป็น 7,975 ห้อง

การที่สถานที่พักแรมของเกาะสมุยเริ่มมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะ 10 ปีมานี้ เนื่องจากเกาะสมุยได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว ทางภาครัฐมีความใส่ใจในการสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่าง ๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของสมุยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ระดับนานาชาติ มีนักลงทุนเล็งเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวนี้และคาดว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติทางการท่องเที่ยวที่สมุยมีอยู่จะดึงดูดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เข้าเที่ยวชมและพักผ่อนได้ จึงได้มีการลงทุนในธุรกิจโรงแรม บังกะโล โดยเฉพาะโรงแรมขนาดใหญ่ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2530 ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน(BOI) ถึง 6 แห่งด้วยกัน (Peter Anton Talbot Williamson 2533 : 282) โรงแรมขนาดใหญ่ได้ถูกสร้างขึ้นในระยะ 10 ปีมานี้ และเป็นแบบอย่างในการสร้างสถานที่พักแรมและการบริการบนเกาะสมุยในปัจจุบันนี้ การที่เกาะสมุยมีสถานที่พักแรมขนาดใหญ่เกิดขึ้นทำให้อัตลักษณ์การท่องเที่ยวของสมุยเปลี่ยนไปทั้งในเรื่องรูปแบบนักท่องเที่ยวที่เคยเป็นแบบ Backpacker Tourists มาเป็นนักท่องเที่ยวระดับสูงใช้จ่ายในเรื่องค่าที่พักมากขึ้น รูปแบบการท่องเที่ยว รูปแบบสถาปัตยกรรมของสถานที่พักก็เปลี่ยนไป แต่ที่สำคัญคือ ทำให้

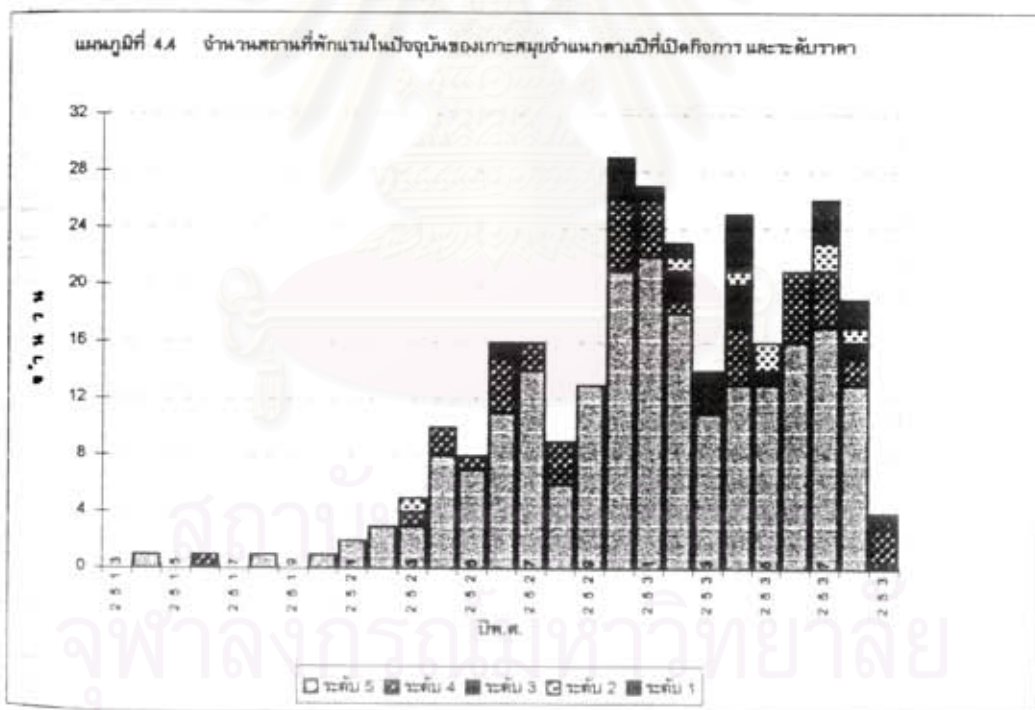
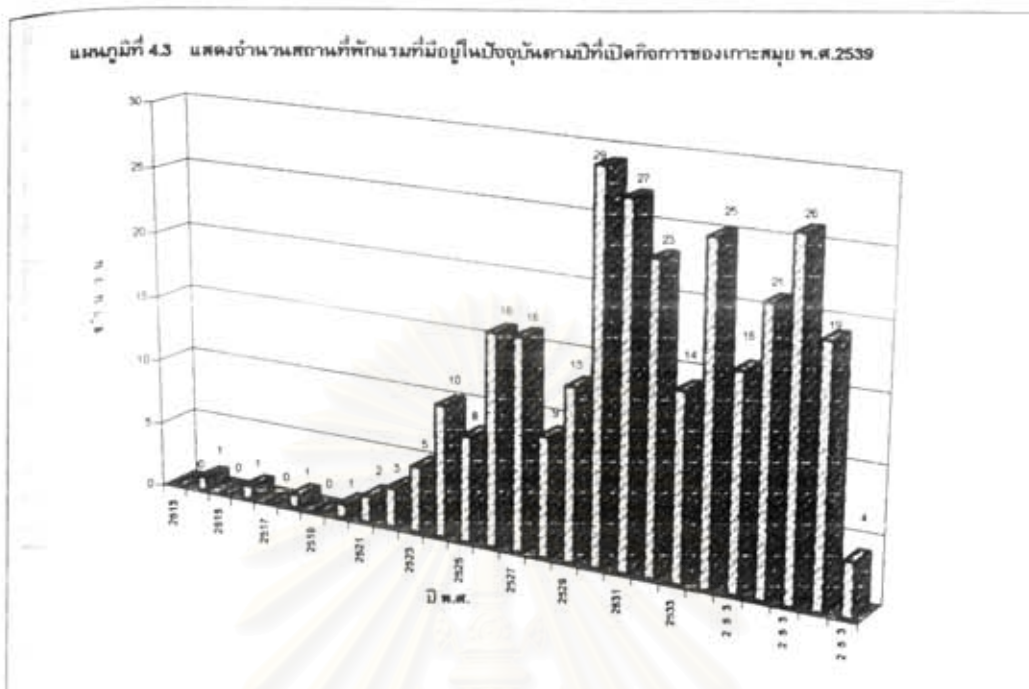
ลักษณะทางกายภาพของสมัยเปลี่ยนไปมากอย่างนี้นักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวเมื่อ 15-20 ปีก่อน จำแทบไม่ได้เลย

จากแผนภูมิที่ 4.3 และ 4.4 จำนวนสถานที่พักแรมที่เปิดกิจการในปีต่างๆ และยังคงดำเนินกิจการจนกระทั่งมาถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าสถานที่พักแรมในปัจจุบันส่วนใหญ่เริ่มเปิดกิจการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 มีจำนวนถึง 204 แห่ง (ตารางที่ 4.11) ในจำนวนนี้มีโรงแรมระดับที่ 1 ถึง 17 แห่งที่เปิดในช่วง พ.ศ. 2530-2539 สถานที่พักแรมเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นโรงแรมและบังกะโลที่มีสภาพแตกต่างไปจากอดีตที่ผ่านมามีรูปทรงที่หลากหลายขึ้นทั้งแบบทรงไทยประยุกต์ แบบเมดิเตอร์เรเนียน บางแห่งก็มีการดัดแปลงรูปทรงเช่น การใช้เรือกระแซงมาทำเป็นห้องพัก เป็นต้น ในปัจจุบันมีสถานที่พักเป็นอาคารสูง 4 ชั้นเกิดขึ้นที่ถนนด้านในแถวอยู่ริมพุดแดงเป็นโรงแรมระดับ 2 เมื่อพิจารณาแผนภูมิ 4.1 กับแผนภูมิ 4.3 ประกอบกัน พบว่าในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาสถานที่พักแรมกว่า 60-70 แห่งได้เลิกกิจการไป โดยเฉพาะในช่วงปี 2537 มีที่เลิกกิจการไปไม่ต่ำกว่า 15 แห่ง² ปี พ.ศ. 2539 เลิกไปกว่า 13 แห่ง³ เป็นต้น สถานที่พักแรมเหล่านี้บางแห่งถูกซื้อกิจการโดยนักธุรกิจที่ไม่ใช่คนภายในท้องถิ่นและมักสร้างเป็นสถานที่พักแรมขนาดใหญ่ เช่น แพนซี (50 ห้อง) ถูกซื้อโดยเดอะเซ็นทรัลกรุ๊ปอ็อฟโฮเทลส์และเปิดกิจการใหญ่ในขนาดที่ใหญ่กว่า(208 ห้อง) บางแห่งก็ได้กลายเป็น บ้านเช่ารายเดือน เช่น แสปปี เฟลคคิง บลูริเวอร์ บุญเลิศ เนื่องจากไม่จำเป็นต้องดูแลมาก บางแห่งก็ได้รวมกิจการกันเพื่อได้เป็นสถานที่พักแรมขนาดใหญ่ขึ้น เช่น พิวางบิซเฮาส์รวมกับสมัยรอยัลบิซและแควอินน์ แควรีสอร์ท 2 รวมกับแควรีสอร์ท เป็นต้น

ในการสำรวจสภาพสถานที่พักแรมที่เปิดกิจการก่อนปี พ.ศ. 2530 และยังคงเปิดกิจการอยู่จนถึงทุกวันนี้ เป็นสถานที่พักแรมระดับ 5 เสียเป็นส่วนใหญ่ มีการปรับปรุงให้มีความทันสมัยขึ้น(แผนภูมิที่ 4.4) บางแห่งได้สร้างห้องพักใหม่เพิ่มเติมเป็นห้องที่ได้มาตรฐาน และระดับราคาสูงขึ้นด้วย ส่วนสถานที่พักแรมที่เลิกกิจการไปเป็นระดับ 5 เสียเป็นส่วนใหญ่ จากการสัมภาษณ์และสำรวจพบว่าเหตุผลในการเลิกกิจการเนื่องจากบังกะโลทรุดโทรมมาก มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย(Fixed Cost) ซึ่งจะมีปัญหามากในช่วง Low Season ปัญหาเรื่องธนาคารเร่งรัดหนี้สิน รวมทั้งปัญหาในเรื่องการบริหารงานภายในและการขาดแคลนแรงงานด้วย โรงแรมขนาดใหญ่ระดับ 1 ก็มีปัญหาเรื่องการตลาดเช่นกัน เนื่องมาจากจำนวนห้องพักรวมบนเกาะสมัยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

²เท่าที่รวบรวมได้มีสถานที่พักแรมที่เลิกกิจการในปี พ.ศ. 2537 คือ สกายบลู(หมู่ 1 ปอดุด) พิวางบิซเฮาส์(หมู่ 2 ค.ปอดุด) สมัยรอยัลบิซ(หมู่ 2 ปอดุด) แควอินน์(หมู่ 2 ค.ปอดุด) ทropicคาน่า(หมู่3 ปอดุด) แสปปี(หมู่4 ปอดุด) เฟลคคิง (หมู่ 4 ปอดุด) ซันนี่(หมู่ 1 แม่น้ำ) ชายหาด (หมู่ 1 แม่น้ำ) บลูริเวอร์(หมู่ 6 แม่น้ำ) ซันฟลาวเวอร์(หมู่ 2 ติประน้อย) สมัยบังกาโล(หมู่ 3 อ่างทอง) โคโคโนท(หมู่ 3 มะเร็ด) เบทสวีท(หมู่ 1 มะเร็ด) สมัยกอริบิซ(หมู่ 4 หน้าเมือง)

³สถานที่พักแรมที่เลิกกิจการในช่วงปี พ.ศ. 2539-2540 คือ ทวีนิ้งกาโล(หมู่ 3 ปอดุด) นินวนคอร์ท (หมู่1 อ่างทอง) ไทยเฮาส์อินท์(หมู่ 3 มะเร็ด) โกลเดนทีโพเน (หมู่ 5 ปอดุด) คาสโนว่า (หมู่ 3 มะเร็ด) ซันแซนตรีสตาร์ท (หมู่ 5 ปอดุด) ฟานเบยริสตาร์ท (หมู่ 4 ปอดุด) ซิบชาติ (หมู่ 2 ปอดุด) เจมส์เฮาส์ (หมู่ 4 คลังงาม) แม่น้ำอินน์ (หมู่ 1 แม่น้ำ) กูดเด็ก (หมู่ 1 อ่างทอง) บุญเลิศ (หมู่ 4 ปอดุด) วิลล่าโอเรียลเต็ล (หมู่ 1 ปอดุด) แควรีสอร์ท 2 (หมู่3 ปอดุด)

ตารางที่ 4.11 แสดงปีที่เปิดบริการของสถานที่พักแรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน แยกตามระดับราคา

ปี พ.ศ.เปิดกิจการ	จำนวน	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5
2513	0	0	0	0	0	0
2514	1	0	0	0	0	1
2515	0	0	0	0	0	0
2516	1	0	0	0	1	0
2517	0	0	0	0	0	0
2518	1	0	0	0	0	1
2519	0	0	0	0	0	0
2520	1	0	0	0	0	1
2521	2	0	0	0	0	2
2522	3	0	0	0	0	3
2523	5	0	1	0	1	3
2524	10	0	0	0	2	8
2525	8	0	0	0	1	7
2526	16	0	0	1	4	11
2527	16	0	0	0	2	14
2528	9	0	0	0	3	6
2529	13	0	0	0	0	13
2530	29	2	0	1	5	21
2531	27	1	0	0	4	22
2532	23	1	1	2	1	18
2533	14	3	0	0	0	11
2534	25	4	1	3	4	13
2535	16	0	2	1	0	13
2536	21	0	0	0	5	16
2537	26	3	2	0	4	17
2538	19	2	1	1	2	13
2539	4	1	0	0	3	0
รวมทั้งหมด	290	17	8	9	42	214

ที่มา : ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย

: สำนักงาน

ปัญหาหนี้สิน มีโรงแรมที่มีการซื้อขายหรือเข้าดำเนินการแทนในช่วงที่ 4 นี้หลายแห่ง เช่น โรงแรม อิมพีเรียลสมุยและอิมพีเรียลไบท์เฮาส์ สมุย(โรงแรมบ้านและเรือ) ของ กลุ่มนายเจริญ สิริวัฒนภักดี (บ.นิวมอพีเรียล โฮเทล จำกัด(มหาชน)) ซึ่งซื้อจากนายอากร อุณตระกูล (ปัจจุบันโรงแรมบ้านทองทรายซึ่งเคยอยู่ในเครือโรงแรมอิมพีเรียลยังเป็นของนายอากร อุณตระกูล) โรงแรมรอยัล บีช สมุย โรงแรม เจ.อาร์พาลเอส สมุย และโรงแรมวิลล่า ฟลอรา สมุย ในกลุ่มเจ้าพระยาปาร์ค โรงแรมตันติบุรี ของเครือคุณิศธานีก็เข้าดำเนินการแทนกลุ่มภิรมย์ภักดี เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2538-2539 บรรดาเจ้าของกิจการสถานที่พักแรมซึ่งมีทั้งโรงแรม บังกะโล และเกสท์เฮาส์ บนเกาะสมุยกำลังประสบปัญหาเดียวกันหมด คือ ห้องพักล้นตลาดในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาวะการท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาอย่างรุนแรงจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมตกต่ำ นอกจากนี้ยังกับเผชิญกับมหกรรมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก และการแข่งขันฟุตบอลแห่งชาติยุโรป และขณะที่ช่วงที่เข้าสู่ฤดูกาลท่องเที่ยว (High Season) ซึ่งเริ่มต้นเมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน ก็ยังประสบปัญหาฝนตกติดต่อกันหลายวันทำให้เกิดน้ำท่วม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักที่เกาะสมุยเพียง 2-3 วัน ก็หนีไปเที่ยวที่เกาะภูเก็ต ซึ่งมีฤดูที่คล้ายกับเกาะสมุยฝั่งอ่าวไทย ผลพวงของความตกต่ำทางเศรษฐกิจในรอบปี พ.ศ. 2539 นี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาคธุรกิจการท่องเที่ยว และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม บังกะโล รีสอร์ท ธุรกิจทัวร์ และรถเช่า เป็นต้น

จากข้อมูลตัวเลขของธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า ตัวเลขหนี้สินของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะสมุยมีอยู่มากกว่า 3,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นหนี้ที่มีปัญหาถึงร้อยละ 60 ทั้งนี้เป็นเพราะรายได้ของผู้ประกอบการในปี พ.ศ. 2539 ลดลงอย่างรุนแรง บางรายแทบไม่มีเงินผ่อนชำระหนี้ธนาคารเลย เงินเดือนพนักงานก็ยังไม่พอ ทางออกที่มีให้เห็นทั่วไป คือ การประกาศขายที่ดินและกิจการบังกะโล มีอยู่ให้เห็นทั่วไป แต่การเปลี่ยนมือแทบไม่มีให้เห็น เพราะกำลังซื้อต่ำ เศรษฐกิจตกต่ำทั้งระบบ ขณะนี้ทางธนาคารพาณิชย์ทำได้เพียงแต่ยึดทรัพย์ประนีประนอมหนี้สินกัน อย่างเต็มที่ ตามกฎเกณฑ์แต่ละธนาคารวางไว้ อย่างไรก็ตามหนี้สินจำนวนนี้มีบางส่วนเป็นของกิจการโรงแรมขนาดใหญ่ ซึ่งผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ยังไม่ได้รับผลกระทบมากเท่ากลุ่มแรก เนื่องจากระบบการตลาดที่ดีกว่า การแก้ไขปัญหาค่าการท่องเที่ยวอื่น ๆ เท่าที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันมีแนวทางแก้ไขอยู่ 2 ประการ คือ 1. ทำอย่างไรจะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเกาะสมุยได้ โดยสะดวกและประหยัด โดยเฉพาะลูกค้าจากนักท่องเที่ยวกลุ่มวอล์กอิน (Walk In คือ นักท่องเที่ยวที่เลือกหาที่พักตามใจชอบ ไม่มีการจองที่พัก) ซึ่งเป็นลูกค้าหลักของผู้ประกอบการที่เป็นคนท้องถิ่น 2. ทำอย่างไรจึงจะดึงกลุ่มนักท่องเที่ยวคนไทย โดยเฉพาะคนกรุงเทพฯให้มาเที่ยวมากขึ้น (ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ 15 ฉบับที่ 1, 080 วันที่ 23-24 ธันวาคม พ.ศ. 2539 "สมุย หนี้ท่วมเกาะ 4,000 ล้าน" สัมภาษณ์นายทวีศักดิ์ หนูך รองประธานชมรมธนาคารพาณิชย์เกาะสมุย)

1.2.2 กัตาคารและร้านอาหาร จากข้อมูลของสุขาภิบาลเกาะสมุยพบว่าในปี พ.ศ. 2539 มีร้านเครื่องดื่มและร้านอาหารในเกาะสมุย 558 ร้าน ร้านอาหารและกัตาคารส่วนใหญ่เป็นระดับกลางซึ่งมีบริการตามโรงแรมและบังกะโลเกือบทุกแห่งให้บริการทั้งอาหารไทยและอาหารนานาชาติ นอกจากนี้ก็มีอยู่ที่หน้าทอน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการต่าง ๆ

ของเกาะสมุยมีซึ่งมีประมาณ 10 ร้าน ส่วนร้านอาหารที่ได้มาตรฐานมีเฉพาะในโรงแรมชั้นหนึ่ง และบริเวณแดง

1.2.3 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึกที่มีชื่อเสียงของเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นสิ่งประดิษฐ์จากมะพร้าวซึ่งส่วนหนึ่งเป็นหัตถกรรมภายในท้องถิ่น รวมทั้งของที่ระลึกที่ทำจากเปลือกหอยซึ่งรับมาจำหน่ายจากจังหวัดอื่น ส่วนผ้าบาติกเป็นสินค้าที่ทำในเกาะสมุยเองจำนวนหนึ่ง มีร้านบาติกอยู่ที่พระใหญ่เกาะพาน ร้านค้าที่จำหน่ายของที่ระลึกที่เกาะสมุยมีอยู่ด้วยกัน 4 แห่งคือบริเวณหาดหน้าทอน พระใหญ่เกาะพาน หาดละไม(ทางเข้าหินคา-หินยาย) และบริเวณอื่นกระจายตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ บริเวณแดง น้ำตกหน้าเมือง ริมถนนสายรอบเกาะ 2-3 แห่ง เป็นต้น

1.2.4 สถานบันเทิงเรีงรมย์ สถานบันเทิงเพิ่งเริ่มมีขึ้นในปี พ.ศ. 2526-2527 และได้รับการขยายตัวของแหล่งบันเทิงเรีงรมย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงนี้ที่ 4 นี้เอง มี 2 ประเภท คือ บาร์ดิสโก้และบาร์เบียร์ โดยมีย่านบริการ 2 แห่ง คือบริเวณถนนหาดละไม และหาดแดง (บริเวณถนนสายใน) ซึ่งเป็นแหล่งเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบท่องเที่ยวในยามค่ำคืน โดยที่แดงมีบาร์ดิสโก้และคลับที่มีชื่อในหมู่นักท่องเที่ยว 5 แห่ง เป็นสถานบันเทิงที่มีราคาแพงกว่าที่ละไม นอกนั้นก็ เป็นบาร์เบียร์ไฮร์ปะต่าง ๆ ส่วนที่ละไมมีบาร์เบียร์และระบำโชว์(Go-go House) เสียเป็นส่วนมาก

1.2.5 การบริการอื่น ๆ แหล่งบริการอื่นส่วนใหญ่เป็นบริการชายหาด เพื่ออำนวยความสะดวกในการพักผ่อนชายทะเล ได้แก่ บริการนำเที่ยวทั้งรอบเกาะ โดยรถยนต์นำเที่ยว รถยนต์และมอเตอร์ไซด์เช่า และนำเที่ยวทางเรือนำเที่ยวรอบเกาะสมุย ไปยังหมู่เกาะอ่างทอง เกาะเต่า เกาะแตน เพื่อชมเกาะแก่งต่าง ๆ ตกปลา ดำน้ำ ซึ่งบริการนี้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ปัจจุบันมีให้บริการประมาณ 11 บริษัท และมีเอเยนต์ของบริษัทเหล่านี้กระจายอยู่เกือบทุกหาดและเกือบทุกโรงแรม บังกะโลในเกาะสมุย

2. ทรัพยากรและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Tourism Attraction)

เกาะสมุยมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 41 แห่ง แบ่งเป็น แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ 18 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน 8 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม 5 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวประเภทนันทนาการและการกีฬา 8 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวประเภทบันเทิงเรีงรมย์ยามค่ำคืน 3 แห่ง (แผนที่ 4.4 และดู บทที่ 3 ประกอบ)

อุปสงค์การท่องเที่ยว

อุปสงค์การท่องเที่ยวหมายถึง ความประสงค์หรือความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งปรากฏให้เห็นในรูปของจำนวนนักท่องเที่ยว การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ฤดูกาลการท่องเที่ยว และลักษณะรูปแบบของนักท่องเที่ยว เช่น ลักษณะของการเดินทางของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว ตลอดจนถึงพฤติกรรมหรือกิจกรรมในการท่องเที่ยว

ของนักท่องเที่ยว การศึกษาในเรื่องอุปสงค์ทางการท่องเที่ยวหรือตลาดการท่องเที่ยวจะทำให้ทราบถึงศักยภาพ บทบาททางการใช้ที่ดินและการขยายตัวของชุมชน โดยสามารถจำแนกพิจารณาได้ดังนี้

1. ปริมาณการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยว จากการสำรวจสภาพการท่องเที่ยวภายในประเทศไทยโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปรากฏว่า (ตารางที่ 4.3) ในรอบปี พ.ศ. 2538 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่เกาะสมุยรวมทั้งสิ้น 697,457 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 186,198 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26.70 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 511,260 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.30 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด เมื่อพิจารณาสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในรอบ 15-16 ปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวรวมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจากปี พ.ศ. 2523-2533 (ตารางที่ 4.3 และ แผนภูมิ 4.2) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2523-2524 มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 67.72 และในช่วงปี พ.ศ. 2524-2525 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนคือมีอัตราการเพิ่มถึงร้อยละ 318.611 ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดบริการเรือเฟอร์รี่สายขนอม-สมุย เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2524 ซึ่งสามารถจุผู้โดยสารได้ถึง 400-600 คนเที่ยว อีกทั้งสามารถบรรทุกรถยนต์ 30-40 คันได้ เป็นการเปิดโฉมหน้าการเดินทางท่องเที่ยวสมุยในอีกรูปแบบหนึ่ง หลังจากนั้นปี พ.ศ. 2525 จำนวนนักท่องเที่ยวก็เพิ่มมาโดยลำดับ แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2528-2529 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นมากในอัตราร้อยละ 64.06 และ 39.04 ตามลำดับปี ซึ่งในปี พ.ศ. 2528 เป็นปีที่เปลี่ยนเส้นทางเดินเรือเฟอร์รี่จากขนอม-สมุย เป็นคอนสัก-เกาะสมุย ซึ่งทำให้ย่นระยะทางและระยะเวลาเดินทางลงไปมาก อีกทั้งมีความสะดวกในการเดินทางไปท่าเรือคอนสักมากกว่าที่ขนอม และอยู่ในใกล้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ใน จ.สุราษฎร์ธานีจำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นมากอีกครั้งในปี พ.ศ. 2530 คือ อัตราร้อยละ 68.59 ทั้งนี้เพราะรัฐบาลจัดให้เป็นปี "ท่องเที่ยวไทย", "Visit Thailand Year" ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 88.66 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นแต่ในอัตราที่น้อยกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยคือร้อยละ 28.08 หลังจากนั้นปี พ.ศ. 2530 จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศก็เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2534 จำนวนนักท่องเที่ยวกลับลดลง เนื่องจากผลของการเกิดสงครามอ่าวเปอร์เซียซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจทั่วโลก และมีผลต่อเนื่องมาถึงการท่องเที่ยวด้วย ในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยไม่ส่งผลมากนักคือยังมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นแต่ในอัตราที่น้อยกว่าปี พ.ศ. 2533 ไม่มากนัก แต่ในส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศแล้วลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจนคือ ลดลงร้อยละ 15.26 สาเหตุประการแรก คือการปรับราคาค่าโดยสารของสายการบินต่าง ๆ ทั้งจากยุโรปและเอเชียเพิ่มขึ้นอีกประมาณร้อยละ 7-10 (บุญช่วย ศรีคำพร 2535 : 10) เพื่อให้สอดคล้องกับราคาน้ำมันที่สูงขึ้นกว่าเท่าตัว ซึ่งเป็นผลมาจากสงครามอ่าวเปอร์เซีย ส่วนประการสุดท้ายคือความผันไหวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นักท่องเที่ยวเกิดความไม่มั่นใจในการเดินทาง จึงทำให้เกิดการชะลอตัวขึ้นในตลาดการท่องเที่ยว ส่วนในปี พ.ศ. 2535-2536 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยลดลงกว่าครึ่งสาเหตุจากความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศไทย ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 23.03 ในปี พ.ศ. 2535 และ 49.01 ในปี พ.ศ. 2536 แต่อย่างไรก็ตามใน

ภาพรวมมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงมากในปี พ.ศ. 2535 นักท่องเที่ยวรวมลดลงอัตราร้อยละ 10.41 และ 43 ในปี พ.ศ. 2536 กล่าวโดยสรุปคือสงครามอ่าวเปอร์เซียมีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไม่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยมากนัก แต่เหตุการณ์การยึดอำนาจของรพช.มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะสมุยลดลง ในขณะที่ไม่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ แต่ปี พ.ศ. 2537 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยกลับเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.90 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศกลับลดลงอย่างมากถึงร้อยละ 16.21 ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีกลยุทธ์ใหม่ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น และ ขณะเดียวกันก็ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้ส่วนแบ่งการตลาดการท่องเที่ยวชาวต่างประเทศของเกาะสมุยลดลง ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยถูกกระตุ้นให้เที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และในปี พ.ศ. 2538 ตลาดการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศคึกคักอีกครั้งหนึ่งโดยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 26.51 โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 37.87 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 22.82

เมื่อพิจารณาสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ พบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525-2534 เป็นต้นมา จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยสูงกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาโดยตลอด ในปี พ.ศ. 2535 เป็นจุดเปลี่ยนที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมมาท่องเที่ยวในเกาะสมุยมากกว่าชาวไทยอีกครั้งหนึ่ง และมีแนวโน้มเช่นนี้มาจนถึงปี พ.ศ. 2538 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าค่าครองชีพของเกาะสมุยสูงขึ้น การเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะสมุยต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น เกาะสมุยจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีฐานะระดับกลางค่อนข้างสูงและสำหรับนักท่องเที่ยวที่ถือค่าเงินตราที่สูงกว่าเงินบาทไทย อย่างไรก็ตาม ถ้ามองสภาพการณ์ท่องเที่ยวของเกาะสมุยทุกวันนี้เห็นว่านักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะชาวต่างประเทศ ตราบใดที่สมุยยังรักษาคุณค่าความสวยงาม ความสงบเงียบ ธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวของคนไว้ได้อย่างเช่นในอดีตถึงปัจจุบัน

สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่พื้นที่เกาะสมุย (ตารางที่ 4.12) ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวพักแรมประมาณร้อยละ 97.16 (เฉลี่ยจากปี 2535-2538) มีนักท่องเที่ยวเพียง 2.84 เท่านั้น โดยนักทัศนาจรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเฉลี่ยร้อยละ 60.37 ขณะที่มีนักทัศนาจรชาวต่างประเทศเพียง 39.63 เท่านั้น จะเห็นได้ว่าการเดินทางท่องเที่ยวมายังเกาะสมุยนิยมการเดินทางมาพักแรมมากกว่าการเดินทางไปกลับในวันเดียว ทั้งนี้เพราะการเดินทางมาเกาะสมุยต้องใช้เวลา และหลายขั้นตอน การเดินทางทางทะเลไม่สะดวกรวดเร็วเมื่อเทียบกับการเดินทางทางบก

จึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวในรอบ 16 ที่ผ่านมาของเกาะสมุย มีอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวมาโดยตลอด ยกเว้นในช่วงปี พ.ศ. 2534-2537 การท่องเที่ยวของเกาะสมุยอาจเรียกว่าซบเซาลงไปเลย ช่วง Low Season บรรดาเจ้าของกิจการบังกะโลเล็ก ๆ ได้รับความเดือดร้อนถึงกับปิดกิจการลงก็มีมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าสภาพเศรษฐกิจ การเมือง และสภาพการณ์ของโลก มีผลต่อการ

ท่องเที่ยวของเกาะสมุยอย่างมาก ทั้งนี้เพราะสมุยได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลระดับนานาชาติไปแล้ว

ตาราง 4.12 แสดงสัดส่วนนักท่องเที่ยวพักผ่อนและนักท่องเที่ยวของเกาะสมุยปี พ.ศ. 2538

พ.ศ.	ชาวไทย			ชาวต่างประเทศ			รวม		
	นักท่องเที่ยวพักผ่อน	นักทัศนาจร	รวม	นักท่องเที่ยวพักผ่อน	นักทัศนาจร	รวม	นักท่องเที่ยวพักผ่อน	นักทัศนาจร	รวม
2535	93.08	6.92	100.0	95.02	4.98	100.00	94.16	5.84	100.0
2536	98.27	3.73	100.0	100.00	0.00	100.00	99.38	0.64	100.0
2537	95.17	4.83	100.0	98.16	1.84	100.00	97.43	2.57	100.0
2538	93.00	7.00	100.0	99.38	0.64	100.00	97.68	2.34	100.0

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งของตลาดท่องเที่ยวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2538 พบว่าส่วนแบ่งการตลาดท่องเที่ยวของสมุยนั้น(ตารางที่ 4.13) ส่วนแบ่งการตลาดการท่องเที่ยวต่างประเทศมีมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย เมื่อพิจารณาถึงตัวเลขพบว่าส่วนแบ่งการตลาดไม่แน่นอนแต่คงอยู่ในระดับเฉลี่ย 2.53 ของนักท่องเที่ยวทั้งประเทศ (10 แห่ง) ส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวต่างประเทศค่อนข้างแน่นอนอยู่ในระดับร้อยละ 7-9 ของนักท่องเที่ยวรวมทั้ง 10 แห่ง ทั้งนี้เพราะเมื่อเกิดวิกฤตการณ์จากภายนอกและการเมืองภายในประเทศมากกระทบดังที่กล่าวไปแล้วนั้นก็ได้มีการประชาสัมพันธ์และนำแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพิ่มขึ้นหลายแหล่ง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2535 ได้มีการแถลงนโยบายด้านการท่องเที่ยวต่อรัฐสภา 5 ข้อ โดยข้อที่ 4 ระบุว่า "รัฐบาลจะส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2536:140) และการจัดในปี พ.ศ. 2537 เป็นปี "ท่องเที่ยวไทย" เป็นต้น เหล่านี้ทำให้ส่วนแบ่งการตลาดการท่องเที่ยวของเกาะสมุยเริ่มลดลง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย เมื่อเปรียบเทียบส่วนแบ่งการตลาดของเกาะสมุยกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ภายในประเทศ (ตาราง 4.14) ปรากฏว่า ส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัดส่วนน้อยที่สุดในบรรดา 10 แหล่งท่องเที่ยวนั้น ทั้งนี้เพราะความเสียเปรียบในเรื่องการเดินทางซึ่งต้องใช้เวลาและหลายขั้นตอน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูง การเดินทางพักผ่อนควรใช้เวลาประมาณ 3-4 วันเป็นอย่างน้อยจึงคุ้มค่ากับเวลาที่เดินทาง ซึ่งหาช่วงเวลาหยุดนาน ๆ เช่นนี้ได้ยากในรอบปี ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นอีก 9 แห่ง ปรากฏว่าส่วนแบ่งอยู่ในลำดับที่ 5 มาโดยตลอด เมื่อเปรียบเทียบเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลด้วยกัน ได้แก่ พัทยา ชะอำ หัวหิน ระยอง กระบี่ และภูเก็ต ปรากฏว่าสมุยอยู่ในลำดับที่ 3 รองจาก ภูเก็ตและพัทยา เท่านั้น

จะเห็นได้ว่าสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของไทย เป็นเสมือนตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในฝั่งอ่าวไทยของประเทศไทย ภูเก็ตเป็นตัวแทนของทะเลด้านอันดามัน ในขณะที่พัทยาเป็นตัวแทนของทะเลด้านตะวันออก หากได้รับการประชาสัมพันธ์และมีการควบคุม

สภาพแวดล้อมมีให้เชื่อมโยงโทรมกว่าที่เป็นอยู่ได้อย่างดีแล้ว เกาะสมุยย่อมมีโอกาสถึงส่วนแบ่งการตลาดมาจากภูเก็ตและพัทลุงซึ่งกำลังเผชิญปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพอย่างหนักอยู่ในขณะนี้ได้

ตารางที่ 4.13 ส่วนแบ่งของตลาดการท่องเที่ยวของเกาะสมุย ปี พ.ศ. 2535-2538

ปี พ.ศ.	นักท่องเที่ยวชาวไทย				นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ			
	เกาะสมุย	ร้อยละ	ทั้งประเทศ	ร้อยละ	เกาะสมุย	ร้อยละ	ทั้งประเทศ	ร้อยละ
2535	249,771	4.88	5,115,085	100.00	316,801	7.19	4,408,217	100.00
2536	98,567	1.61	6,121,397	100.00	496,789	9.64	5,155,691	100.00
2537	128,529	2.03	6,331,647	100.00	408,596	6.91	5,911,868	100.00
2538	173,159	2.12	8,168,218	100.00	508,002	7.90	6,429,589	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : *คิดรวมเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว 10 แห่ง คือ สมุย กาญจนบุรี ชะอำ หัวหิน พัทยา ระยอง เชียงใหม่ กระบี่ ภูเก็ต และหาดใหญ่

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบส่วนแบ่งการตลาดของเกาะสมุยกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในประเทศ ปี พ.ศ. 2533-2538

แหล่งท่องเที่ยว	ส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทย*				ส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ*				ส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวรวม*			
	ปี 2535	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	ปี 2535	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	ปี 2535	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538
เกาะสมุย	4.88	1.61	2.03	2.12	7.19	9.64	6.91	7.90	5.95	5.28	4.39	4.67
กาญจนบุรี	10.34	12.97	11.00	13.79	2.02	1.83	1.93	3.72	6.48	7.88	6.62	9.35
ชะอำ	7.13	6.44	5.65	10.67	1.28	1.43	2.22	0.60	4.42	4.15	3.99	6.23
หัวหิน	3.48	3.03	3.18	5.92	2.28	3.39	2.70	3.06	2.92	3.20	2.95	4.66
พัทลุง	11.79	9.70	13.35	10.17	24.04	23.75	25.66	27.30	17.46	16.12	19.30	17.71
ระยอง	15.57	13.13	13.20	11.92	22.20	2.23	3.45	3.51	9.38	8.14	8.49	8.21
เชียงใหม่	19.62	21.02	20.87	18.92	17.35	15.62	14.63	13.86	18.57	18.55	17.88	16.69
กระบี่	6.67	4.71	6.27	4.08	2.68	3.51	3.83	4.80	44.82	4.16	5.09	4.39
ภูเก็ต	7.94	12.58	7.98	8.14	27.23	24.56	26.86	25.01	16.87	18.06	17.10	15.57
หาดใหญ่	12.59	14.81	16.47	14.30	13.73	14.06	11.79	10.25	13.12	14.46	14.21	12.51

แหล่งที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : *คิดรวมเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว 10 แห่ง

จากข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและสัดส่วนในการเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่น ๆ ของประเทศ อาจกล่าวได้ว่า เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจไม่น้อยทีเดียว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี นักท่องเที่ยวเริ่มพาแหล่งท่องเที่ยวชาย

ทะเลที่บริษัททอดแทนแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังเสื่อมโทรมเช่น หาดพัทยา ทำให้เกาะสมุยซึ่งยังมีความบริสุทธิ์และเพิ่งเปิดตัวเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวมานานาชาติอย่างจริงจังเมื่อประมาณ 10 ปีมานี้เอง เกาะสมุยได้เป็นทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยว สังเกตได้จากสถานที่พักแรมที่เพิ่มขึ้น สถานบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเริ่มปรากฏอย่างหนาตาขึ้น เกาะสมุยจึงกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมดังเช่นแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่ประสบมา

ในโอกาสที่อำเภอเกาะสมุยครบรอบ 100 ปี ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2540 การท่องเที่ยวเกาะสมุยได้รับการประชาสัมพันธ์ให้เป็นจุดขาย ส่งเสริมให้มีนักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งจะมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายแสดงถึงวัฒนธรรมและกีฬาตลอดทั้งปี คือตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2540 - 30 มีนาคม พ.ศ. 2541 และจะให้สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศช่วยทำการเผยแพร่ด้วย ซึ่งคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างน้อยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ในส่วนแผนตลาดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้เขต 5 ในปี พ.ศ. 2540 จะเน้นตลาดยุโรปเป็นหลัก แต่จะพยายามตลาดเอเชีย อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลี จีน ไต้หวัน สิงคโปร์ มาเสริมด้วยเพราะเป็นตลาดระยะไกล ในขณะที่ตลาดยุโรปเริ่มอิ่มตัว (สัมภาษณ์นายคำรณ เฉลิมโรจน์, ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ 17 ฉบับที่ 1, 113 วันที่ 10-11 มีนาคม พ.ศ. 2540)

1.2 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวสูงสุดได้แก่ บริเวณหาดเฉวง รองลงมาได้แก่ หาดละไม หาดแม่รำ หาดบ่อผุด และหาดบางรักษ์ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญคือ หินตา-หินยาย น้ำตกหน้าเมือง น้ำตกหินลาด และพระใหญ่เกาะฟานเป็นต้น

1.3 ฤดูกาลท่องเที่ยว (ตารางที่ 4.15 แผนภูมิที่ 4.5) ฤดูกาลท่องเที่ยวของเกาะสมุยจำแนกตามประเภทนักท่องเที่ยวได้ดังนี้

1.3.1 นักท่องเที่ยวชาวไทย ไม่มีกำหนดแน่นอนขึ้นอยู่กับกลุ่มอาชีพและวันว่างจากการทำงานปกติ แต่โดยทั่วไปแล้วช่วงเวลาที่ชาวไทยส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยวจะเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยเฉพาะช่วงวันหยุดที่มากกว่า 3-4 วันขึ้นไป เช่นช่วงวันปีใหม่ วันตรุษจีน สงกรานต์ เป็นต้น สำหรับวันธรรมดามีจำนวนน้อย

จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักสถานที่พักแรมของเกาะสมุยในปี พ.ศ. 2535-2538 แสดงให้เห็นว่า ฤดูกาลท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ เดือนเมษายน เนื่องจากเป็นช่วงสงกรานต์และปิดภาคเรียน และช่วงเดือนธันวาคมติดต่อกันถึงเดือนมกราคมซึ่งเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่ ส่วนช่วงเดือนที่มีนักท่องเที่ยวปานกลางได้แก่ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ส่วนช่วงที่มีนักท่องเที่ยวน้อยคือช่วงเริ่มปิดภาคเรียนในเดือนมิถุนายนและพฤศจิกายน และช่วงปิดภาคเรียนในเดือนกันยายนและมกราคม (ตารางที่ 4.15 แผนภูมิที่ 4.6)

1.3.2 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้นในช่วงเวลาการพักผ่อนท่องเที่ยวค่อนข้างแน่นอน ไม่เจาะจงว่าจะเป็นช่วงวันหยุดหรือไม่ จากตาราง 4.15 และแผนภูมิที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าฤดูกาลท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศนั้นอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึง

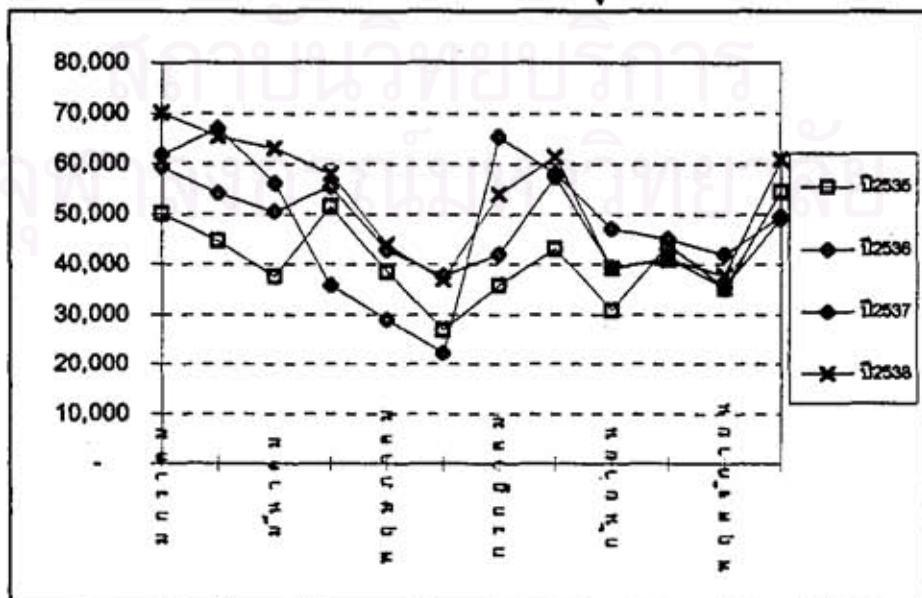
เดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งบางที่อาจเลยไปถึงเดือนเมษายน ฤดูกาลท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศนั้นจะตรงกับช่วงหยุดเทศกาลคริสต์มาส เทศกาลปีใหม่ อันเป็นช่วงฤดูหนาวของประเทศยุโรปและอเมริกา แต่เป็นช่วงที่ประเทศไทยอากาศกำลังเย็นสบาย นักท่องเที่ยวจึงนิยมท่องเที่ยวกันในช่วงนี้ ส่วนเดือนมิถุนายนเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวค่อนข้างต่ำ (Low Season) ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม มีนักท่องเที่ยวปานกลางเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษและออสเตรเลีย เข้ามาท่องเที่ยวมาก แต่ไม่สม่ำเสมอทุก

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในเกาะสุรินทร์ปีพ.ศ.2535-2538 แยกเป็นรายเดือน

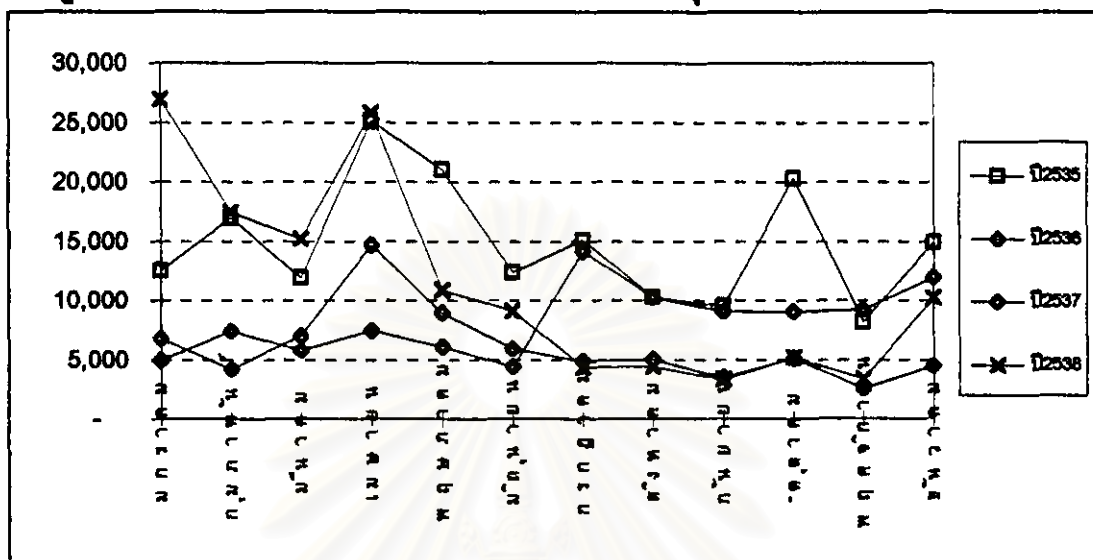
พ.ศ.	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
2535	ชาวไทย	12,569	16,978	11,829	25,159	21,063	12,373	15,093	10,293	9,524	20,348	8,170	14,909	178,408
	ร้อยละ	7.05	9.52	6.69	14.10	11.81	6.94	8.46	5.77	5.34	11.41	4.58	8.36	100.00
	ชาวต่างประเทศ	37,523	27,640	25,599	26,354	17,364	14,416	20,675	32,795	21,519	23,681	27,120	39,549	314,037
	ร้อยละ	11.95	8.80	8.15	8.39	5.53	4.59	6.58	10.44	6.79	7.54	8.64	12.59	100.00
2536	ชาวไทย	6,801	4,178	7,014	14,689	8,927	5,901	4,887	5,025	3,490	5,147	2,546	4,483	73,088
	ร้อยละ	9.31	5.72	9.60	20.10	12.21	8.07	6.69	6.88	4.78	.04	3.48	6.13	100.00
	ชาวต่างประเทศ	52,520	49,899	43,445	40,674	39,962	31,743	36,981	62,378	35,902	35,890	32,970	44,571	90,945
	ร้อยละ	10.70	0.16	8.85	8.28	6.92	6.47	7.53	10.67	7.31	7.31	6.72	9.08	100.00
2537	ชาวไทย	4,976	7,421	5,819	7,461	6,088	4,410	14,135	10,296	9,034	9,083	9,215	11,910	99,848
	ร้อยละ	4.98	7.43	5.83	7.47	6.10	4.42	14.16	10.31	9.05	9.10	9.23	11.93	100.00
	ชาวต่างประเทศ	58,764	59,556	50,290	28,261	22,752	17,815	51,251	47,798	36,983	36,887	32,771	37,655	47,881
	ร้อยละ	11.85	2.44	10.50	5.91	4.75	3.72	10.70	9.98	7.95	7.49	6.84	7.86	100.00
2538	ชาวไทย	26,963	17,483	15,184	25,828	10,881	9,116	4,347	4,406	3,329	5,173	3,396	10,204	36,310
	ร้อยละ	19.78	12.83	11.14	18.95	7.98	6.69	3.19	3.23	2.44	3.80	2.49	7.49	100.00
	ชาวต่างประเทศ	43,061	7,900	47,922	32,196	33,053	27,836	49,638	56,974	5,927	35,891	34,440	50,891	495,529
	ร้อยละ	8.69	9.67	9.67	6.50	6.67	5.62	10.02	11.50	7.25	7.20	6.95	10.27	100.00

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

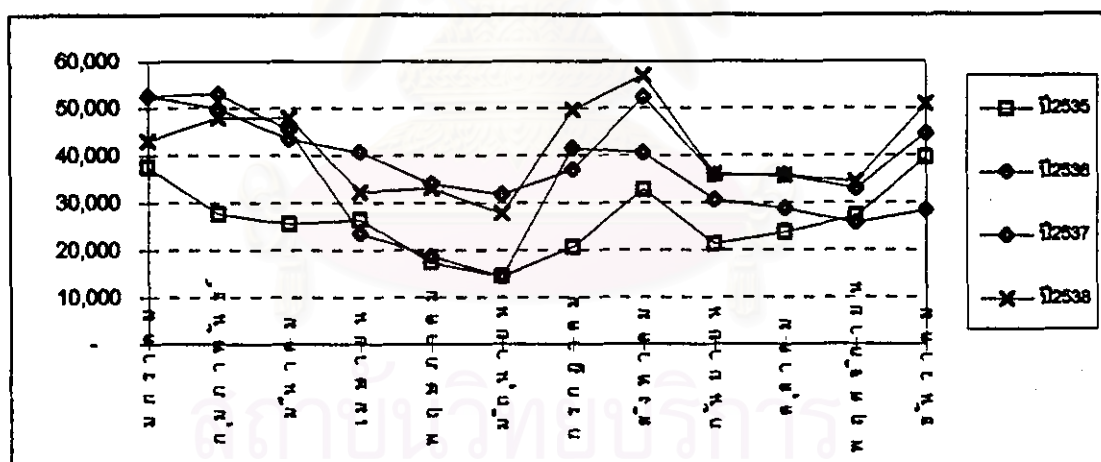
แผนภูมิ 4.5 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้าพักในเกาะสุรินทร์ปีพ.ศ. 2535-2538 แยกเป็นรายเดือน

แผนภูมิ 4.6 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าพักในเกาะสมุยปีพ.ศ. 2535-2538 แยกเป็นรายเดือน

แผนภูมิ 4.7 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้าพักในเกาะสมุย ปี พ.ศ. 2535- 2538 แยกเป็นรายเดือน

4. ลักษณะและรูปแบบของนักท่องเที่ยว การศึกษาข้อมูลส่วนนี้ ส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อีกส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการรวบรวมและจากการสัมภาษณ์ตามแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ หาดเฉวง หาดละไม หาดแม่ น้ำ หาดบ่อผุด และข้อมูลในใบอนุญาตเข้าพักแรม (ใบ Check In) จากสถานที่พักแรมบริเวณหาดบ่อผุด จำนวน 197 คน มีรายละเอียดดังนี้

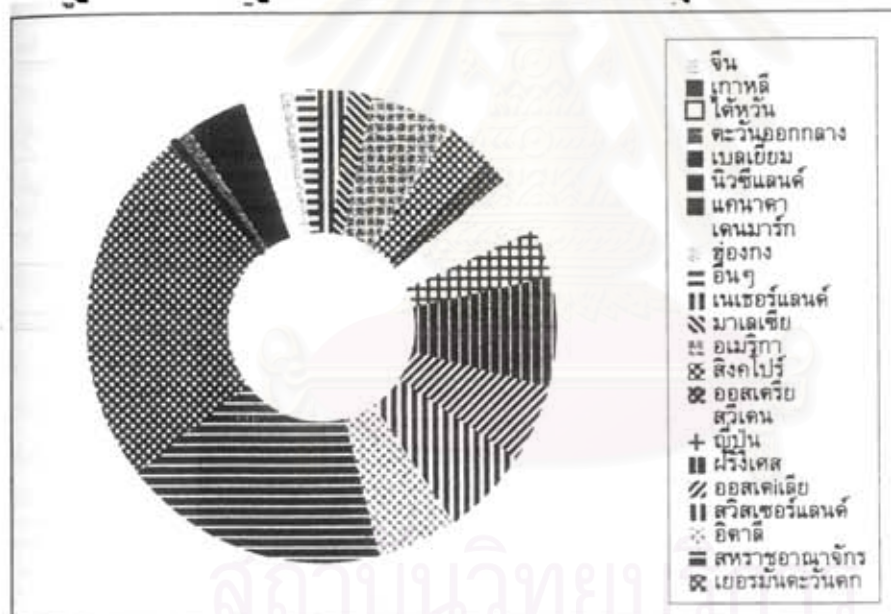
4.1. ลักษณะของนักท่องเที่ยว

4.1. ลักษณะของนักท่องเที่ยว

4.1.1 นักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มาจากอำเภอหรือจังหวัดใกล้เคียง (ร้อยละ 38.35 ของนักท่องเที่ยวชาวไทย (ตารางที่ 4.16) เช่น ภูเก็ต ชุมพร นครศรีธรรมราช อำเภอในสุราษฎร์ธานี รองลงมาคือมาจากกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 35.23) และภาคกลาง (ร้อยละ 18.50) ส่วนภาคอื่น ๆ มีน้อยมาก สาเหตุเพราะอยู่ห่างไกล การเดินทางไม่สะดวก นักท่องเที่ยวโดยมากเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 51.98 ส่วนเพศหญิงร้อยละ 48.04 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 50.4 มีอายุอยู่ระหว่าง 25-34 ปี รองลงมาได้แก่ช่วงอายุ 16-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.26 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่เป็นหนุ่มสาวในวัยทำงานและวัยเรียนซึ่งชอบเที่ยวพักผ่อน นักท่องเที่ยวชาวไทยวัยสูงอายุนิยมนักท่องเที่ยวชายทะเลที่เกาะสมุย ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวมีอาชีพเป็นนักเรียนร้อยละ 29.01 ประกอบธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 27.33 พนักงานลูกจ้างบริษัทร้อยละ 17.6 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 10.56 แม่บ้านร้อยละ 10.78 นอกนั้นอีกประมาณ 4.82 ประกอบอาชีพอื่น ๆ

แผนภูมิ 4.8 สัดส่วนผู้เข้าพักในสถานที่พักแรมในเกาะสมุย แยกรายประเทศ

4.1.2 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (แผนภูมิที่ 4.8 และตารางที่ 4.16) ส่วนใหญ่เดินทางมาจากทวีปยุโรปถึงร้อยละ 72.58 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาวเยอรมันถึงร้อยละ 24.53 รองลงมาคืออังกฤษ ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา อิตาลี สวีเดน เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และ แคนาดา คิดเป็นร้อยละ 18.14, 7.46, 6.30, 5.87, 5.55, 3.98, 2.56, 2.10 1.94 และ 1.72 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวเอเชียเป็นชาวญี่ปุ่นมากที่สุดร้อยละ 3.35 รองลงมาคือชาวสิงคโปร์คิดเป็นร้อยละ 2.92 ส่วนนักท่องเที่ยวจากทวีปออสเตรเลียประกอบด้วยชาวออสเตรเลียและนิวซีแลนด์คิดเป็นร้อยละ 5.26 และ 1.57 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวจากทวีปอื่น ๆ มีน้อยมาก นักท่องเที่ยวโดยมากเป็นเพศชายร้อยละ 62.92 เป็นเพศหญิงเพียงร้อยละ 37.08 มีอายุอยู่ในช่วง 25-34 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 47.22) รองลงมาคือช่วงวัย 35-44 ปี (ร้อยละ 23.52) ซึ่งต่างกับนักท่องเที่ยว

เที่ยวชาวไทยที่วัยระหว่าง 16-24 ปี จะเป็นอันดับสอง และชาวต่างชาติวัยสูงอายุนิยมท่องเที่ยวมากกว่าชาวไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 23.92) รองลงมาได้แก่ พนักงานลูกจ้างบริษัท(ร้อยละ 18.33) นักศึกษา (ร้อยละ15.49) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 13.72) นอกนั้นประกอบอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 9.92, 6.54, 4.21, 3.55, 3.18 และ 1.14 ตามลำดับ

ตาราง 4.16 แสดงลักษณะนักท่องเที่ยวของเกาะสมุยในปัจจุบัน

ลักษณะนักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
ถิ่นที่อยู่	100.00	100.00
กรุงเทพมหานคร/อเมริกา	35.23	11.47
ภาคกลาง/ยุโรป	18.50	72.58
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.66	6.96
ภาคเหนือ/เอเชีย	6.25	7.41
ภาคใต้/ตะวันออกกลาง	38.35	1.32
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ/แอฟริกา	1.01	.26
เพศ	100	100.00
ชาย	51.96	62.92
หญิง	48.04	37.08
อายุ(ปี)	100.00	100.00
ต่ำกว่า 16	0.81	0.38
16-24	31.26	15.99
25-34	50.4	47.22
35-44	15.54	23.52
45-54	2.05	8.72
55-64	0.14	3.06
มากกว่า 64	0.00	1.11
อาชีพ	100.00	100.00
ข้าราชการ-รัฐวิสาหกิจ	10.56	13.72
นักศึกษา	29.01	15.49
ธุรกิจส่วนตัว	27.23	23.92
ตัวแทนขายสินค้า	2.5	3.55
แม่บ้าน	10.78	4.21
พนักงานลูกจ้างบริษัท	17.6	18.33
เกษตรกร	.95	1.14
วิศวกร	0.17	6.54
แพทย์/ทันตแพทย์/พยาบาล	0	3.18
อื่นๆ	1.2	9.92

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

: การสำรวจและสัมภาษณ์ ช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539

4.2 รูปแบบการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่นิยมมาเที่ยวเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ 3-4 คน จนถึงเป็นกลุ่มใหญ่แบบหมู่คณะตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ซึ่งมักเป็นกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มทัวร์ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มาเที่ยวคนเดียว หรือเป็นกลุ่มเพื่อนหรือมากับครอบครัว 2.3 คน ไม่นิยมมากับทัวร์

ตารางที่ 4.17 รูปแบบการท่องเที่ยว

พาหนะเดินทาง	100.00	100.00
เครื่องบิน	8.82	21.61
รถไฟ	6.90	17.98
รถโดยสารประจำทาง	35.43	17.31
รถส่วนตัว	15.50	1.21
รถบริษัทนำเที่ยว	33.20	40.80
อื่นๆ	0.15	1.09

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

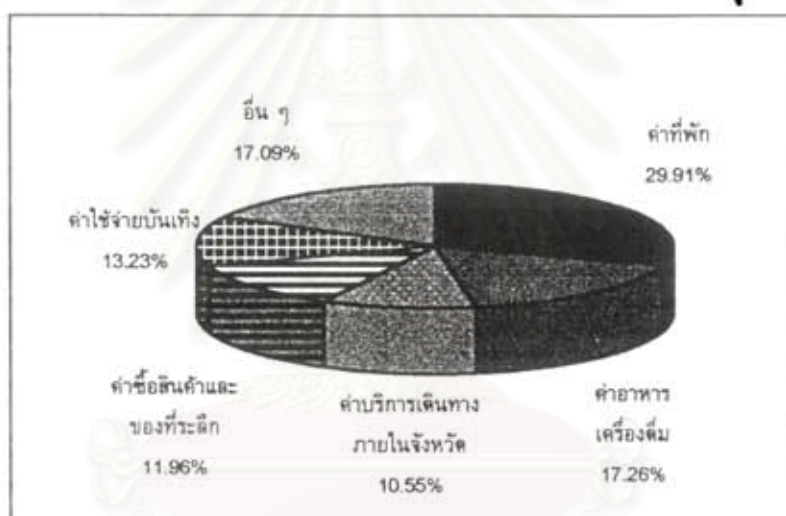
: การสำรวจและสัมภาษณ์ช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539

สำหรับพาหนะในการเดินทางเข้าเกาะสมุยปี พ.ศ. 2538 (ตารางที่ 4.17) นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่นิยมเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง (ร้อยละ 35.43) รองลงมาเดินทางโดยรถนำเที่ยว(ร้อยละ 33.20) ขับรถไปเอง (ร้อยละ 15.50) เดินทางโดยเครื่องบิน(ร้อยละ 8.82) เดินทางโดยรถไฟ (ร้อยละ 6.90) อื่น ๆ (ร้อยละ 0.15) นั้นหมายความว่าต้องเดินทางต่อโดยทางเรือร้อยละ 91.28 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่นิยมเดินทางโดยรถนำเที่ยวซึ่งผ่านเอเยนซ์ของทางโรงแรมที่ต่างประเทศหรือที่กรุงเทพฯ (ร้อยละ 40.80) กลุ่มนี้มักพักที่โรงแรมระดับ 1 หรือ ระดับ 2 รองลงมาเดินทางโดยเครื่องบิน(ร้อยละ 21.61) โดยสารรถโดยสาร(ร้อยละ 17.31) เดินทางโดยรถส่วนตัว(ร้อยละ 1.21) และเดินทางโดยวิธีอื่น ๆ (ร้อยละ 0.15) นั้นหมายความว่านักท่องเที่ยวชาวไทยต้องเดินทางต่อโดยทางเรือร้อยละ 91.28 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องเดินทางต่อโดยทางเรือร้อยละ 78.39 ซึ่งเมื่อดำเนินการจากจำนวนเที่ยวของเรือประเภทต่าง ๆ ที่เปิดบริการรับส่งผู้โดยสารและรถระหว่างแผ่นดินใหญ่กับเกาะสมุยแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือร้อยละ 70.59 ของผู้เดินทางทางเรือ เดินทางโดยเรือเฟอร์รี่ รองลงมาคือโดยทางเรือด่วนร้อยละ 23.53 ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมากับทัวร์ที่ติดต่อมาตั้งแต่ที่กรุงเทพฯ และตัวแทนของบริษัทส่งเสริมทราเวล เซนเตอร์ที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ และเดินทางโดยเรือนอนร้อยละ 5.88 เท่านั้น

วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวรวมปี พ.ศ. 2538 ประมาณ 5.94 วัน หากแยกพิจารณาพบว่าระยะเวลาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยสั้นกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยมีวันพักประมาณ 3.33 วัน แต่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีวันพักประมาณ 6.84 วัน

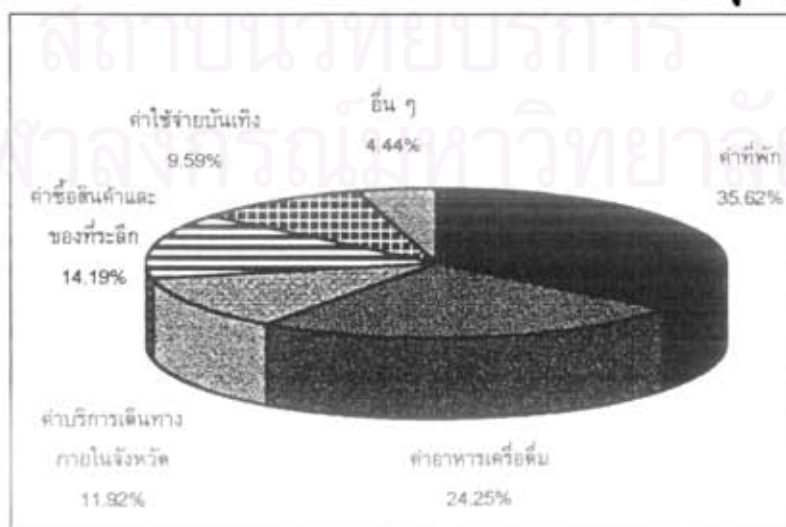
ในส่วนของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่อยู่นั้น (แผนภูมิที่ 4.9) นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้จ่ายเงินเฉลี่ย 1,436.77 บาท/คนวัน โดยจ่ายเป็นค่าที่พักและค่าอาหาร (ร้อยละ 29.91 และ 17.26 ตามลำดับ) รองลงมาได้แก่ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ค่าใช้จ่ายบันเทิง ซื้อสินค้าของที่ระลึกและค่าบริการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 17.09, 13.23, 11.96 และ 10.55 ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวต่างประเทศใช้จ่ายเงินเฉลี่ย 2,070.58 บาท/คนวัน (แผนภูมิ 4.10) โดยจ่ายเป็นค่าที่พัก และค่าอาหาร (ร้อยละ 35.62 และ 24.25 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นสัดส่วนรวมกันถึง ร้อยละ 59.87 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้จ่ายในเรื่องค่าที่พักและค่าอาหาร/เครื่องดื่มน้อยกว่าคือประมาณร้อยละ 47.17 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างประเทศอันดับรองลงมาได้แก่ ค่าซื้อสินค้าของที่ระลึก ค่าบริการเดินทาง ค่าใช้จ่ายเพื่อการบันเทิง และเบ็ดเตล็ด คิดเป็นร้อยละ 14.19, 11.92, 9.59 และ 4.44 ตามลำดับ

แผนภูมิ 4.9 แสดงสัดส่วนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยภายในเกาะสมุยในปี พ.ศ. 2538

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและการคำนวณ

แผนภูมิ 4.10 แสดงสัดส่วนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างประเทศภายในเกาะสมุย ในปีพ.ศ.2538

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและการคำนวณ

ตารางที่ 4.18 จำนวนเงินหมุนเวียนจากการท่องเที่ยวภายในเกาะสมุย ปี พ.ศ. 2538

รายละเอียด	นักท่องเที่ยวชาวไทย	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
จำนวนนักท่องเที่ยว		
ทัศนاجر	13,038	3,258
พักแรม	173,159	508,002
ค่าใช้จ่าย(บาท/คน/วัน)		
ทัศนاجر	904	1,383
พักแรม	1,477	2,075
จำนวนวันพักเฉลี่ย		
ทัศนاجر	-	-
พักแรม	3.3	6.84
จำนวนเงินหมุนเวียน(ล้านบาท)		
ทัศนاجر	11,784,396	4,504,739
พักแรม	851,603,529	7,210,002,891
รวม	863,387,925	7,214,507,630

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและการคำนวณ

จากตัวเลขค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่สามารถประมาณเป็นเงินหมุนเวียน(รอบแรก) ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2538 (ตารางที่ 4.18) ได้ถึง 8,077,895,555 ล้านบาท เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย 863,387,925 บาท และจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 7,214,507,630 บาท

4.3 กิจกรรมของนักท่องเที่ยว กิจกรรมของนักท่องเที่ยวของชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความแตกต่างกัน คือนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับความบันเทิง นันทนาการ เช่น สวนผีเสื้อ ศูนย์ฝึกยิง สถานบันเทิงยามค่ำ การขับรถเล่นบนถนนสายรอบเกาะ ซ็องของฝาก เยี่ยมเยือนสถานที่อันเป็นเอกลักษณ์ของเกาะเช่น พระใหญ่เกาะฟาน หินตาหินยาย จุดชมวิว เป็นต้น ใช้เวลาพักผ่อนบนชายหาดเป็นเวลาไม่นานนัก ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศชอบการนอนพักผ่อนแดด เล่นน้ำ อ่านหนังสือ อยู่ในที่ที่มีความเป็นส่วนตัว ใช้เวลาพักผ่อนบนหาดทรายมาก หรือขับซีรยนต์หรือมอเตอร์ไซด์เที่ยวชมสถานที่ที่น่าสนใจบ้างเป็นครั้งคราว ปัจจุบันเริ่มมีกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเที่ยวชมตามวัด ชุมชนเก่า และแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่โฆษณาหรือลงพิมพ์ในหนังสือ แผนที่นำเที่ยวเช่น บ้านเก่าอายุ 150 ปี รอยพระพุทธบาทจำลอง เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์นักท่องเที่ยวบริเวณหาดเฉวง หาดบ่อผุด หาดบางรักษ์ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะมีรูปแบบกิจกรรมที่ค่อนข้างซ้ำกันเกือบทุกวัน คือ เริ่มกิจกรรมตอนประมาณ 9.00-10.00 น. ด้วยการเดินเล่นและรับประทานอาหารเช้า ขับซีรยนต์หรือ

มอเตอร์ไซด์ชมสถานที่ต่าง ๆ แต่บางคนอาจนอนเล่นอยู่ที่ห้องพักรหรือนั่งเล่นที่บริเวณชายหาด ทิ้งจากนั้นช่วงบ่ายจะอาบแดดหรือเล่นน้ำทะเล ถ้าสถานที่พักรวมโดมมีสระว่ายน้ำก็จะว่ายน้ำ อาบแดดนอนพักผ่อนตลอดช่วงบ่ายนั้น ช่วงเย็นจะเดินเล่นหรือจ็อกกิ้งตามชายหาด เดินเที่ยวชมชุมชนหรือบริเวณที่พักอาศัยและเป็นการหาสถานที่รับประทานอาหารเย็นไปในตัวด้วย โดยเฉพาะที่หาดปอดมุดมีชุมชนขนาดเล็ก มีการตัดแปลงที่อยู่อาศัยเป็นที่พัก ร้านค้า ร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายเครื่องประดับ ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะมีกิจกรรมที่ค่อนข้างสงบและใช้เวลานาน ส่วนในช่วงเวลากลางวันมักท่องเที่ยวยามราตรีที่บาร์เบียร์ ดิสโก้เธค บริเวณหาดแฉะ หรือ หาดละไม

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวในเกาะสมุย ซึ่งนอกจากจะเป็นลักษณะสนองตอบการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งได้แก่ โรงแรม บังกะโล เกสต์เฮาส์ แล้ว จากการสำรวจในปัจจุบันพบว่าธุรกิจบ้านและที่ดินในลักษณะบ้านพักตากอากาศ หรือบ้านหลังที่สองได้ปรากฏมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 (ดูตารางที่ 4.19 แผนที่ 4.5) ด้วยโครงการสมุยไฮแลนด์ เป็นบ้านพักตากอากาศบนภูเขา ต่อมาธุรกิจประเภทนี้ได้เริ่มอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดย Fischer Zemin Real Estate ในชื่อโครงการบ้านพร้อมที่ดิน Coconut Land and House ริมทะเล ประกอบด้วย 4 โครงการย่อย ในปัจจุบันนี้โครงการอสังหาริมทรัพย์ของ Fischer Zemin Real Estate นับว่าเป็นโครงการที่ใหญ่ที่สุดบนเกาะสมุย บ้านในโครงการนี้เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวตากอากาศ มองเห็นวิวทิวทัศน์ของทะเลได้อย่างชัดเจน มีแบบบ้านที่เป็นทรงไทย มีความสูงประมาณ 6.8 เมตร สร้างด้วยไม้เนื้อแข็ง เป็นโครงการที่ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติมาก แต่น่าเสียดายที่โครงการนี้ไม่ใช่ของคนไทยแต่อยู่ภายใต้การจัดการแบบเยอรมันเนื่องเจ้าของร่วมเป็นชาวต่างประเทศ ภรรยาชาวไทย และมีคนไทยที่เป็นผู้รับเหมา อีกโครงการหนึ่งคือ โครงการอโยธยาธานี ที่บริเวณหาดเชิงมน บนเนื้อที่ 20 ไร่ ประกอบด้วยอาคารชุด 3 ชั้น และบ้านพักตากอากาศ ชายหรือเช่าระยะยาว เป็นบ้านแบบยุโรป นอกจากนี้ก็มีโครงการเล็กอีก 2 แห่ง คือ Thongbai Beach and Garden House Project และชนศักดิ์ เป็นโครงการบ้านทรงไทยทั้งสิ้น

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อีกประเภทหนึ่งคือธุรกิจที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นทั้งแบบทาวน์เฮาส์เพื่อการอยู่อาศัยและการค้า ในโครงการแฉะเมืองใหม่ บริเวณถนนสายใน (ถนนสายแฉะ-เชิงมน) ซึ่งได้กลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวด้านตะวันออกของเกาะสมุย ส่วนอีกโครงการคือโครงการทรัพย์สินสาคร ในบริเวณถนนสายติปะน้อย-แหลมโจรคร่า(4172) เป็นโครงการที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยอีกประเภทหนึ่งที่เริ่มขึ้นในเกาะสมุยเป็นครั้งแรก คือโครงการอาคารชุด คือโครงการ กลางแฉะคอนโดมิเนียม เริ่มเมื่อเมื่อปี พ.ศ. 2538 สูง 5 ชั้น (รวมชั้นที่จอดรถ) บนเนื้อที่ 224 ตารางวา

ที่ดินเป็นธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประเภทหนึ่งที่มีบทบาทขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2536 โดยโครงการส่วนใหญ่จะเป็นโครงการจัดสรรที่ดิน มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และอาจจะมีสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 5.19 แสดงโครงการสุกักบ้านและที่ดินในเกาะสมุย

ชื่อโครงการ	ชื่อโครงการย่อย	ปี	ที่ตั้ง	เนื้อที่โครงการ (ไร่)	ลักษณะโครงการ	ราคา
สุขุโขบลอนด์	-	2528	เขตสมิติน ต.อ่างทอง	ประมาณ 4 ไร่	บ้านพักตากอากาศ(Villa) บนภูเขา	ก.บ.
Fischer Zernin Rest Estate	-	2534	200 ม. จากหาดละไม ต.มะรุ๊ต	6 ไร่ 2 งาน	บ้านพักตากอากาศแบบบังกะโลจำนวน 20 หลัง บนเชิงเขาพร้อมด้วยเฟอร์นิเจอร์ ตกแต่ง ห้างจากพลาซ่าใหม่ 200 ม.	ก.บ.
Fischer Zernin Rest Estate	สันติฮาร์	2536	Via Panoramica บ้านใต้ ต.แม่ฟ้า	150 ไร่ 100 ต.ร.	ที่ดินบนภูเขา มองเห็นทะเล แบ่งเป็นแปลง ขนาด 90 ต.ร.-2 ไร่ 2 งาน	570,000 บาท/ไร่
Fischer Zernin Rest Estate	Cocunut Land end House	2536	บ้านใต้ ต.แม่ฟ้า	ประมาณ 80 ไร่	บ้านพร้อมที่ดิน ขณะนี้ก่อสร้างแล้ว 38 หลัง	ขึ้นอยู่กับแบบบ้านและเนื้อที่ ราคาตั้งแต่ 590,000-2,950,000 บาท/ชุด หรือเช่าซื้อ ตั้งแต่ 5,000 บาท/เดือน
Fischer Zernin Rest Estate	Cocunut Village		บ้านใต้ ต.แม่ฟ้า	พื้นที่เฉพาะโครงการ บ้าน 4 ไร่ 1 งาน 12 ต.ร.	บ้านทรงไทยพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก	ปี พ.ศ. 2537 ราคา 990,000 บาท
Thongbai Beach and Garden House Project	Cocunut Grove Cocunut River Cocunut Sands	2537	บ้านใต้ ต.แม่ฟ้า บ้านใต้ ต.แม่ฟ้า ต.แม่ฟ้า	ก.บ. ก.บ. ก.บ.	บ้านทรงไทย ริมทะเล บ้านทรงไทย ริมทะเล บ้านทรงไทย ริมทะเล	ปี พ.ศ. 2538 ราคา 1,290,000 บาท ปี พ.ศ. 2539 ราคา 1,440,000 บาท
กลางเขาสมอโคนไม้เงินม	-		อ่าวกุ้งตะเคียน ต.มะรุ๊ต	ประมาณ 2 ไร่	บ้านพร้อมที่ดิน 20.75 ต.ร.	1,499,000 บาท/หลัง
อโยธยาฮาร์	-	2538	ถนนสายงามเชิงมท หาดแดง ต.บ่อผุด	224 ต.ร.	โครงการอาคารชุดแห่งแรกของเกาะสมุย มี 5 ชั้น พร้อมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องปรับอากาศ	540,000 บาท/ชุด
สวนศักดิ์	-	2538	หาดเชิงมท ต.บ่อผุด	20 ไร่	Resort Condoital 3 ชั้น และ Assort Guest House 4 แบบ ชาติหรือได้เช่า 20-30 ปี	ก.บ.
เขวมณีของใหม่	-	2539	หนองพั่น ต.มะรุ๊ต	ประมาณ 2 ไร่	บ้านพร้อมที่ดินท่ามกลางสวนมะพร้าวที่ติดชายทะเล ชายฝั่งเข้า	ก.บ.
สุขุพลาโคส	-	2539	ถนนสายงามเชิงมท หาดแดง ต.บ่อผุด	1 ไร่ 3 งาน 12 ไร่ 90 ต.ร.	ทาวน์เฮาส์ 3 ชั้นเพื่อการค้าและที่อยู่อาศัย ที่ดินจัดสรรพร้อมสาธารณูปโภค บนเนินเขา เห็นทิวทัศน์ทะเลด้านเหนือของเกาะสมุย และเกาะพะงัน	ก.บ. ราคา 8,000-9,000 บาท/ต.ร. มูลค่าทั้งโครงการ 40,893,000 บาท
ทรัพย์สิมมาคาร	-	2539	ติด ถ.สายสีประหล่อง-บ้านโจรสล่ำ (4172)	4 ไร่ 3 งาน 47 ต.ร.	ทาวน์เฮาส์ 2 ชั้น 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ ห้องรับแขก ที่จอดรถ ยูทีลิตี 16.9 ต.ร.	850,000 บาท/ชุด มูลค่ารวมโครงการ 100,300,000 บาท

ชื่อโครงการ	ชื่อโครงการย่อย	ปี	ที่ตั้ง	เนื้อที่โครงการ (ไร่)	ลักษณะโครงการ	ราคา
บ้านและที่ดิน รายย่อย	-	2539	ต.บ่อผุด	14 ไร่	ที่ดินบนเชิงเขา	400,000 บาท/ไร่
	-	2539	ต.แม่ห้า	25 ตว.	บ้านสักตากลางภาควิมทะเล	3,999,000 บาท
	-	2539	ต.แม่ห้า	1 ไร่	ที่ดินใหญ่เขา	1,200,000 บาทต่อไร่
	-	2539	ต.คลังงาม	1 ไร่ 2 งาน	ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ใกล้ทะเล	2,000,000 บาท
	-	2539	บ้านใต้ ต.แม่ห้า	15 ตว.	ที่ดินบนภูเขาพร้อมบ้าน เห็นวิวทะเลในทะเล	1,400,000 บาท
	-	2539	บ้านบางบ่อ ต.แม่ห้า	50 ตว.	บ้านพร้อมที่ดิน	1,459,000 บาท
	-	2539	บ้านหัวถนน ต.มะเ็ค	6 ไร่	ที่บนภูเขาเห็นวิวทางด้านใต้ของเกาะสมุย	590,000 บาท/ไร่
	-	2539	ต.บ่อผุด	75 ตว.	บ้านทรอปิคอลพร้อมที่ดิน	1,700,000 บาท
	-	2539	หาดเอี่ยมมณ ต.บ่อผุด	89 ไร่	ที่ดินป่าใกล้หินที่เรือลือโลกสาม	2,200,000 บาท/ไร่
	-	2539	ถนนสายแฉวงเริ่มจน หาดแฉวง ต.บ่อผุด	49.5 ตว.	อาคารพาณิชย์	1,850,000 บาท
	-	2539	ต.คลังงาม	1 ไร่ 4 งาน 75 ตว.	บ้านพร้อมที่ดิน	ก.บ.
	-	2539	ต.บ่อผุด	137.5 ตว.	ที่ดินบนภูเขาใกล้หาดแฉวง	ก.บ.
	-	2539	หาดทองสน ต.บ่อผุด	6 ไร่	ที่ดินติดทะเล	2,500,000 บาท/ไร่
	-	2539	อ่าวทองกูด ต.คลังงาม	1 ไร่	ที่ดินใกล้ทะเล	2,000,000 บาท/ไร่
	-	2539	ต.อ่ามทอง	64 ตว.	บ้านพร้อมที่ดินบนภูเขา เห็นทะเล	2,950,000 บาท
	-	2539	ต.คลังงาม	1 ไร่ 2 งาน	ที่ดิน 200 ม. จากทะเล	250,000 บาท/ไร่
	-	2539	ต.บ่อผุด	6 ไร่	ที่ดินในสวนมะพร้าว	250,000 บาท/ไร่
-	2539	ต.บ่อผุด	1 ไร่ 100 ตว.	ที่ดินติดชายทะเล	ก.บ.	
-	2539	ต.พน้ำเือง	7 ไร่ 2 งาน	ที่ดินติดลำธารน้ำตก	ก.บ.	
-	2539	ต.พน้ำเือง	3 ไร่ 2 งาน	ที่ดินป่า	ก.บ.	
-	2539	ต.บ่อผุด	2 ไร่ 2 งาน	ที่ดินพร้อมบ้านทรงไทย 75 ม. จากทะเล	ก.บ.	
-	2539	ต.มะเ็ค	7 ไร่ 2 งาน 18 ตว.	ที่ดินติดทะเลหาดมะเ็ค	ก.บ.	
-	2539	แหลมสน ต.คลังงาม	2 ไร่	ที่ดินใกล้ทะเล	699,000 บาท/ไร่	

ที่มา : จากการทำรายการคสนหาปี พ.ศ.2539

- : แผนที่โครงการ
- : Samul Sun
- : Fah Thal
- : Samul Welcome
- : What's on Samul ?

ความสะดวกพิเศษเช่น โทรศัพท์ ยามรักษาการณ์ สวนอาหาร จุดชมวิวในโครงการ เป็นต้น โครงการที่ดินนี้ได้แก่ สันติธานี ของ Fischer Zemin Real Estate บริเวณ Via Panoramica บนภูเขาสูงประมาณ 90 เมตรจากระดับน้ำทะเล กินเนื้อที่ประมาณ 156 ไร่ 100 ตารางวา และโครงการสมุยพาราไดส์ บนเนินเขามองเห็นทิวทัศน์ของเกาะสมุยด้านเหนือและเกาะพะงัน ริมถนนสายบ้านบ่อหุด-ปลายแหลม(4171) บนเนื้อที่ 70 แปลง รวม 12 ไร่ 99 ตารางวา จะเห็นว่าโครงการที่ดินล้วนอยู่บนที่เนินเขาหรือภูเขา เนื่องจากถนนมีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่สูง มีที่ราบน้อย ที่ราบที่มีอยู่ได้ใช้ไปเพื่อการอยู่อาศัย การท่องเที่ยว และอื่น ๆ ไปเกือบหมดสิ้นแล้ว แทบไม่เหลือที่แปลงใหญ่พอจะทำโครงการจัดสรร ซึ่งถ้ามองในแง่การใช้ที่ดินจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แหล่งน้ำ ป่าเขา ไปสู่ธุรกิจท่องเที่ยวนั่นเอง

นอกจากนี้ก็มีที่ดินและบ้านพร้อมที่ดินซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นบ้านทรงไทยของเจ้าของรายย่อยที่ประกาศขายและเช่าที่ผู้วิจัยรวบรวมได้ระหว่างออกสำรวจ (เดือนพฤศจิกายน 2539 - กุมภาพันธ์ 2540) รวมเนื้อที่ประกาศขาย 152 ไร่ 2 งาน 210 ตารางวา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ดินริมทะเลหรือเป็นที่ที่อยู่บนเขา แม่น้ำ น้ำตก เกือบทั้งสิ้น

ความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาการทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุย

ต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาทางการท่องเที่ยวของเกาะสมุยได้ดังหัวข้อใหญ่ได้ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เกาะสมุย มีเนื้อที่ทั้งหมด 231.36 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็น 144,600 ไร่ จากการแปลภาพถ่ายทางอากาศในปี พ.ศ. 2518 ประกอบกับข้อมูลทางการเกษตรของสำนักงานการเกษตรอำเภอเกาะสมุย ปรากฏว่า สภาพการใช้ที่ดินของเกาะสมุยส่วนใหญ่เน้นใช้ไปในทาง พื้นที่เกษตรกรรมประมาณร้อยละ 78.82 ซึ่งประมาณร้อยละ 93.03 ของการเกษตรกรรมจะเป็นการทำสวนมะพร้าว พื้นที่ป่าไม้ประมาณร้อยละ 14.88 ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 8.32 เป็นพื้นที่ปลูกสร้าง (Built up Area) (แผนที่ 4.6)

จากแผนที่สำรวจของสำนักผังเมือง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2530 ซึ่งพอประมาณการใช้ที่ดินในปี พ.ศ. 2529 ได้โดยการประกอบกับข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ สำนักงานการเกษตรอำเภอเกาะสมุย การใช้ที่ดินซึ่งสำรวจโดยอุทัย ธรรมรังษี ปี พ.ศ. 2528 ปรากฏว่าเกาะสมุยมีพื้นที่ทั้งหมด 231.36 ตารางกิโลเมตร หรือ 144,600 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณร้อยละ 8.42 พื้นที่เกษตรกรรมประมาณร้อยละ 78.43 ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 13.15 เป็นพื้นที่ปลูกสร้าง (Built up Area) (แผนที่ 4.7)

จากการแปลภาพถ่ายทางอากาศในปี พ.ศ. 2538 และการออกสำรวจภาคสนามโดยผู้วิจัยพบว่า การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 76.49 ของเกาะสมุยเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ

5.28 เป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ที่เหลืออีกประมาณ ร้อยละ 18.23 เป็นพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง (Built up Area) (แผนที่ 4.8)

จากการเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในปี พ.ศ. 2518-2529-2539 ดังแสดงในตารางที่ 4.20 พบว่า การใช้ที่ดินมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมาก ได้แก่ พื้นที่อยู่อาศัย การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์ การใช้ที่ดินเพื่อสถาบันราชการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ถนนหนทาง ส่วนการใช้ที่ดินที่ลดลง ได้แก่ ป่าไม้ ป่าชายเลน ส่วนพื้นที่เกษตรกรรมและชนบทเพิ่มขึ้นในช่วง พ.ศ. 2518-2529 แต่ลดลงในช่วง ปี พ.ศ. 2529-2539 ซึ่งประเภทการใช้ที่ดินที่มีการขยายตัวเหล่านี้ เป็นตัวที่ทำให้การใช้ที่ดินบางประเภทลดลง จึงปรากฏออกมาให้เห็นรูปแบบการใช้ที่ดินที่มีอยู่เดิมเกิดการขยายตัวมากขึ้น และรูปแบบการใช้ที่ดินแบบใหม่เกิดขึ้นมาแทนที่กิจกรรมที่มีอยู่เดิมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของ McEvoy and Dietz (1977) ผลที่ตามมาคือปัญหาการใช้ที่ดินในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร การขึ้นราคาของที่ดิน การสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดิน การใช้ที่ดินทำกินหรือความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากที่ดิน อันจะนำมาซึ่งผลกระทบต่อเนื่องอื่น ๆ อีกหลายประการ โดยเฉพาะการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ และการย้ายถิ่นดังปรากฏขึ้นชัดในเกาะสมุย ข้อที่น่าสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้สรุปไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ในอดีตมีการตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วไป ตามที่ราบที่เป็นสวนมะพร้าวและตามเส้นทางคมนาคมรอบเกาะ และรวมตัวเป็นกลุ่มชุมชนในบริเวณที่มีภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพและการคมนาคม เช่น ท่าเรือ การประมง และแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนบริเวณตลาดหน้าทอน ชุมชนอ่าวแดง ชุมชนอ่าวละไม และชุมชนบริเวณ ค.แม่ไม้ต่อเนื่องกับอ่าวม่อผุด เป็นต้น สำหรับบริเวณอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ มีลักษณะที่กระจายตัวแบบชนบททั่ว ๆ ไป การใช้ที่ดินเป็นการนำเอาที่ดินมาใช้ประโยชน์เพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ อาทิ แหล่งเกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย ถนนและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น นับตั้งแต่การท่องเที่ยวซึ่งเป็นกิจกรรมใหม่ที่เข้ามามีบทบาท สภาพการใช้ที่ดินบนเกาะสมุยได้เปลี่ยนแปลงไปกล่าวคือ พื้นที่จำนวนหนึ่งถูกใช้ประโยชน์ในด้านการพักผ่อนหย่อนใจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ

ต่อมาเมื่อมีการตื่นตัวทางด้านการท่องเที่ยว บริเวณที่เป็นชุมชนศูนย์กลางอำเภอที่บริเวณตลาดหน้าทอน มีการขยายตัวมากขึ้นและหนาแน่นมากขึ้น และบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเกาะ เช่นที่ อ่าวแดง และอ่าวละไม ก็มีการขยายตัวของแหล่งที่พักและร้านค้า การบริการสำหรับนักท่องเที่ยวขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดจนปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ของเกาะสมุย เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคม ได้ทำให้บริเวณชุมชนต่าง ๆ ขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ซึ่งในเกาะสมุยนี้มีพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งในแง่ที่เป็นชุมชนเมืองหนาแน่นแล้ว และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเป็นชุมชนเมืองได้ในอนาคตรวมทั้งสิ้น 4 บริเวณ ดังนี้

(1) ชุมชนตลาดหน้าทอนหรือชุมชนตลาดอ่างทอง

ตั้งอยู่ใน ค.อ่างทองทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะสมุย เป็นชุมชนศูนย์กลางหลักทั้งทางการบริหารการปกครองและเศรษฐกิจ ชุมชนนี้จึงประกอบด้วย สถานที่ราชการ

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของเกาะสมุย ปี พ.ศ.2518-2539

ประเภทการใช้จ่าย	ปี พ.ศ.2518	ปี พ.ศ.2520	ปี พ.ศ.2539	การเปลี่ยนแปลง (ไร่)		อัตราการเปลี่ยนแปลงปี พ.ศ.2518-2529		อัตราการเปลี่ยนแปลงปี พ.ศ.2529-2539	
	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)	พ.ศ.2518-2529	พ.ศ.2529-2539	ร้อยละ จากเดิม	ร้อยละ/ปี	ร้อยละ จากเดิม	ร้อยละ/ปี
1. การใช้จ่ายเพื่อการอยู่อาศัย	832.00	967.30	16940.53	1339.30	7278.23	16.07	1.46	75.26	7.53
2. การใช้จ่ายเพื่อการพาณิชย์	230.90	912.25	4011.07	681.35	3098.82	295.08	26.83	339.69	33.97
การพาณิชย์ที่อยู่อาศัยหนาแน่น	193.70	218.50	805.09	24.80	586.59	12.80	1.16	268.46	26.85
ธุรกิจบริการ การท่องเที่ยว (โรงแรมบังกะโล)	37.20	506.25	2955.98	469.05	2449.73	1260.89	114.63	483.90	48.39
สนามบิน	-	187.50	250.00	-	62.50	-	-	33.33	3.33
3. การใช้จ่ายเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	16.20	99.22	203.00	83.02	103.78	512.47	48.59	104.60	10.46
4. การใช้จ่ายเพื่อสถาบันต่าง ๆ	660.71	850.02	1,747.10	189.31	897.08	28.65	2.60	105.54	10.55
สถาบันการศึกษา	205.41	205.41	260.00	0.00	54.59	0.00	0.00	26.58	2.66
สถาบันศาสนา	416.50	420.00	420.00	3.50	0.00	0.84	0.08	0.00	0.00
สถาบันราชการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ	38.80	224.61	1067.10	185.81	842.49	478.69	43.54	375.09	37.51
5. อื่น	203.75	650.21	687.96	446.46	37.75	219.12	19.92	6.81	0.58
6. การใช้จ่ายเพื่อชนบทและเกษตรกรรม	111,092	113,416	110,811	234.00	-2005.00	2.10	0.19	-2.47	-0.25
7. ท้องน้ำ พุ (ประมาณ)	2,593	2,593	2,593	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8. การใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ	21,481.22	16,408	7,797.34	-5073.22	-6810.66	-23.62	-2.15	-52.48	-5.25
ป่าไม้ป่าชายเลน	n.a.	12,173.11	7,667.47	-	-4505.64	-	-	-37.01	-3.70
ที่รกร้างของแรม	n.a.	775.00	129.87	775.00	-645.13	-	-	-63.24	-
รวมทั้งหมดทั้งหมด	144,606	144,600	144,600						

ที่มา : ภาพข้อมูลจากภาค ปี พ.ศ.2518 และ 2539

: แผนที่สำรวจปี พ.ศ.2530

: ญาติ อรรถพันธ์

: สำนักงานการเกษตรอำเภอเกาะสมุย

: การคำนวณ

สัญลักษณ์

- ที่อยู่อาศัย
- สถานีราชการ
- นาข้าว
- ▨ พานิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่น
- สวนและพรวัว
- ธุรกิจบริการเพื่อการท่องเที่ยว
- ▨ ที่รกร้าง พื้นที่เกษตรทิ้งร้าง
- ▨ สถาบันศาสนา
- ▨ ป่าไม้
- สถาบันการศึกษา
- ▨ ที่ลุ่ม ที่ชื้นแฉะ

ผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมของเกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี

แผนที่ 4.6 แสดงการใช้ที่ดินของเกาะสมุย ปี พ.ศ.2518

0 2 4 6 8 km.

สัญลักษณ์

ที่อยู่อาศัย	สถาบันราชการ	นาข้าว
พานิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่น	สวนมะพร้าว	
ธุรกิจบริการเพื่อการท่องเที่ยว	ที่รกร้าง พื้นที่เกษตรทิ้งร้าง	
สถาบันศาสนา	นาไม้	
สถาบันการศึกษา	ที่ลุ่ม ที่ริ้นแฉะ	

แผนที่ 4.7 แสดงการใช้ที่ดินของเกาะสมุย ปี พ.ศ.2529

ที่มา : สำนักผังเมือง จากการศึกษา

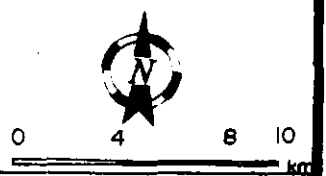

สัญลักษณ์

- ▨ ที่อยู่อาศัย
- ▤ พาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่น
- ธุรกิจบริการเพื่อการท่องเที่ยว
- ▧ สถาบันศาสนา
- สถาบันการศึกษา
- สถาบันราชการ
- สวนมะพร้าว
- ที่รกร้าง พื้นที่เกษตรทิ้งร้าง
- ▨ ป่าไม้
- ⊗ ที่อุดม ที่รับแฉะ
- นาข้าว

ผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมของเกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี

แผนที่ 4.8 แสดงการใช้ที่ดินของเกาะสมุยในปัจจุบัน

อาคารพาณิชย์และที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นกว่าชุมชนอื่น ๆ ศูนย์การคมนาคมขนส่ง ชุมชนนี้มีการขยายตัวของบริเวณพาณิชย์กรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของร้านค้าไปทางทิศใต้ของชุมชนตามแนวถนนทวิราชบุรีภักดิ์ หรือทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4169 จนเข้าเขต ต.ลิปะน้อย

(2) ชุมชนรอบบริเวณอ่าวแดง ซึ่งประกอบด้วยชุมชนบ้านแดงซึ่งเป็นชุมชนชนบทของ ต.ป้อมศุด ชุมชนบ้านไสยอ ชุมชนบ้านชายทะเล ซึ่งเป็นล้วนตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะสมุย ชุมชนท่องเที่ยวนี้ประกอบด้วยที่พักประเภทบังกะโล และร้านค้า เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ชุมชน ในบริเวณอ่าวแดงนี้มีการเปลี่ยนแปลงมาก โดยเฉพาะการขยายตัวของพื้นที่โรงแรมและที่พักตากอากาศ ระหว่างแนวถนนและชายหาดจนเกือบไม่เหลือพื้นที่ว่างเปล่าแล้ว พื้นที่เดิมซึ่งเป็นการทำการเกษตร ทำนา ทำสวนมะพร้าว ได้ถูกกว้านซื้อเปลี่ยนมือทำธุรกิจท่องเที่ยวหรือที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวแทน และเริ่มมีการขยายตัวข้ามถนนไปทางฝั่งตะวันตกบ้าง ในขณะที่เดียวกันก็มีชุมชนเกิดใหม่เช่นชุมชนแหลมดิน ชุมชนป่อทราย ซึ่งเป็นที่รวมของแรงงานอพยพที่เข้ามาเป็นลูกจ้าง ชายของ และคนงานก่อสร้างอยู่เกือบ 300 ครอบครัว โดยส่วนใหญ่มาจากภาคอีสาน มาเช่าที่เดือนละ 200-300 บาท ปลูกบ้านอยู่อาศัยกันเองอย่างแออัด สำหรับร้านค้าที่บริการแก่นักท่องเที่ยวก็มีการขยายตัวขึ้นอย่างมากโดยเรียงรายทั้ง 2 ฝั่ง ของถนนตลอดแนวโรงแรมและบังกะโลบาร์ ในทิศลับ และในประมาณปี พ.ศ. 2535 มีตลาดเพิ่มขึ้นในบริเวณแหลมดิน บริเวณบ้านไสยออีกหนึ่งแห่งด้วย เพื่อบริการชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้นและบังกะโลแถบตะวันออกและด้านเหนือของเกาะด้วย

(3) ชุมชนละไม ตั้งอยู่ที่ ต.มะเร็ต มีลักษณะคล้ายชุมชนบ้านไสยอ คือมีทั้งชุมชนของประชากรท้องถิ่น และชุมชนตามชายทะเล ซึ่งประกอบด้วย สถานที่พัก และร้านค้าบริการนักท่องเที่ยว ชุมชนแห่งนี้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับชุมชนแดง แต่มีการขยายตัวของสถานที่พักประเภทเป็นโรงแรมน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นการขยายตัวของที่พักประเภทบังกะโลระดับ 4 และระดับ 5 ร้านค้าที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นร้านค้าประเภทบริการอาหารและเครื่องดื่มราคาถูกกว่าที่ชุมชนแดง และสถานบันเทิงเรีงรมย์ อาคาร ร้านค้าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นอาคารชั่วคราวชั้นเดียว

(4) ชุมชนแม่น้ำ-ป้อมศุด เป็นชุมชนเก่าแก่ของเกาะสมุยตั้งอยู่ใน ต.แม่น้ำตอเนื่องกับ ต.ป้อมศุด เป็นชุมชนตามแนวชายฝั่งทางด้านเหนือของเกาะซึ่งมีทั้งที่อยู่อาศัยของประชาชน และสถานที่พักแรมตามแนวชายฝั่งที่มีหาดสวยงาม บริเวณนี้มีการขยายตัวของสถานที่พักแรมเช่นกัน แต่มีการเติบโตช้ากว่าชุมชนแดงและชุมชนละไม มีการขยายตัวของร้านค้าบ้างเล็กน้อยในแบบซูเปอร์มาร์เก็ตสมัยใหม่ ส่วนใหญ่มีการขยายตัวของชุมชนไปตามความยาวของชายหาด และยังมีที่ดินว่างเปล่าอีกพอสมควร

บริเวณชุมชนอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ยังมีทั้งที่เป็นชุมชนบ้าง เป็นชนบทบ้าง ส่วนใหญ่ประชาชนยังทำการเกษตรกรรม แต่โดยทั่วๆ ไปมีการกระจายตัวมาก มีความหนาแน่นประชากรเบาบาง ส่วนใหญ่เป็นการตั้งถิ่นฐานของประชากรท้องถิ่นซึ่งมีการขยายตัวน้อยมากสำหรับบางบริเวณ เช่น ทางด้านเหนือ และตะวันออกของเกาะที่มีภูมิประเทศสวยงาม แต่ก็จะมีพื้นที่ราบน้อย มีเพียงโรงแรมและที่พักตากอากาศกระจายอยู่บ้าง แต่ไม่มีลักษณะที่จะเกาะตัวเป็นชุมชนหนาแน่น ดังเช่นในบริเวณที่กล่าวมาแล้ว การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม การใช้ที่ดินเพื่อการ

เกษตรกรรมจะอยู่ในบริเวณตั้งแต่พื้นที่ราบ ตลอดขึ้นไปถึงพื้นที่ลาดเชิงเขาโดยรอบเกาะ ที่ระดับความสูงไม่เกิน 500 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ป่าไม้ที่ยังคงเหลืออยู่ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณยอดเขาใหญ่ต่อจากพื้นที่เกษตรกรรมขึ้นไป การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมส่วนใหญ่ทำสวนมะพร้าวชี้ให้เห็นว่าฐานการผลิตด้านเกษตรกรรมของเกาะสมุย ขึ้นอยู่กับผลผลิตมะพร้าว และมะพร้าวจัดเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญที่สุดของเกาะสมุย

2. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดิน พบว่า พื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เกษตรกรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ป่าไม้จะถูกบุกรุกทำลายเพื่อนำที่ดินมาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก โดยเฉพาะบริเวณที่ลาดเชิงเขาของเขาค้อใหญ่ได้ พบป่าไม้เสื่อมสภาพแล้วหลายแห่งจากตารางที่ 4.20 และแผนที่ 4.6-4.8 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ป่าไม้ได้ลดลงทุกปี เนื่องจากราษฎรได้บุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อทำการเกษตรกรรม ซึ่งเหตุการณ์นี้ได้เกิดก่อนมีการท่องเที่ยวจะเข้าไปมีบทบาทในเกาะสมุยเสียอีก การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2529 พื้นที่ป่าไม้ลดลงถึง 5,073.22 ไร่ โดยพื้นที่เกษตรกรรมได้เพิ่มขึ้น 2,334 ไร่ แต่เมื่อกลับมาดูการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าระหว่าง พ.ศ. 2529-2539 พื้นที่ป่ายังลดลง ในขณะที่พื้นที่เกษตรกรรมลดลงกว่า 2,805 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมได้เข้ารุกพื้นที่ป่าเขาในที่สูงและลึกเข้าไปในตอนกลางเกาะมากขึ้น ในขณะที่พื้นที่เพื่อการพาณิชย์และเกษตรกรรมก็ได้รุกเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ในบริเวณพื้นราบมากขึ้นนั่นเอง อีกทั้งในปัจจุบันพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวได้รุกถึงพื้นที่ป่าเขาคือ มีร้านอาหารอยู่บนภูเขาสูงกว่า 200-250 เมตรจากระดับน้ำทะเล ซึ่งเป็นที่แวะพักผ่อนชมวิวดูทิวทัศน์ทางทิวป่า ซึ่งในปัจจุบันมีบริษัททัวร์ป่าเกิดขึ้นแล้ว ถนนได้ถูกตัดผ่านพื้นที่สวนมะพร้าวและพื้นที่ป่าทั้ง ๆ ที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

การใช้ที่ดินโดยภาพรวม จากตารางที่ 4.20 ซึ่งแสดงสภาพการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2518 อันเป็นช่วงปีที่เริ่มมีการท่องเที่ยวจะเข้าไปมีบทบาทในเกาะสมุยนั้นจะเห็นได้ว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งมีการทำสวนมะพร้าวเป็นหลัก นอกจากนั้นเป็นการทำสวนยางพารา นา และอื่น ๆ และในจำนวนเนื้อที่ทั้งเกาะ 144,800 ไร่ จัดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมจำนวนสูงถึง 111,082 ไร่ รองลงมาคือพื้นที่ป่าไม้ 21,481.22 ไร่ และพื้นที่ชุมชน 9,239.81 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.82 14.86 และ 8.32 ของเนื้อที่ทั้งหมดตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในช่วงนั้นมีจำนวนเพียง 37.20 ไร่ เท่านั้น

สำหรับในช่วงปีหลังจากที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุย จากการศึกษาแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ และการสำรวจภาคสนาม พบว่า สภาพการใช้ที่ดินของเกาะสมุยในช่วงหลังนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก กล่าวคือ จากเนื้อที่ทั้งหมดจำนวน 144,800 ไร่ ในปี พ.ศ. 2529 จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ได้เพียง 12,173.11 ไร่ พื้นที่เกษตรกรรม 113,416 ไร่ พื้นที่ชุมชน 11,532.79 ไร่ พื้นที่แหล่งน้ำ 2,593 ไร่ และถนน 650.21 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.42, 78.43, 7.98 , 1.79 และ 0.45 ของเนื้อที่ทั้งเกาะตามลำดับ (ตารางที่ 4.20) ในขณะที่การใช้ที่ดินในปี พ.ศ. 2539 เท่ากับ 5.28, 76.49, 15.84, 1.79 และ 0.48 ตามลำดับ และจากสภาพการณ์ดังกล่าวจะเห็นว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเกาะสมุยไม่ได้แตกต่างไปจากสภาพการเปลี่ยนแปลงการใช้

ที่ดินในส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทยเลย โดยเฉพาะการลดลงอย่างรวดเร็วของเนื้อที่ป่าไม้ พื้นที่หรือเนื้อที่ป่าไม้ที่หายไปนั้นเกิดจากการบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อใช้เป็นที่ทำกินของราษฎร กล่าวคือพื้นที่สูงหรือภูเขาที่มีความลาดชัน เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่ป่าไม้ ส่วนพื้นที่ชายทะเลที่เป็นหาดทราย ชายหาด หรือที่ลุ่มน้ำขัง ซึ่งไม่เหมาะแก่การเกษตรกรรมก็ควรใช้ประโยชน์ในทางอื่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ การจัดการบุกรุกทำลายป่าในเกาะสมุยมีมานานแล้วและก่อนหน้าที่กิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาทในพื้นที่แห่งนั้นเสียอีก แต่หลังที่กิจกรรมดังกล่าวนี้เกิดการขยายตัว ความเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเกาะแห่งนี้ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากความจำเป็นในการแสวงหาทรัพยากรที่ดินมาใช้ในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว โรงพยาบาล ที่ทำการไปรษณีย์และโทรคมนาคม สถานีตำรวจ ธนาคาร และอื่น ๆ สำหรับกรณีเกาะสมุยนี้ นับว่าเป็นผลดีอย่างมาก เนื่องจากมีการนำพื้นที่ชายทะเลซึ่งก่อนหน้านี้แทบจะไม่มีประโยชน์อันใดเลยแก่ชาวเกาะสมุย โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรมมาใช้อำนวยความสะดวกในด้านการท่องเที่ยว อาทิ พื้นที่บริเวณหาดละไม เฉว บางรักษ์ บ่อผุด แม่น้ำ และพื้นที่บริเวณหาดทองยาง เป็นต้น อีกทั้งมีการใช้ประโยชน์จากที่ลุ่มในเกาะสมุยด้วย กล่าวคือ พรุแฉวเป็นแหล่งน้ำจืดสำหรับกิจการบึงกะโลแถบหาดแฉว และพื้นที่แถบพรุบางรักอันเป็นพื้นที่รับน้ำจากด้านเหนือถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสนามบินเกาะสมุย

3. การท่องเที่ยวกับการใช้ที่ดิน นับตั้งแต่กิจกรรมท่องเที่ยวได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญภายในเกาะสมุย ภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจในการลงทุนโดยปรากฏออกมาในรูปสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวต่าง ๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งที่มีต่อการพัฒนาให้สมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยว และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในที่สุด การขยายตัวทางด้านกิจกรรมท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดรูปแบบการใช้ที่ดินแบบใหม่ขึ้นมาแทนกิจกรรมที่มีมาแต่เดิมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีรูปแบบการใช้ที่ดินที่มีเดิมให้มากขึ้นไปอีก แต่ขณะเดียวกัน พื้นที่เกษตรกรรมกรรมในบริเวณหาดสำคัญ ๆ เช่น บริเวณละไม เฉว ได้ลดน้อย กลายเป็นพื้นที่เกษตรกรรมกร้าง ทั้งนี้เนื่องจากในขณะที่ความเจริญต่าง ๆ ดำเนินไปนั้น ความต้องการที่ดินมีมีตามมา การใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมท่องเที่ยวในเกาะสมุยในปัจจุบันมิได้จำกัดเฉพาะพื้นที่ในบริเวณที่ลุ่มหรือพื้นที่ชายทะเลเท่านั้น แต่ได้รุกเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่เขตรชุมชน การเกิดกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณตามแนวชายฝั่งของเกาะสมุยนับว่าเป็นสิ่งดีสำหรับชาวสมุยที่กำลังประสบพิษผลโดยเฉพาะมะพร้าวราคาตกต่ำในขณะนี้ ทั้งนี้เนื่องจากก่อนนี้พื้นที่บริเวณชายหาดแทบจะไม่มีประโยชน์อันใดเลย ไม่ว่าบริเวณหาดละไม เฉว เชิงมน แม่น้ำ บ่อผุด บางรักษ์ ซึ่งในปัจจุบันในบริเวณเหล่านั้นได้แปรสภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ถึงแม้ว่าความขัดแย้งในการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวกับเกษตรกรรมได้ปรากฏขึ้นแล้วในเกาะสมุย แต่ในทางกลับกันกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเต็มที่ บริเวณที่ไม่มีประโยชน์ต่อการเกษตรกรรม ก็ได้กลายเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่า สามารถทำประโยชน์ได้

4. การใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวในเกาะสมุยได้เริ่มที่ฝั่งตะวันออกของเกาะก่อน โดยเฉพาะบริเวณหาดแฉวน้อย หาดละไม หาดแฉวใหญ่ ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวหรือ

ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น เจ้าของธุรกิจท่องเที่ยว ใกล้เคียง เป็นต้น ก็ยังต้องมาใช้บริการใน ศูนย์กลางเกาะซึ่งอยู่ทางตะวันตกของเกาะในบริเวณตลาดหน้าทอน ซึ่งเป็นศูนย์พาณิชย์ การธนาคาร การปกครอง การคมนาคมขนส่ง การบริการท่องเที่ยว(ร้านอาหาร บริษัททัวร์ต่าง ๆ) รวมทั้งเรือเฟอร์รี่ซึ่งอยู่ที่ท่าคองยาง ค.ล.ปะน้อยซึ่งอยู่ถัดลงไปทางใต้ของชุมชนหน้าทอน จนกระทั่งปัจจัยการท่องเที่ยวไปขยายตัวออกไปทั่วเกาะ โดยมีศูนย์กลางอยู่ทางตะวันออกบริเวณหาดแดง หาดละไม บริเวณทางฝั่งตะวันตกได้แก่บริเวณหน้าทอน ท่าเรือเฟอร์รี่ ยังเป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ การบริการ การคมนาคมขนส่ง เช่นเดิม แต่ได้แบ่งความเป็นศูนย์กลางในด้านความเป็นแหล่งบริการที่จำเป็นแก่ การท่องเที่ยวให้กับทางฝั่งตะวันออกของเกาะ ซึ่งนับวันมีความหนาแน่นของประชากรเพิ่มมากขึ้น และนักท่องเที่ยวได้กระจุกตัวรวมอยู่ในหาดต่าง ๆ ใน ค.ปอผุด ค.มะเร็ด ในปัจจุบันจึงปรากฏให้เห็นว่ามี มีสถานที่พักแรมอยู่ทางตะวันออกของเกาะมากมายและกระจายไปทางทิศเหนือและทิศใต้ หาดใหม่ ๆ ได้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น หาดเชิงมน หาดทองสน หาดบางเก่า หาดนาเทียน หาดบ้านใต้ หาดปอผุด หาดแม่ไม้ เป็นต้น ซึ่งหาดเหล่านี้จะมีความสงบเงียบมากกว่า หาดอื่น เป็นที่พอใจแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการหนีความวุ่นวายในบริเวณหาดแดงและหาดละไม ที่เต็มไปด้วยสถานที่พักแรมทุกระดับ สถานบันเทิง นักท่องเที่ยวจำนวนมาก การบริการเพื่อการท่องเที่ยว เช่น บริษัททัวร์ Exchange Service โรงเรียนสอนดำน้ำ ร้านอาหาร ฯลฯ ก็ได้มีมากขึ้นในฝั่งตะวันออกจนเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวไปแล้ว พื้นที่การใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา โดยในปี พ.ศ. 2518 มีพื้นที่ที่ใช้เพื่อธุรกิจบริการ การท่องเที่ยวเพียง 37.20 ไร่ หรือ ร้อยละ .03 ของเนื้อที่เกาะเท่านั้น และได้เพิ่มเป็น 506.25 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่เกาะ และล่าสุดปี พ.ศ. 2539 พื้นที่ที่ใช้ไปในกิจกรรมท่องเที่ยวนี้ได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,955.98 ไร่ หรือร้อยละ 2.04 ของเนื้อที่ทั้ง เกาะ

5. ในปัจจุบันการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวมีแนวโน้มมากขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ตามมา เนื่องจากในปัจจุบันนอกจากจะปรากฏอยู่ตามพื้นที่บริเวณชายหาดแล้ว ที่ดินในบริเวณที่สูง เนินเขา โทสหน้าผาต่าง ๆ เช่น บริเวณเขาหัวจุก ทะเลบริเวณอ่าวคอง คเคียน(เขาหมาแหงน) ซึ่งมีสภาพเป็นหน้าผามีทะเลเป็นทิวทัศน์สวยงาม รวมถึงเนินเขา ภูเขา ต่าง ๆ หลายแห่ง ได้แก่ ใน ค.คสังฆาม แม่ไม้ อ่างทอง ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมท่องเที่ยว ด้วย ในรูปแบบที่บ้านพักตากอากาศชายพร้อมที่ดิน ร้านอาหาร จุดชมวิว เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมท่องเที่ยวในเกาะสมัยในปัจจุบันไม่ได้อยู่ในที่ที่ควรจะอยู่ แต่ได้รุกเข้าไปในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตรกรรม ภูเขา พื้นที่รับน้ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทัศนียภาพในเกาะสมัยอย่างยิ่ง จึงจำเป็นที่ทางราชการควรสอดส่องดูแลให้ตัวนี้ ตลอดจนปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อให้สภาพที่น่ารังเกียจมาดบังความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะสมัยให้มากที่สุดไปกว่าทุกวันนี้

ที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปความได้ว่าในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบนเกาะ สมัยที่สามารถสังเกตเห็นได้ ล้วนเป็นการเปลี่ยนแปลงไปสู่การใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและ ทางอ้อมเป็นส่วนใหญ่ ทรัพยากรธรรมชาติของสมัยไม่ว่า ทะเล หาดทราย ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ลำธาร ล้วนถูกใช้เป็นจุดขายเพื่อการท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้ได้สร้างบรรยากาศการพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยว

เที่ยวหรือเฉพาะบุคคล แต่ก็ได้ทำลายสภาพแวดล้อมโดยรวม ซึ่งอาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าทุกวันนี้ธรรมชาติของเกาะสมุยกำลังถูกรุกรานจากธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมากและยากที่จะพลิกเสียง

2. ความเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวและสิ่งบริการอื่น ๆ ที่เพิ่มสูงขึ้น จากจุดมุ่งหมายแรกของผู้เดินทางมายังเกาะสมุยเพื่อติดต่อการค้า โดยเฉพาะการค้าผลผลิตมะพร้าวทั้งในรูปแบบของมะพร้าวผล มะพร้าวแห้ง น้ำมันมะพร้าว เต้าโย และผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่น ๆ จากมะพร้าว หรือแวะพักระหว่างทางการเดินเรือทะเล จนมาถึงยุคปัจจุบัน ที่จุดมุ่งหมายของการเดินทางมายังเกาะสมุยเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนโดยเฉพาะเป็นสำคัญ ผู้ที่มาเยือนจึงเรียกว่า "นักท่องเที่ยว" มิได้เป็นเพียง "นักเดินทาง" หรือ "นักผจญภัย" อย่างแต่ก่อน ความมั่งคั่งของทาดทรายและธรรมชาติ ได้เป็นสิ่งดึงดูดใจให้มีผู้เดินทางมาท่องเที่ยวสมุยมากขึ้นโดยลำดับทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ถึงแม้บางปีที่มีนักท่องเที่ยวลดลงไปบ้างก็เพราะด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบอันส่งผลต่อความมั่นใจในการเดินทาง แต่ในที่สุดแล้วเมื่อเหตุการณ์สงบลงเกาะสมุยก็กลับมาต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นอีกเช่นเดิม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุยได้เพิ่มขึ้นอย่างมากและชัดเจนคือในปีที่เปิดบริการเรือข้ามฟาก (Ferry Boat) ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นสูงมากอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในปีถัดไปคือปี พ.ศ. 2525 เนื่องจากเรือเฟอร์รี่ทำให้การขนส่งที่สะดวกทั้งผู้โดยสารและยานพาหนะ จึงเป็นทางเลือกใหม่และเป็นเส้นทางเรือเฟอร์รี่แห่งแรกของไทย สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางเข้าสู่เกาะสมุย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ชอบความสะดวกสบาย ในปี พ.ศ. 2532 สายการบินกรุงเทพได้เปิดให้บริการการบินระหว่างกรุงเทพฯ-เกาะสมุย แต่ในระยะแรกเครื่องบินมีขนาดเล็ก ผู้โดยสารยังไม่มั่นใจในการเดินทาง ประกอบกับมีอุบัติเหตุเครื่องบินตกในปี พ.ศ. 2533 และระบบการให้บริการยังไม่ดี (อ.ส.ท. เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 : 41) ทำให้ในระยะแรกที่สายการบินเปิดตัวไม่เป็นที่นิยมมากนัก อีกทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบทั้งภายในและภายนอกประเทศในระยะปี พ.ศ. 2533-2535 ทำให้ไม่เห็นความชัดเจนของความเปลี่ยนแปลงในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวเมื่อเปิดให้บริการการเดินทางโดยทางอากาศแล้ว อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการเดินทางโดยเครื่องบินได้รับความนิยมมากเนื่องจาก สะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการเดินทางลง มีเที่ยวบินเพิ่มขึ้นจาก 8-10 เที่ยวบิน เป็น 15 เที่ยวบินต่อวัน ในปี พ.ศ. 2538 เครื่องบินมีขนาดใหญ่ขึ้นจาก 58 ที่นั่ง เป็น 70 ที่นั่ง ทำให้ในปัจจุบันการเดินทางโดยเครื่องบินได้รับความนิยมมาโดยลำดับ และทำให้ระดับของนักท่องเที่ยวสูงขึ้นด้วยคือเป็นนักท่องเที่ยวที่สามารถจ่ายค่าที่พักได้แพงขึ้น ใช้จ่ายเฉลี่ยในแต่ละวันสูงขึ้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าถึงแม้ว่าเกาะสมุยจะรับนักท่องเที่ยวที่มีระดับสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่วันพักโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวลดลง โดยในช่วงก่อน พ.ศ. 2512 นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศจะพักอยู่เป็นเดือน ช่วงพ.ศ. 2524-2529 คนไทยเฉลี่ยพัก 2.51 ชาวต่างประเทศเฉลี่ยพัก 13.76 หรือโดยเฉลี่ย 15.83 วัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2527) แต่ในปี พ.ศ. 2538 คนไทยพักเฉลี่ย 3.3 วัน ชาวต่างประเทศพักเฉลี่ย 6.84 วัน หรือโดยรวมเฉลี่ย 5.94 วัน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในเรื่องที่พักที่สูงขึ้น ทำให้จำนวนวันพักเฉลี่ยลดลงแต่ขณะเดียวกันทรัพยากรได้ถูกใช้ไปอย่างเข้มข้นในจำนวนวันพักที่ลดลง ด้วยเพราะนักท่องเที่ยวต้องการเสพหรือใช้จ่ายอย่างเต็มที่ในวันท่องเที่ยวพักผ่อนที่ลดลง

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องมากมายเช่น บริษัททัวร์ บริษัทนำเที่ยว (ทั้งทัวร์ป่า ทัวร์ดูปะการัง จุดชมวิวด่าง ๆ) รถเช่า รถประจำทาง ร้านค้าสินค้าพื้นเมือง ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ในที่คลับดิสโกเธค (เริ่มมีประมาณปี พ.ศ. 2527) และกิจกรรมนันทนาการอื่นเพื่อเพิ่มความหลากหลายให้กับการท่องเที่ยวของเกาะสมุย ทั้ง ๆ ที่กิจกรรมบางอย่างเกาะสมุยไม่น่าจะมีเลย เช่น ทัวร์ป่า(Jungle Tour หรือ Mountain Tour) จุดชมวิวยอดเขาต่าง ๆ เพราะสมุยมีป่าเหลือน้อยเต็มที จุดชมวิวด่าง ๆ ที่อยู่บนยอดเขาต้องทำถนนตัดผ่านขึ้นไป ทำให้ทัศนียภาพของเกาะสมุยขาดความเขียวชอุ่มแต่กลับมองเห็นถนนดินลูกรังสีแดงวกเวียนไปมาบนภูเขา ทัศนียภาพถูกทำลายลงไป

3. ความเปลี่ยนแปลงด้านสถานที่พักแรมและการขยายตัวของสถานที่พักแรม
อุปสงค์ของสถานที่พักแรมได้เพิ่มขึ้นตามอุปทานคือจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น จากตาราง 4.21, 4.22 และแผนภูมิที่ 4.11 แสดงให้เห็นถึงจำนวนสถานที่พักแรมในปี พ.ศ. 2512, 2524, 2529 และ 2539 แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงนี้ จำนวนสถานที่พักแรมในปีสิ้นสุดของช่วงแรก (ก่อนพ.ศ. 2513) มีเพียง 5 แห่ง โดยทั้งหมดล้วนอยู่ที่หาดหน้าทอน ค.อย่างทองทั้งหมด

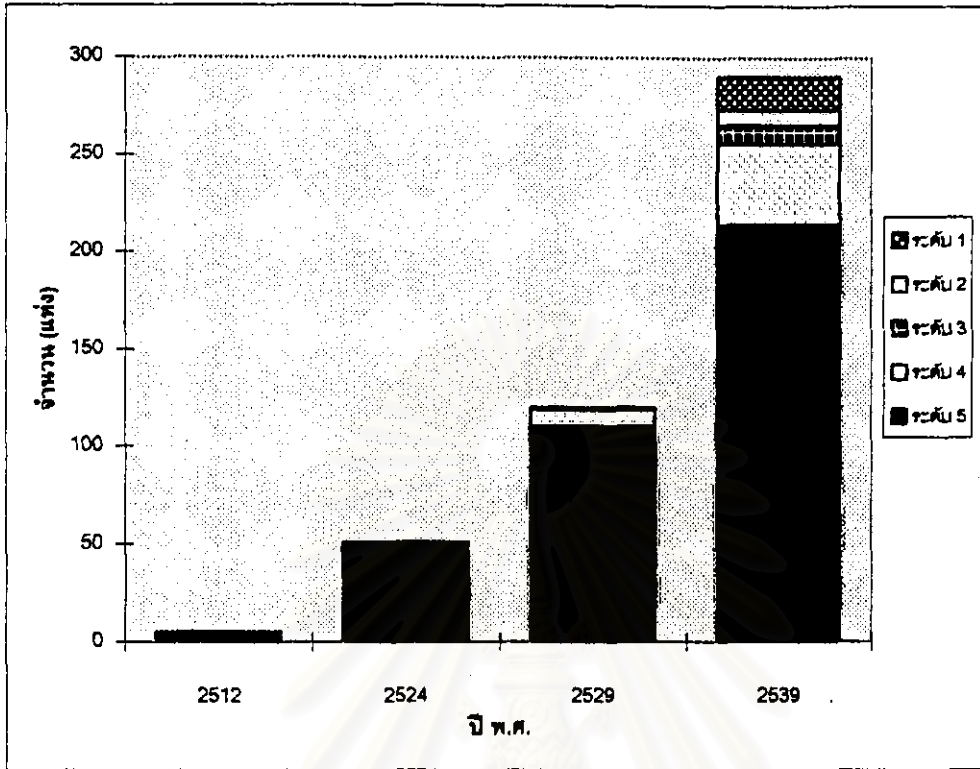
แต่เมื่อช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2513-2524) สถานที่พักแรมได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยกระจายอยู่ตามหาดสำคัญ ๆ บ้างแล้วโดยส่วนใหญ่เป็นที่พักระดับ 5 มีเพียงแห่งเดียวที่หาดบางรักษ์มีที่พักระดับ 4 ในปี พ.ศ. 2524 สถานที่พักแรมในเกาะสมุยมี 51 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2512 ถึงอัตราร้อยละ 76.67 ต่อปี สถานที่พักแรมโดยเฉพาะที่ ค.บ่อผุดมีขึ้นมากถึง 28 แห่ง โดยหาดเฉวงมีสถานที่พักแรมเกิดขึ้น 20 แห่ง หาดบ่อผุดซึ่งเป็นหาดเล็ก ๆ อยู่ทางด้านเหนือของเกาะมี 4 แห่ง หาดบางรักษ์มี 2 แห่งซึ่งได้กล่าวไปแล้วว่ามีที่พักระดับ 4 อยู่ที่หาดแห่งนี้ด้วย ที่ ค.มะเร็ตมีการขยายตัวของสถานที่พักแรมสูงขึ้นเช่นกันโดยมี 10 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ที่หาดละไมโดยเฉพาะที่ หมู่ที่ 3 อีก 1 แห่งอยู่ที่หาดบางน้ำจืดซึ่งเป็นหาดที่อยู่ถัดจากหาดละไมไปทางทิศใต้ ค.ลิปะน้อยก็เริ่มมีสถานที่พักแรมเช่นกัน โดยมีที่หาดแหลมดินห้องยางซึ่งอยู่ใกล้ท่าเรือเฟอร์รี่ 2 แห่ง ที่ ค.อ่างทอง บริเวณหาดหน้าทอนก็ขยายตัวเช่นกันเป็น 9 แห่ง หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.67 ต่อปีจากช่วงปีก่อน ที่ ค.แม่ น้ำ หาดแม่ น้ำมีสถานที่พักแรม 4 แห่ง จะเห็นได้ว่าช่วงแรกนี้มีสถานที่พักแรมอยู่เฉพาะที่หาดหน้าทอน แต่มาในช่วงนี้สถานที่พักแรมกระจายไปเกือบรอบเกาะยกเว้นทางตอนใต้และทางตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะ ทางตะวันออกของเกาะเป็นส่วนที่มีการขยายตัวมากที่สุด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของหาดที่สวยงามถึง 2 หาดคือ หาดเฉวง และหาดละไม กล่าวโดยสรุปในช่วงนี้มีหาดใหม่ ๆ ที่มีสถานที่พักแรมได้แก่ หาดหน้าทอน หาดแหลมดินห้องยาง หาดละไม หาดบางน้ำจืด หาดเฉวง หาดบ่อผุด หาดบางรักษ์ และหาดแม่ น้ำ

ในช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2524-2529) สถานที่พักแรมมีการกระจายตัวอยู่รอบเกาะมากขึ้นยกเว้นทางตอนใต้สุดที่ ค.หน้าเมือง ในช่วงนี้มีหาดใหม่ ๆ ที่เปิดตัวถูกสร้างสถานที่พักแรมขึ้นคือ บริเวณอ่าวพังกา ค.คลังงาม ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะ หาดห้องตะเคียน หาดแหลมเต็จ หาดเชิงมน หาดยายน้อย ซึ่งหาดเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้กับหาดละไม หรือหาดเฉวง ในปี พ.ศ.

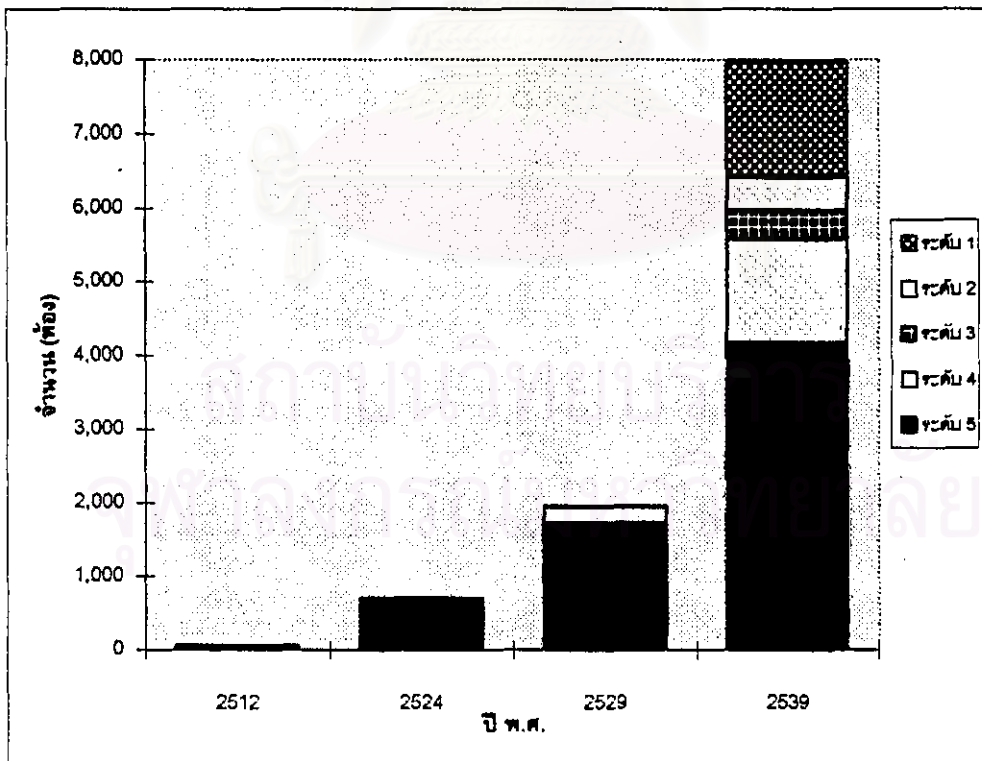

แผนภูมิที่ 4.11 แสดงเปรียบเทียบจำนวนสถานที่พักแรมแยกตามระดับราคา
ในปี พ.ศ.2512, พ.ศ.2524, พ.ศ.2529 และ พ.ศ.2539

แผนภูมิที่ 4.12 แสดงเปรียบเทียบจำนวนห้องพักแยกตามระดับราคา ในปี พ.ศ.2512, พ.ศ.2524, พ.ศ.2529 และ พ.ศ.2539

2529 เกาะสมุยมีสถานที่พักแรม 120 แห่ง เพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน(พ.ศ. 2524) คิดเป็นร้อยละ 27.08 ต่อปี โดยเป็นที่พักระดับ 5 จำนวน 115 แห่งหรือคิดเป็นอัตราเพิ่มจากช่วงก่อนร้อยละ 24.00 ต่อปี สถานที่พักแรมระดับ 4 มีจำนวน 9 แห่งหรือคิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 160.00 ต่อปี และมีสถานที่พักแรมระดับ 1 เพิ่งเกิดในช่วงนี้ 1 แห่ง (Pan Sea ปัจจุบันถูกซื้อโดยกลุ่มเซ็นทรัลและถูกสร้างใหม่ทั้งหมด) ในช่วงนี้(พ.ศ. 2524-2529) สถานที่พักแรมที่บริเวณหาดหน้าทอน ค.อ่างทอง มีจำนวนลดลงกว่าช่วงก่อนหรือลดลงอัตราร้อยละ -4.44 ต่อปี หาดแหลมดินหาดทองยางมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 5 แห่ง เพิ่มจากช่วงก่อน 30.00 ต่อปี โดยในช่วงนี้หาดแม่รำ ค.แม่รำ มีการขยายตัวมากที่สุดถึงร้อยละ 80.00 ต่อปี คือมีเพิ่มขึ้นเป็น 16 แห่ง ในขณะที่ที่พักแรมที่หาดละไม หาดบางน้ำจืด ค.มะเร็ต ก็ขยายตัวเพิ่มสูงเช่นกันโดยมีสถานที่พักแรมใน ค.มะเร็ต 29 แห่ง การขยายตัวโดยรวมของสถานที่พักแรมใน ค.มะเร็ตคิดเป็น 36.00 ต่อปีจากช่วงก่อน โดยเฉพาะที่หาดละไมมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องคือมีเพิ่มขึ้นเป็น 25 แห่ง หรือร้อยละ 35.56 ต่อปี โดยมีสถานที่พักแรมระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง นอกนั้นเป็นที่พักแรมระดับ 5 หาดบางน้ำจืดมีเพิ่มขึ้น 1 แห่ง เป็น 2 แห่ง หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 20.00 ต่อปี หาดแหลมเสด็จมีสถานที่พักแรมแห่งแรกในช่วงนี้ ส่วนที่ ค.บ่อผุด มีสถานที่พักแรม 61 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.92 ต่อปี โดยเป็นที่น่าสังเกตว่าระดับราคาของที่พักที่มีความหลากหลายขึ้น มีสถานที่พักระดับ 1 เกิดขึ้น 1 แห่ง มีสถานที่พักระดับราคา 4 เพิ่มขึ้นเป็น 8 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 140.00 ต่อปี ในขณะที่สถานที่พักแรมระดับราคา 5 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 52 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 21.60 ต่อปี หาดที่มีความหลากหลายของระดับราคาที่สุดคือหาดเฉวง ซึ่งมีสถานที่พักแรมทั้งระดับ 1, 4 และ 5 โดยที่หาดเฉวงมีที่พัก 38 แห่ง เป็นที่พักระดับ 5 จำนวน 31 แห่ง(เพิ่มขึ้น 18.00 ต่อปี) ที่พักระดับ 4 จำนวน 6 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.00 ต่อปี) ที่พักระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง ซึ่งเป็นการเริ่มปรับตัวของสถานที่พักแรมที่มีอยู่แต่เดิมที่พยายามปรับตัวโดยการปรับปรุงกิจการให้ดีขึ้นเพื่อให้มาตรฐานสูงขึ้นและเข้าสู่ภาวะการแข่งขันในธุรกิจท่องเที่ยวขึ้น หาดบางรักษ์มีที่พักเพิ่มขึ้นเป็น 7 แห่ง (หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.00 ต่อปี) โดยสถานที่พักแรมที่เพิ่มส่วนใหญ่เป็นระดับ 5 ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 6 แห่ง(หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 100.00 ต่อปี) หาดบ่อผุดมีจำนวนสถานที่พักแรมเพิ่มขึ้นเป็น 10 แห่ง(หรือคิดเป็นอัตราเพิ่ม 30.00 ต่อปี) ส่วนที่หาดเชิงมนซึ่งเพิ่งเริ่มมีสถานที่พักแรมในช่วงนี้และมีถึง 4 แห่ง

ช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2530-2539) สถานที่พักแรมกระจายอยู่โดยรอบทั้งเกาะและมีความหลากหลายในระดับราคาคือมีที่พักระดับราคาตั้งแต่ระดับ 1-5 ในช่วงนี้ใน พ.ศ. 2539 มีสถานที่พักแรมทั้งสิ้น 290 แห่ง (หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 14.17 ต่อปีจากช่วงก่อน) แยกเป็นที่พักระดับ 5 จำนวน 214 แห่ง เพิ่มจากช่วงก่อนในอัตราร้อยละ 9.45 ต่อปี ที่พักระดับ 4 จำนวน 42 แห่ง (คิดเป็นอัตราร้อยละที่เพิ่มขึ้นจากช่วงก่อน 36.67 ต่อปี) ที่พักระดับ 3 และ 2 เพิ่งเริ่มมีครั้งแรกในช่วงนี้เอง โดยมีจำนวน 9 และ 8 แห่งตามลำดับ ส่วนที่พักระดับ 1 มีอัตราการเพิ่มสูงถึงร้อยละ 160.00 ต่อปี นั่นคือมีจำนวนสถานที่พักแรมระดับ 1 เพิ่มขึ้นเป็น 17 แห่ง นับว่ามีความเติบโตสูงสุด โดยที่ ค.บ่อผุดมีความหลากหลายของระดับราคาที่พักและมีสถานที่พักแรมมากที่สุดในเกาะสมุย คือ 124 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.33 ต่อปี) โดยมีทุกระดับราคาที่พัก ได้แก่ ที่พักระดับ 1 จำนวน 13 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 120.00 ต่อปี) ระดับ 2 จำนวน 6 แห่ง ระดับ 3 จำนวน 6 แห่ง ระดับ 4 จำนวน 24

แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.00 ต่อปี) ระดับ 5 จำนวน 75 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42) โดยจำนวนนี้อยู่ที่หาดแฉะมากที่สุดถึง 79 แห่ง (หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.79 ต่อปี) แบ่งเป็นที่พักระดับที่ 1 จำนวน 9 แห่ง (หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 80.00 ต่อปี) ที่พักระดับ 2 จำนวน 6 แห่ง ที่พักระดับ 3 จำนวน 4 แห่ง ที่พักระดับ 4 จำนวน 19 แห่ง (หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.67 ต่อปี) ที่พักระดับ 5 จำนวน 41 แห่ง (หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.23 ต่อปี) สำหรับหาดอื่น ๆ ใน ค.บ่อผุด ได้แก่ หาดบ่อผุด มีสถานที่พักรวม 19 แห่ง หาดบางรักษ์มีสถานที่พักรวมจำนวน 13 แห่ง หาดยายน้อยไม่มีความเปลี่ยนแปลงในด้านจำนวนสถานที่พักรวมจากช่วงก่อน สำหรับหาดเชิงมนเป็นหาดที่อยู่ด้านเหนือสุดของเกาะมีความเจริญสงบมากเป็นหาดกว้างเป็นที่ตั้งของสถานที่พักรวมระดับ 1 ถึง 3 แห่ง และมีระดับ 5 จำนวน 6 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.00) ส่วนหาดท้องสนอยู่ใกล้กับหาดเชิงมนมีสถานที่พักรวมจำนวน 2 แห่งเป็นที่พักระดับ 5 ทั้งสองแห่ง หาดเหล่านี้เพิ่งเริ่มมีสถานที่พักรวมในช่วงที่ 4 นี้เอง ค.มะเร็ต มีที่พักทั้งสิ้น 94 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.41 ต่อปี) โดยมีที่พักระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง ระดับ 2 จำนวน 2 แห่ง ระดับ 3 จำนวน 2 แห่ง ระดับ 4 จำนวน 13 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 120.00 ต่อปี) และระดับ 5 จำนวนถึง 76 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.14 ต่อปี) จะเห็นได้ว่ามีที่พักทุกระดับแต่ส่วนใหญ่ยังเป็นระดับ 5 ต่างจาก ค.บ่อผุดที่หลากหลายราคาและจำนวนของสถานที่พักรวม โดยในจำนวนนี้อยู่ที่หาดละไม จำนวน 77 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.40 ต่อปี) แบ่งเป็นที่พักรวมระดับ 2 จำนวน 1 แห่ง ระดับ 3 จำนวน 2 แห่ง ระดับ 4 จำนวน 9 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 80.00) ระดับ 5 จำนวน 65 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.67 ต่อปี) หาดแหลมเสด็จมีสถานที่พักรวมทั้งสิ้น 4 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.00 ต่อปี) เป็นหาดที่มีสถานที่พักรวมระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง ซึ่งเป็นเพียงแห่งเดียวใน ค.มะเร็ต หาดท้องตะเคียนใน ค.มะเร็ตมีสถานที่พักรวมจำนวน 5 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.00) แบ่งเป็นสถานที่พักรวมระดับ 2 จำนวน 1 แห่ง ระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง และระดับ 5 จำนวน 3 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.00) หาดบางน้ำจืดมีสถานที่พักรวม 8 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.00) เป็นสถานที่พักรวมระดับ 5 จำนวน 7 แห่ง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.00) ระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง ค.ลิปะน้อยมีสถานที่พักรวมบริเวณหาดแหลมดินห้องยาง 10 แห่ง แบ่งเป็นที่พักระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง (ซึ่งเป็นสถานที่พักรวมระดับ 1 จำนวน 1 ใน 2 แห่ง ของเกาะสมุยด้านตะวันตก) ระดับ 4 จำนวน 2 แห่ง ระดับ 5 จำนวน 7 แห่ง ค.คลังงามมีที่พัก 9 แห่ง แบ่งเป็นที่พักระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง ระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง ระดับ 5 จำนวน 7 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่บนหาดต่าง ๆ ดังนี้ อ่าวคลังงาม จำนวน 3 แห่ง เป็นที่พักระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง (ซึ่งเป็นสถานที่พักรวมระดับ 1 จำนวน 1 ใน 2 แห่ง ของเกาะสมุยด้านตะวันตก) ระดับ 5 จำนวน 2 แห่ง อ่าวท้องกรูด 3 แห่ง เป็นที่พักระดับ 45 จำนวน 2 แห่ง ระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง และที่อ่าวพังกา 3 แห่ง เป็นที่พักระดับ 5 ทั้งหมด ค.แม่น้ำมีสถานที่พักรวม 42 แห่ง แบ่งเป็นที่พักรวมระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หาดแม่น้ำ ระดับ 3 จำนวน 1 แห่ง อยู่ที่หาดแม่น้ำ ระดับ 4 จำนวน 1 แห่ง อยู่ที่หาดแม่น้ำ ระดับ 5 จำนวน 39 แห่ง อยู่ที่หาดแม่น้ำ 32 แห่ง หาดบางปอ/บ้านไต้ 7 แห่ง ค.อ่างทองมีสถานที่พักรวม 8 แห่ง อยู่ที่หาดหน้าทอน 5 แห่ง หาดบางมะขาม 2 แห่ง ส่วนที่ ค.หน้าเมืองเพิ่งมีสถานที่พักรวมเกิดในช่วงนี้เองโดยอยู่ที่หาดบางเก่า จำนวน 3 แห่ง

จะเห็นว่าหาดใหม่ ๆ ที่มีสถานที่พักรวมเริ่มสร้างกันในช่วงนี้ (พ.ศ. 2529-2539) ได้แก่ อ่าวบางมะขาม ค.อ่างทอง, อ่าวคลังงาม อ่าวท้องกรูด ค.คลังงาม, หาดบางเก่า ค.หน้าเมือง,

หาดทองสน ค.บ่อผุด และ หาดบางปอ/บ้านไค้ ค.แม่รำ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ในหาดสำคัญ ๆ ได้เริ่มมีสถานที่พักแรมหนาแน่นขึ้นและที่ดินถูกใช้อย่างเข้มข้นขึ้น สถานที่พักแรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจึงกระจายออกจากหาดสำคัญดังกล่าว ไปยังหาดที่มีศักยภาพพอและอยู่ไม่ไกลกับศูนย์กลางที่พักเดิม หรือที่ใหม่ที่ไกลออกไปแต่มีความสงบเงียบ ธรรมชาติสวยงาม เช่น หาดทองสน ซึ่งเป็นหาดที่สวยงามและเงียบสงบแต่ก่อนหน้านี้การคมนาคมยังเป็นอุปสรรค เพราะถนนซึ่งเข้าชมหาดทองสนซึ่งอยู่ด้านเหนือสุดของเกาะยังมีสภาพที่ไม่ดี ภายหลังเริ่มมีการปรับปรุงเส้นทางให้ดีขึ้น จึงมีการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมา

4. การกระจายตัวของสถานที่พักแรม ในช่วงแรก (ก่อนปี พ.ศ. 2513) สถานที่พักแรมทั้งหมดอยู่บริเวณหาดหน้าทอน แหล่งท่องเที่ยวจำกัดเฉพาะบริเวณศูนย์กลางหน้าทอน บ้านหัวถนน และระหว่างทางบ้านหน้าทอนกับบ้านหัวถนนซึ่งอยู่ทางด้านใต้ทางตัวเกาะ

เมื่อถึงช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2513-2524) เป็นยุคบุกเบิกการท่องเที่ยว มีสถานที่พักแรมเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 76.67 ต่อปี มีการกระจายของสถานที่พักแรมออกไปตามหาดที่สำคัญที่ได้รับความนิยม คือ ค.บ่อผุด ได้แก่ หาดแฉวง หาดบ่อผุด หาดบางรักษ์ ค.มะเร็ด ได้แก่ หาดละไม หาดบางน้ำจืด ซึ่งทั้งสองตำบลข้างต้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะ อยู่ทางด้านตะวันออกของเกาะ นอกจากนี้มีหาดแม่รำ ที่ ค.แม่รำ (อยู่ด้านเหนือของเกาะ หาดแหลมดินหาดทองยาง ค.ลิปะน้อย ซึ่งเป็นหาดที่สวยงามมากไม่แพ้หาดอื่น ๆ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าได้ถูกสร้างเป็นท่าเรือเฟอร์รี่ในปลาย พ.ศ. 2524 ทำให้หาดถูกลดความสำคัญในด้านแหล่งท่องเที่ยวลง เนื่องจากอยู่ใกล้ท่าเรือใหญ่ มีความพลุกพล่านของผู้สัญจร และอยู่ใกล้ทางเข้าเกาะ (Gate way) เกินไป

ในช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2524-2529) เป็นยุคปรับเปลี่ยน มีการสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการขึ้นรองรับการท่องเที่ยวขึ้น มีหาดใหม่ ๆ ที่ถูกเปิดตัวเพื่อสร้างสถานที่พักแรม ได้แก่ อ่าวพังกา ค.คลังงาม หาดทองตะเคียน หาดแหลมเสด็จ ค.มะเร็ด หาดเชิงมน หาดยายน้อย ค.บ่อผุด ส่วนหาดที่มีสถานที่พักแรมอยู่มาแต่เดิมก็มีจำนวนสถานที่พักแรมเพิ่มมากขึ้นเริ่มหนาแน่นขึ้น โดยเฉพาะที่หาดแฉวง และหาดละไม จนสถานที่พักแรมใหม่ที่สร้างขึ้นในภายหลัง ต้องกระจายออกไปตามหาดอื่นที่อยู่ใกล้เคียงหรือหาดที่เงียบสงบกว่า และเช่นเดียวกันนักท่องเที่ยวช่วงนี้มีเพิ่มขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศซึ่งเคยมีมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งแต่เริ่มมีการท่องเที่ยว จนถึงปี พ.ศ. 2524 ก็ได้เปลี่ยนไป เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยได้เพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่า ในปี พ.ศ. 2525 และนักท่องเที่ยวชาวไทยมากกว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 การเข้ามาของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เพิ่มขึ้นมานี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานที่พักแรมในเกาะสมัยมีการกระจายออกไปยังหาดที่มีความสงบ เช่น หาดเชิงมน หาดยายน้อย หาดบางรักษ์ หาดแหลมเสด็จ อ่าวพังกา หาดบ่อผุด มากขึ้น ทั้งนี้เพราะ การท่องเที่ยวของสมัยเริ่มมาจากการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศโดยเฉพาะชาวตะวันตกก่อน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างนักท่องเที่ยวชาวไทย คือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อน กิจกรรมดำเนินอย่างสงบ ต้องการความเป็นส่วนตัว และมักใช้เวลาทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นเวลานานและเป็นประจำตลอดเวลาพักผ่อนนั้น เช่น อาบ

แดด ว่ายน้ำ อ่านหนังสือ เป็นต้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณในช่วงนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามาเกาะสมุยเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ รับประทานและใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ในแต่ละวัน มีกิจกรรมที่หลากหลาย ต้องการเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ ไม่ชอบกิจกรรมที่อยู่กับที่นาน ๆ บางครั้งส่งเสียงรบกวน จนบางครั้งกิจกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยขัดแย้งกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจึงพยายามหาสถานที่พักผ่อน สถานที่พักแรมที่มีความเงียบสงบ ไม่พลุกพล่าน ซึ่งก็ได้แก่ หาดใหม่ที่เปิดตัวในช่วงนี้ รวมทั้งที่เกาะพะงัน เกาะเต่า ด้วย ในปี พ.ศ. 2526 เกาะพะงันมีสถานที่พักแรมเพียง 8 แห่ง และเพิ่มเป็น 54 แห่ง ในปี พ.ศ. 2529 (จากแผนที่นำเที่ยว 2537) เกาะเต่า มีสถานที่พักแรมเพียง 1 แห่งในปี พ.ศ. 2526 เป็น 8 แห่งในปี พ.ศ. 2530 (Bangkok Guide Ltd.)

ในช่วงที่ 4 (พ.ศ. 2530-2529) สถานที่พักแรมอยู่กระจายโดยรอบทั้งเกาะ หาดที่มีสถานที่พักแรมอยู่แล้วก็มีความหนาแน่นขึ้นและมีความเป็นปึกแผ่นขึ้น สถานที่พักแรมมีจำนวนลดลง แต่ขณะเดียวกันมีแนวโน้มที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวย้ายจากฝั่งตะวันตกมาเป็นฝั่งตะวันออกของเกาะคือบริเวณหาดเฉวง และหาดละไม มีการบริการประเภทกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ มีมากขึ้นเช่น บาร์เบียร์ ผับ ดิสโก้เธค ร้านอาหาร บริษัททัวร์ จำนวนของสถานที่พักแรมที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ในแต่ละช่วงปี เป็นตัวชี้วัดถึงการเติบโตของสถานที่พักแรมบนเกาะสมุย ถึงแม้ว่าช่วงหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมาจำนวนสถานที่พักแรมบนเกาะสมุยมีจำนวนลดลง (ตารางที่ 4.21) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนห้องพักในปี พ.ศ. 2536-2538 มิได้ลดลงตามไปด้วย นั่นคือจำนวนห้องพักเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด แม้จำนวนสถานที่พักแรมลดลง สำหรับปี พ.ศ. 2539 มีจำนวนห้องพักลดลงกว่า 183 ห้อง แต่เมื่อพิจารณาจำนวนห้องพักต่อสถานที่พักแรมแล้วกลับมีขนาดใหญ่ขึ้น หมายความว่าสถานที่พักแรมที่สร้างขึ้นใหม่มีขนาดใหญ่ขึ้น ในขณะที่สถานที่พักแรมขนาดเล็กได้เลิกกิจการไป

5. การเปลี่ยนแปลงด้านห้องพักและการขยายตัว จากตารางที่ 4.23 จะแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการการกระจายตัวของสถานที่พักแรมและห้องพักในเกาะสมุย ในปี พ.ศ. 2512 มีสถานที่พักแรมเพียง 5 แห่ง 60 ห้องเท่านั้น โดยทั้งหมดอยู่ที่หาดหน้าทอน อันเป็นศูนย์กลางการปกครองและเศรษฐกิจของสมุย ในปี พ.ศ. 2524 สถานที่พักแรมทั้งหมดยังเป็นที่พักระดับ 5 ทั้งหมด โดยเริ่มกระจายอยู่ที่หาดเฉวงและละไมบ้างแล้ว จำนวน 20 แห่ง 341 ห้อง และ 9 แห่ง 110 ห้อง ตามลำดับ และที่หาดหน้าทอนมีจำนวนโรงแรมเพิ่มขึ้นเป็น 9 แห่ง 103 ห้อง ส่วนที่หาดบ่อผุดมี 4 แห่ง 47 ห้อง หาดแม่ฟ้า 4 แห่ง 43 ห้อง การเพิ่มของห้องพักในช่วงปี พ.ศ. 2512-2524 (ตารางที่ 4.24) มีค่าเท่ากับร้อยละ 90.28 ต่อปี โดยเป็นการเพิ่มของที่พักระดับ 5 ทั้งหมด ในช่วงปี พ.ศ. 2524-2529 เริ่มปรากฏให้เห็นว่าสถานที่พักแรมมีระดับราคาที่หลากหลายขึ้น ตั้งแต่ระดับ 1 จำนวน 1 แห่ง 30 ห้อง ระดับ 4 จำนวน 9 แห่ง 221 ห้อง ระดับ 5 จำนวน 110 แห่ง 1,719 ห้อง ผู้ประกอบธุรกิจที่พักแรมต้องแข่งขันกันมากขึ้นเป็นช่วงที่ทำให้เกาะสมุยเปลี่ยนโฉมหน้าของรูปแบบสถานที่พักแรมไปอย่างมากจากบังกะโลซึ่งมีลักษณะเป็นกระท่อมเล็ก ๆ ได้เปลี่ยนเป็นอาคารถาวร มีโรงแรมชั้นหนึ่งเกิดขึ้น โดยเฉพาะที่หาดเฉวง และ หาดเชิงมน ได้เกิดโรงแรมระดับ 1 เพิ่มมากขึ้น มีจำนวนห้องพักในช่วงปี พ.ศ. 2524-2529 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.49 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2539 เป็นช่วงที่โรงแรมระดับ 1

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวนหัวห้องพักในภาวะสมมุติฐานตามที่ตั้งใน ปี พ.ศ.2512, 2524, 2528, 2539

ที่ตั้งสถานที่พักแรม	ปี 2512					ปี 2524					ปี 2528					ปี 2539									
	ระดับที่พัก					ระดับที่พัก					ระดับที่พัก					ระดับที่พัก									
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
จำนวนข้างกอง	-	-	-	-	60	-	-	-	-	103	-	-	-	-	79	-	-	-	-	80	-	-	-	-	128
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	60	-	-	-	-	103	-	-	-	-	79	-	-	-	-	80	-	-	-	-	142
ฮานามะระตาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
จำนวนเตียง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	198
หาดแหลมเตี้ยหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	88	20	-	-	-	41	-	-	-	-	135
จำนวนเตียง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	-	88	20	-	-	-	41	-	-	-	-	198
ฮานามะระตาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	96	-	-	-	25	-	-	-	-	63
ฮานามะระตาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	96	-	-	-	-	-	-	-	-	25
ฮานามะระตาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18
ฮานามะระตาม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	-	-	-	-	532	40	102	124	516	1,506	-	-	-	-	2,288
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	43	-	20	35	-	-	-	98	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	110	-	-	-	-	495	-	59	124	329	1,319	-	-	-	1,831	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	40	-	-	127	25	-	-	-	192	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	39	-	-	-	40	127	-	-	-	167	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	198	787	352	212	783	1,586	-	-	-	4,259	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	-	-	-	35	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	341	-	-	-	-	497	872	352	116	648	974	-	-	-	2,862	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53	340	-	-	-	103	-	-	-	443	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	-	-	-	42	15	-	-	-	57	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	-	-	-	-	143	124	-	-	58	37	-	-	-	563	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	60	90	-	-	40	38	-	-	-	189	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43	-	-	-	-	238	238	-	-	79	682	-	-	-	822	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43	-	-	-	-	238	238	-	-	79	582	-	-	-	722	
หาดหน้ากอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-	-	100	
รวมทั้งหมด	-	-	-	-	60	-	-	-	-	800	-	-	-	-	1,710	1,970	1,571	454	382	1,410	4,158	-	-	-	7,875
	-	-	-	-	60	-	-	-	-	710	-	-	-	-	1,970	-	-	-	-	7,875	-	-	-	-	

ที่มา : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายแห่งชาติ

เกิดขึ้นเพิ่มเป็น 17 แห่ง มีจำนวนห้องพักถึง 1,571 ห้อง โดยอยู่ที่หาดเจวงถึง 872 ห้อง ที่หาดเชิงมน 340 ห้อง ที่หาดแหลมเส็จ 40 ห้อง หาดป้อมุด 124 ห้อง หาดแหลมดิน/ห้องยาง 20 ห้อง ย่าวตลิ่งงาม 98 ห้อง และหาดแม่น้ำแห่งละ 79 ห้อง สถานที่พักแรมระดับ 2 ได้เริ่มเกิดขึ้นในช่วงนี้คือมี 8 แห่ง โดยส่วนใหญ่อยู่ที่หาดเจวง 6 แห่ง จำนวน 352 ห้อง ที่หาดละไมและหาดห้องตะเคียนแห่งละ 1 แห่ง จำนวน 59 ห้องและ 43 ห้องตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าหาดเชิงมนซึ่งเป็นขนาดเล็กมีความโค้งมาก มีที่พักระดับ 1 ถึง 3 แห่ง 340 ห้อง ทั้งนี้เนื่องจากมีหาดทรายขาวสะอาด น้ำทะเลใส มีทิวทัศน์ที่สวยงาม ประกอบกับมีลักษณะโคกเดี่ยว เนื่องจากเป็นแหลมขนาดใหญ่ออกมาจากพื้นที่ส่วนอื่นของเกาะ มีความเป็นส่วนตัวมาก นักท่องเที่ยวที่ต้องการความสงบและบรรยากาศที่ยังเป็นธรรมชาติอยู่มาก นักท่องเที่ยวระดับสูงมักนิยมมาพักที่หาดเชิงมน ส่วนสถานที่พักแรมระดับอื่น ๆ ยังคงเพิ่มมาโดยลำดับ โดยเฉพาะสถานที่พักแรมระดับ 4 เพิ่มขึ้นเป็น 1,410 ห้อง อัตราการขยายตัวของห้องพักร้อยละ 53.80 ต่อปี ส่วนสถานที่พักแรมระดับ 5 เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงคือมีจำนวนสถานที่พักแรมเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 9.45 และห้องพักเพิ่มเพียงร้อยละ 14.19 ปีต่อปีเท่านั้น

เมื่อพิจารณาขนาดเฉลี่ยของสถานที่พักแรม(จำนวนห้อง:สถานที่พักแรม) พบว่า (ตารางที่ 4.2) ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาสถานที่พักแรมมีขนาดเฉลี่ยที่ใหญ่ขึ้น กล่าวคือในช่วงที่เริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวอันเป็นช่วงบุกเบิกบังกะไลหรือสถานที่พักแรมแต่ละแห่งจะมีจำนวนห้องพักประมาณ 12-13 ห้อง/แห่ง จนมาถึงในช่วงที่มีการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการแล้วมีขนาดที่ใหญ่ขึ้นเป็น 15-16 ห้อง/แห่ง จนกระทั่งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาขนาดห้องประมาณ 22-23 ห้อง/แห่ง ในขณะที่ปัจจุบันคือปี พ.ศ. 2539 มีขนาดสถานที่พักแรมโดยเฉลี่ย 27.41 ห้อง/แห่ง

6. เจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรม จากตาราง 4.25 และแผนภูมิที่ 4.13 แสดงให้เห็นจำนวนและร้อยละของเจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรมทั้งที่เป็นของชาวเกาะสมุยและไม่ใช่ของชาวเกาะสมุย นับแต่ปี พ.ศ. 2512-2518 กิจการธุรกิจสถานที่พักแรมเป็นของคนเกาะสมุยทั้งหมด แต่หลัง พ.ศ. 2518 เป็นต้นมากิจการเริ่มมีคนจากภายนอกเกาะสมุยไม่ว่าจาก กรุงเทพฯ บ้านดอน (สุราษฎร์ธานี) นครศรีธรรมราช และจากที่อื่น ๆ และมีสัดส่วนมากขึ้น ๆ ในปีต่อ ๆ มา ในปี พ.ศ. 2519 มีสถานที่พักแรม 9 แห่ง เป็นของชาวสมุย 8 แห่ง (ร้อยละ 88.89) ของคนภายนอก 1 แห่ง (ร้อยละ 11.11) ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2513-2524) มีสถานที่พักแรม 51 แห่ง เป็นของชาวเกาะสมุย 41 แห่ง (ร้อยละ 80.39) ของคนภายนอก 10 แห่ง (ร้อยละ 19.61) ปี พ.ศ. 2529 อันเป็นปีสิ้นสุดช่วงที่ 3 (พ.ศ. 2524-2529) มีสถานที่พักแรมทั้งสิ้น 120 แห่ง เป็นของชาวเกาะสมุย 93 แห่ง (ร้อยละ 77.50) เป็นของคนภายนอก 27 แห่ง (ร้อยละ 22.50) จนกระทั่งมาถึงยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2539) มีสถานที่พักแรม 290 แห่ง เป็นของชาวเกาะ 177 (ร้อยละ 61.03) เป็นของคนภายนอกทั้งที่เป็นเจ้าของเองและเช่า 113 แห่ง (ร้อยละ 38.97)

ในช่วงแรก (ก่อนพ.ศ. 2513) และช่วงกลาง ๆ ของช่วงที่ 2 (ถึง พ.ศ. 2518) เป็นช่วงก่อนมีการลงทุนจากภายนอก ชาวเกาะสมุยเมื่อมีที่ดินบริเวณแนวชายหาดก็พยายามประกอบกิจการด้านสถานที่พักแรมเองหรือไม่ก็ให้ชาวสมุยด้วยกันเองเช่าทำกิจการ ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ก็ไม่ยอมขายที่ดินหรือถ้าจะขายก็จะขายในราคาที่แพงคือราคาไร่ละ 250,000-300,000 บาท ซึ่งเป็นราคาที่ทำ

ให้คนนอกที่จะซื้อสิ่ง (อัมพร แก้วพูน 2529:16) อีกทั้งการสาธารณูปโภค สาธารณูปการพวก ถนน ไฟฟ้า น้ำประปายังไม่ดี หรือมีแต่ไม่คิดและเพียงพอ จำเป็นต้องปั่นไฟใช้เอง สุนัขน้ำบาดาล จึงทำให้นักลงทุนจากภายนอกยังรั้งรออยู่

ตารางที่ 4.25 แสดงสัดส่วนจำนวนเจ้าของกิจการสถานที่ที่จำแนกในเกาะสมุยตั้งแต่ปีพ.ศ.2512-2539

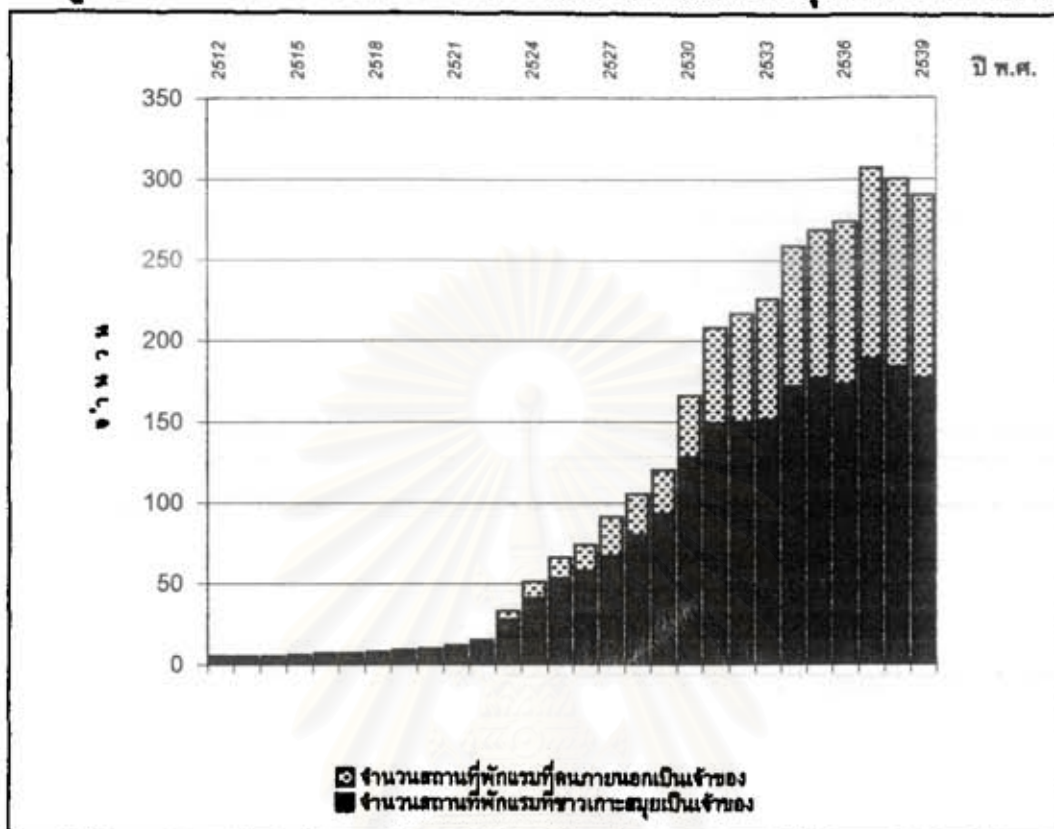
ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่พักแรมที่ชาวเกาะสมุยเป็นเจ้าของ	ร้อยละ	จำนวนสถานที่พักแรมที่คนภายนอกเป็นเจ้าของ	ร้อยละ	สถานที่พักแรมทั้งหมด
2512	5	100.00	0	0.00	5
2513	5	100.00	0	0.00	5
2514	5	100.00	0	0.00	5
2515	6	100.00	0	0.00	6
2516	7	100.00	0	0.00	7
2517	7	100.00	0	0.00	7
2518	8	100.00	0	0.00	8
2519	8	88.89	1	11.11	9
2520	9	90.00	1	10.00	10
2521	10	83.33	2	16.67	12
2522	13	86.67	2	13.33	15
2523	28	84.85	5	15.15	33
2524	41	80.39	10	19.61	51
2525	53	80.30	13	19.70	66
2526	58	78.38	16	21.62	74
2527	67	73.63	24	26.37	91
2528	80	76.19	25	23.81	105
2529	93	77.50	27	22.50	120
2530	128	77.11	38	22.89	166
2531	149	71.63	59	28.37	208
2532	150	69.12	67	30.88	217
2533	151	66.81	75	33.19	226
2534	172	66.41	87	33.59	259
2535	177	65.80	92	34.20	269
2536	173	63.14	101	36.86	274
2537	189	61.56	118	38.44	307
2538	184	61.33	116	38.67	300
2539	177	61.03	113	38.97	290

ที่มา : ข้อมูลปี พ.ศ. 2512-2538 มาจากการสืบค้นข้อมูลทุติยภูมิและการสัมภาษณ์

: ข้อมูลปี พ.ศ. 2539 จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย

แผนภูมิที่ 4.13 แสดงสัดส่วนจำนวนเจ้าของกิจการสถานที่พักแรมในเกาะสมุยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2512-2539

ในช่วงที่เริ่มมีการลงทุนจากภายนอกคือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ชาวเกาะมีปฏิริยาลดลงอย่างที่ไม่ต้องการ "นายทุนจากภายนอก" เช่น การลักขโมยของในบังกะโล เป็นต้น แต่ต่อมาคนภายนอกเข้ามาเรื่อย ๆ ซึ่ที่ดินทำกิจการเองบ้าง เข้ากิจการต่อบ้าง ซึ่กิจการบ้าง ปฏิริยาจากชาวบ้านลดน้อยลงทุกวัน จนแทบไม่มีเลย (อัมพร แก้วทนู 2527:18) จนปัจจุบันการท่องเที่ยว การลงทุนจากภายนอกกลายเป็นสิ่งธรรมดาที่ชาวบ้านคุ้นเคย

ธุรกิจท่องเที่ยวในยุคแรกยังมีผู้ประกอบการน้อยราย การแข่งขันและต้นทุนก็ยังต่ำ ใช้ความชำนาญ วิชาความรู้ในการประกอบอาชีพไม่มากนักซึ่งพอเหมาะกับกำลังและความสามารถของชาวเกาะ กล่าวคือพวกเขาสามารถเข้ามาดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยวเองได้ซึ่งขณะนั้นยังไม่มี ความซับซ้อนมากนัก ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมส่วนใหญ่ยังมีงานหลักคือการทำเกษตร ส่วนรายได้จากการเก็บค่าที่พักเป็นรายได้เสริม เมื่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น นักเดินทางผู้แสวงหาความสงบ และเรียบง่าย ก็เริ่มออกไปหาที่ใหม่ ๆ อีก ที่มีความสงบเรียบง่ายกว่า ได้แก่ ส่วนอื่น ๆ ของเกาะ สมุย หรือข้ามไปยังเกาะพะงัน เกาะแตน เกาะเต่า เสียเลย คนที่มาเกาะสมุยรุ่นหลังเริ่มเป็นนักท่องเที่ยว คือต้องการมาท่องเที่ยว ดูสถานที่ต่าง ๆ ไม่ใช่มาพักผ่อนหาความสงบเหมือนเช่นเคย เมื่อนักท่องเที่ยวมากและหลากหลายขึ้น ผู้ประกอบการจึงมากขึ้นตาม เกิดการแข่งขัน และการลงทุนสูงขึ้นเรื่อย ๆ ลักษณะการขายบริการจึงเริ่มก่อตัวขึ้น

ตารางที่ 4.26 แสดงเจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรมในเกาะสมุยแยกตามประเภทเจ้าของกิจการ และระดับที่พัก ปี พ.ศ. 2539

เจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรม		ระดับที่พัก					รวมทั้งหมด
		1	2	3	4	5	
คนเกาะสมุย	จำนวนที่พัก (แห่ง)	1	1	0	17	158	177
	ร้อยละ	5.88	12.50	0.00	40.48	73.83	61.03
	จำนวนห้องพัก (ห้อง)	40	59	0	732	3,117	3,948
	ร้อยละ	2.55	13.00	0.00	51.91	74.96	49.50
คนภายนอกเกาะสมุย	จำนวนที่พัก (แห่ง)	18	7	9	25	56	113
	ร้อยละ	94.12	87.50	100.00	59.52	26.17	38.97
	จำนวนห้องพัก (ห้อง)	1,531	395	382	678	1,041	4,027
	ร้อยละ	97.45	87.00	100.00	48.09	25.04	50.50
รวมทั้งหมด	จำนวนที่พัก (แห่ง)	17	8	9	42	214	290
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	จำนวนห้องพัก (ห้อง)	1,571	454	382	1,410	4,158	7,975
	ร้อยละ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 : ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย
 : การสัมภาษณ์เจ้าของสถานที่พักแรม

เมื่อผู้ประกอบการมากก็จำเป็นต้องมีการแข่งขัน โดยเริ่มจากการปรับปรุงบังกะโล ให้ดีและทรูทรูขึ้น ทันสมัยมากขึ้นพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลายขึ้น ต้องมีการจ้างงานจากภายนอกเกาะ ทาวิธิการโฆษณาไม่ว่าการติดประกาศ ทำแผ่นพับ คนหาแขก (เรียกกันว่า "ไกด์") ในขณะที่ยังคงอยู่ การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างเรื่อย ๆ ง่าย ๆ นักท่องเที่ยวเดินทางมาหาที่พักตามใจชอบ เมื่อความซับซ้อนในการประกอบกิจการเพิ่มขึ้นเพราะการแข่งขันเริ่มทวีขึ้น จึงค่อย ๆ กีดกันชาวเกาะซึ่งไม่คุ้นเคยกับธุรกิจนี้ไปทีละส่วน โดยการขายกิจการบ้าง เปลี่ยนให้คนนอกมาเช่าทำธุรกิจต่อบ้าง (ปัจจุบัน จากการสำรวจเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2539 มีธุรกิจสถานที่พักแรมที่เช่าชาวเกาะทำอยู่ประมาณร้อยละ 10) หรือขายที่ดินไปเลย ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่อยากจะยุ่งวุ่นวายกับธุรกิจท่องเที่ยวที่ซับซ้อนขึ้นทุกขณะ การขายกิจการเริ่มมากขึ้นบริเวณหาดแดงซึ่งผลจากการสำรวจพบตัวเลขที่เป็นจริงว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ที่บริเวณหาดแดงเป็นของคนภายนอกเกือบทั้งสิ้นซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป การขายกิจการแต่ละครั้งเป็นเงินนับล้านบาท ชาวเกาะเองไม่มีเงินที่จะซื้อที่ดินราคาสูงขนาดนั้น จึงเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้คนภายนอกผู้มีเงินทุนและชำนาญในตลาดการท่องเที่ยวมากกว่าเข้ามาดำเนินการงานธุรกิจการท่องเที่ยวครอบคลุมกิจการตามชายหาดเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การลงทุนสร้างบังกะโลหลังหนึ่ง ๆ เพียงไม่กี่พันบาท แต่ในปัจจุบันจำเป็นต้องสร้างบังกะโลที่มีความสะดวกพร้อม

สรรพราคาตก 40,000-50,000 บาทขึ้นไปต่อหลัง การใช้เงินทุนมากมายขนาดนั้น ชาวเกาะโดยทั่วไปก็ถูกกันออกไปโดยปริยาย คนที่เคยอยู่ก็ขายหรือให้คนอื่นเช่าแล้วเอาเงินไปซื้อที่ดินบนแผ่นดินใหญ่ เช่นที่สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ชุมพร เพื่อทำสวนกาแฟ หรือทำไร่ทำสวนตามความถนัด

จากการสำรวจและสัมภาษณ์และข้อมูลจากฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย พบว่า ในปี พ.ศ. 2539 จำนวนที่พัก 290 แห่ง จำนวน 7,975 ห้อง เป็นการดำเนินงานของชาวเกาะสมุย 177 แห่ง (ร้อยละ 61.03) 3,948 ห้อง (ร้อยละ 49.50) ดำเนินงานโดยคนภายนอก 113 แห่ง (ร้อยละ 38.97) 4,027 ห้อง (ร้อยละ 50.50) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าในปัจจุบันชาวเกาะสมุยยังเป็นเจ้าของกิจการมากกว่าคนภายนอกอยู่ในอัตราส่วน 61.03:38.97 แต่เมื่อพิจารณาถึงการเป็นเจ้าของห้องพัก ระหว่างชาวเกาะสมุยกับคนภายนอกพบว่าเป็นอัตราส่วน 49.50:50.50 หมายความว่าสถานที่พักแรมที่พักรวมที่เป็นของชาวเกาะสมุยขนาดโดยเฉลี่ยเล็กกว่าสถานที่พักรวมที่ดำเนินงานโดยคนภายนอกคือของชาวเกาะ 22.31 ห้อง/แห่ง ขณะที่ของคนภายนอก 35.64 ห้อง/แห่ง

เมื่อพิจารณาตามระดับราคาที่พัก (ตารางที่ 4.26) พบว่าจำนวนที่พักระดับ 5 จำนวน 214 แห่ง 4,158 ห้อง ดำเนินงานโดยชาวเกาะ 158 แห่ง (ร้อยละ 73.83) 3,117 ห้อง (ร้อยละ 74.96) เป็นของคนนอกเกาะ 56 แห่ง (ร้อยละ 26.17) 1,041 ห้อง (ร้อยละ 25.04) ที่พักระดับ 4 จำนวน 42 แห่ง 1,410 ห้อง ดำเนินงานโดยชาวเกาะ 17 แห่ง (ร้อยละ 40.48) 732 ห้อง (ร้อยละ 51.91) คนนอกจำนวน 25 แห่ง (ร้อยละ 59.52) 678 ห้อง (ร้อยละ 48.09) ที่พักระดับ 3 จำนวน 9 แห่ง 382 ห้อง ดำเนินงานโดยคนภายนอกทั้งหมด ที่พักระดับ 2 จำนวน 8 แห่ง 454 ห้อง ดำเนินงานโดยชาวเกาะสมุย 1 แห่ง (ร้อยละ 12.50) 59 ห้อง (ร้อยละ 13.00) โดยคนนอกจำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 87.50) 395 ห้อง (ร้อยละ 87) และที่พักระดับ 1 จำนวน 17 แห่ง 1,571 ห้อง ดำเนินงานโดยคนเกาะสมุย 1 แห่ง (ร้อยละ 5.88) 40 ห้อง (ร้อยละ 2.55) โดยคนภายนอก 16 แห่ง (ร้อยละ 94.12) 1,531 ห้อง (ร้อยละ 97.45) จะเห็นได้ว่าสถานที่พักรวมที่ดำเนินงานโดยชาวเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นที่พักระดับ 5 ส่วนที่พักที่มีขนาดใหญ่ขึ้นระดับราคา 1, 2 และ 3 พบว่าเป็นของคนภายนอกเกือบทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ (ตารางที่ 4.27 และแผนภูมิที่ 4.14) พบว่าในกลุ่มผู้ประกอบการชาวเกาะด้วยกันเองนิยมประกอบธุรกิจสถานที่พักรวมระดับที่ 5 (ร้อยละ 89.27) รองลงไปคือระดับที่ 4 (ร้อยละ 9.60) ในกลุ่มผู้ประกอบการคนภายนอกที่ประกอบธุรกิจสถานที่พักรวมด้วยกันส่วนใหญ่ก็ยังนิยมประกอบธุรกิจราคาระดับที่ 5 (ร้อยละ 49.56) ระดับที่ 4 (ร้อยละ 22.12) และระดับที่ 1 (ร้อยละ 14.16) แต่เมื่อพิจารณาห้องพักที่คนภายนอกเป็นเจ้าของพบว่าในบรรดาเจ้าของสถานที่พักรวมของคนภายนอกเป็นที่พักรวมระดับที่ 1 ถึงร้อยละ 38.02 ทั้งนี้เพราะสถานที่พักรวมที่ดำเนินงานหรือมีคนภายนอกเป็นเจ้าของมีขนาดใหญ่มากกว่า ประมาณ 95.69 ห้อง/แห่ง ในขณะที่ที่พักระดับ 5 ของคนเกาะสมุยมีขนาดเพียง 19.73 ห้อง/แห่งเท่านั้น

หากพิจารณาแยกเจ้าของธุรกิจสถานที่พักรวมแยกรายหาด (ตารางที่ 4.28) พบความแตกต่างระหว่างหาดสำคัญ ๆ 2 หาด คือหาดเฉวง และหาดละไม ซึ่งมีสถานที่พักรวมรวมกันได้เกือบครึ่งของสถานที่พักรวมทั้งหมดบนเกาะสมุยกล่าวคือ หาดเฉวงมีการดำเนินการโดยคนภาย

ตารางที่ 4.27 แสดงสัดส่วนระดับราคาสถานที่พักแรมแยกตามเจ้าของธุรกิจ

ระดับราคาที่พัก	คนเกาะสมุย				
	จำนวนที่พัก (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวนห้องพัก (ห้อง)	ร้อยละ	ราคา เฉลี่ย
ระดับราคาที่ 1	1	0.56	40	1.01	40.00
ระดับราคาที่ 2	1	0.56	59	1.49	59.00
ระดับราคาที่ 3	0	0.00	0	0.00	0.00
ระดับราคาที่ 4	17	9.00	732	18.54	43.06
ระดับราคาที่ 5	158	89.27	3,117	78.95	19.73
รวมทั้งหมด	177	100.00	3,948	100.00	22.81

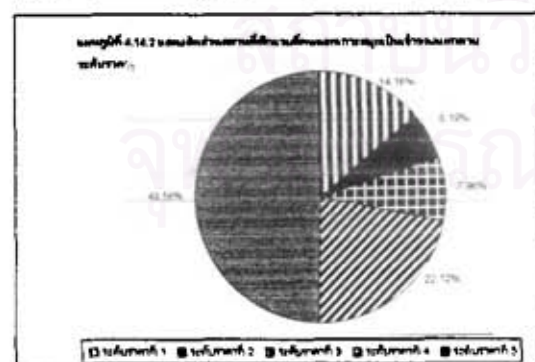
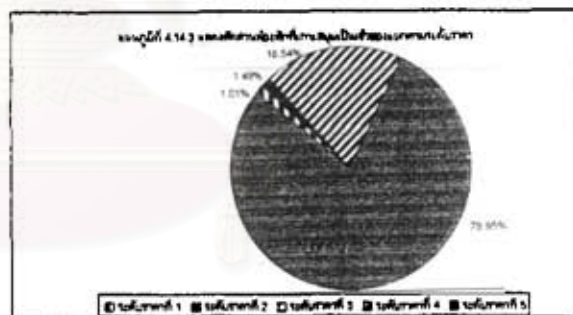
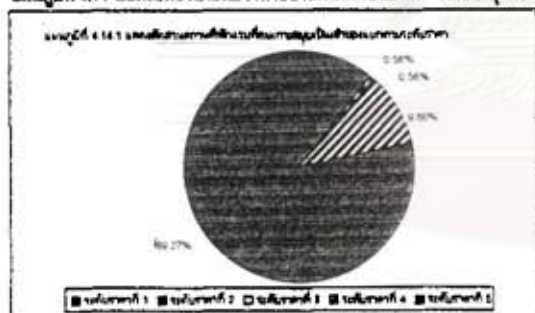

ระดับราคาที่พัก	คนเกาะนอกเกาะสมุย				
	จำนวนที่พัก (แห่ง)	ร้อยละ	จำนวนห้องพัก (ห้อง)	ร้อยละ	ราคา เฉลี่ย
ระดับราคาที่ 1	18	14.16	1,531	38.02	95.89
ระดับราคาที่ 2	7	6.19	395	9.81	56.43
ระดับราคาที่ 3	9	7.98	382	9.49	42.44
ระดับราคาที่ 4	25	22.12	678	16.84	27.12
ระดับราคาที่ 5	58	49.56	1,041	25.85	18.59
รวมทั้งหมด	113	100.00	4,027	100.00	35.84

ที่มา : สำนักปกครอง อำเภอเกาะสมุย

: การสำรวจภาคสนาม

แผนภูมิที่ 4.14 แสดงสัดส่วนระดับราคาสถานที่พักแรมแยกตามเจ้าของธุรกิจ

ตารางที่ 4.28 แสดงสัดส่วนเจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรมแยกเป็นเจ้าของที่เป็นชาวสยามและคนภายนอก ปี พ.ศ.2539

ที่ตั้งสถานที่พักแรม	เจ้าของสถานที่พักแรม					
	คนเกาะสมุย ร้อยละ	คนภายนอก ร้อยละ	รวม	ร้อยละ		
ตำบลอ่างทอง	8	100.00	0	0.00	8	100.00
หาดหน้าทอน	6	100.00	0	0.00	6	100.00
อ่าวบางมะขาม	2	100.00	0	0.00	2	100.00
ตำบลลิปะน้อย	4	40.00	6	60.00	10	100.00
หาดแหลมดินห้องยาง	4	40.00	6	60.00	10	100.00
ตำบลดงลิงงาม	7	77.78	2	22.22	9	100.00
อ่าวดงลิงงาม	2	66.67	1	33.33	3	100.00
อ่าวห้องกรูด	2	66.67	1	33.33	3	100.00
อ่าวพังกา	3	100.00	0	0.00	3	100.00
ต.หน้าเมือง	2	66.67	1	33.33	3	100.00
หาดบางเก่า	2	66.67	1	33.33	3	100.00
ตำบลมะรุ่ย	73	77.66	21	22.34	94	100.00
หาดห้องตะเคียน	0	0.00	5	100.00	5	100.00
หาดละไม	65	84.42	12	15.58	77	100.00
หาดแหลมเล็ง	1	33.33	2	66.67	3	100.00
หาดบางน้ำจืด	6	75.00	2	25.00	8	100.00
ตำบลป้อมศุภ	49	39.52	75	60.48	124	100.00
หาดห้องสน	2	100.00	0	0.00	2	100.00
หาดเฉวง	22	27.85	57	72.15	79	100.00
หาดเชิงมน	6	66.67	3	33.33	9	100.00
หาดยายน้อย	1	50.00	1	50.00	2	100.00
หาดป้อมศุภ	13	68.42	6	31.58	19	100.00
หาดบางรัก	5	38.46	8	61.54	13	100.00
ตำบลแม่ฟ้า	34	80.95	8	19.05	42	100.00
หาดแม่ฟ้า	29	82.86	6	17.14	35	100.00
หาดบางปอ/บ้านใต้	5	100.00		0.00	5	100.00
รวมทั้งเกาะสมุย	177	61.03	113	38.97	290	100.00

ที่มา : ฝ่ายปกครอง อำเภอเกาะสมุย

: การสำรวจภาคสนาม

นอกมากกว่าหาดละไมมากและมากที่สุดบนเกาะสมุย จากสถานที่พักแรม 79 แห่ง มีคนภายนอกเป็นเจ้าของถึง 57 แห่ง (ร้อยละ 72.15) เป็นของชาวเกาะสมุยเพียง 22 แห่ง (ร้อยละ 27.85) ส่วนที่หาดละไมมีสถานที่พักแรมจำนวน 77 แห่ง เป็นของคนภายนอก 12 แห่ง เท่านั้น (ร้อยละ 15.58) ยังเป็นของคนเกาะสมุยถึง 65 แห่ง (ร้อยละ 84.42) ความแตกต่างอีกประการหนึ่งระหว่างหาดทั้งสอง คือหาดเฉวงมีความหลากหลายของระดับราคาสถานที่พักแรมมากกว่าหาดละไม ทำให้หาดเฉวงมีความแปลกแยก กิจกรรมสันทนาการกว่าหาดอื่น ๆ แต่ที่หาดละไมส่วนใหญ่ยังเป็นที่พักระดับ 5 ส่วนที่พักระดับอื่นยังมีน้อยเพียง 1-2 แห่งเท่านั้น ยังไม่มีที่พักระดับ 1 ขึ้นเลย เราจึงยังสามารถเห็นที่พักที่เรียกว่า "บังกะโล" ที่สร้างด้วยวัสดุง่าย ๆ รูปทรงพื้นบ้าน ดำเนินงานโดยคนท้องถิ่นได้ที่หาดละไม ส่วนที่หาดเฉวงเป็นแบบที่พักรับสมัย วัสดุราคาแพงเกือบหมดแล้ว ส่วนที่หาดอื่น ๆ ชาวเกาะยังเป็นเจ้าของในสัดส่วนที่สูงอยู่ เมื่อพิจารณารายค่ามลพบว่า ค.บ่อผุดมีคนนอกเป็นเจ้าของมากที่สุดร้อยละ 60.48 ค.มะเร็ตมีคนนอกเป็นเจ้าของ ร้อยละ 22.34 ส่วนที่หาดหน้าทอนยังเป็นของคนท้องถิ่นทั้งหมด

7. รูปแบบการบริหารในธุรกิจสถานที่พักแรม ในส่วนของผู้เป็นเจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรมในเกาะสมุย สามารถแบ่งได้ตามรูปแบบธุรกิจได้อีกด้วย เนื่องด้วยช่วงปัจจุบันนี้เป็นช่วงของนายทุนจากกรุงเทพฯและจากต่างประเทศ ที่ดินและเจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรมถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของคนภายนอกมากขึ้น บางแห่งให้คนภายนอกเช่า ระดับราคาที่พักรับก็หลากหลายขึ้น ที่พักระดับราคา 1, 2 และ 3 เป็นของคนภายนอกเกือบทั้งสิ้น ลักษณะการบริหารงานธุรกิจท่องเที่ยวประเภทสถานที่พักแรมในเกาะสมุยจึงมีหลายแบบ หลายระดับราคาตั้งแต่ระดับ 1 ถึง 5 ต่อไปนี้เป็นการแบ่งเจ้าของธุรกิจสถานที่พักแรมตามลักษณะการบริหารธุรกิจสถานที่พักแรมที่ปรากฏบนเกาะสมุย ได้ดังนี้

1. ดำเนินโดยเจ้าของสถานที่พักแรมที่เป็นบุคคลหรือกิจการในครอบครัว บริหารโรงแรมหรือสถานที่พักแรมเอง เป็นลักษณะของสถานที่พักแรมที่มีห้องพักไม่มากนัก มักเป็นสถานที่พักรับระดับ 5 หรือระดับ 4 หรือที่ยกระดับตัวเองจากระดับ 5 มาเป็นระดับ 4 การบริหารเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ด้วยตนเอง มีทั้งที่เป็นชาวเกาะสมุยเองหรือคนต่างถิ่นที่มาตั้งถิ่นฐานที่เกาะสมุย เช่น Smile House, Ziggy Stardust ที่หาดบ่อผุด เว็ลล์, จรียา, อนงค์วิลล่า ที่หาดแม่รำพึงวิลล่า, อมิตี, มุยบังกาโล, ที่หาดละไม เอ็มเมอร์ลัลไลฟ์, ซีกัล, ที่อ่าวพังกา คิงส์บังกาโล, โอเอซิส, ปาล์มการ์เดน ที่หาดเฉวง หรือสมุยมาเรีย รีสอร์ท ที่หาดบางน้ำจืด (ของคุณหญิงพันธ์เครือ ยงใจยุทธ) เป็นต้น คนต่างถิ่นในที่นี้รวมถึงชาวต่างประเทศที่หลงใหลในธรรมชาติหรือความเป็นอยู่บนเกาะสมุยแล้วตัดสินใจอยู่ทำกินในเกาะสมุยซึ่งร่วมทุนกับคนไทยก็มีจำนวนไม่น้อย เช่น เอ็กโซโลท วิลเลจ ที่หาดบางปอ บ้านใต้ ค.แม่รำ (มีคอร์สการฝึกนึ่งสมาธิด้วย ร่วมทุนระหว่างชาวอิตาลีและเยอรมัน) แพลมเสจอินน์ ค.มะเร็ต ดิลอรัค หาดบ่อผุด (มีลักษณะเป็นเกสต์เฮาส์ที่ดัดแปลงจากร้านค้าชาวจีนสมัยก่อน) เป็นต้น

2. ดำเนินงานในรูปของนิติบุคคลที่มีห้องพักจำนวนมาก ลักษณะการบริหารพิจารณาได้ดังนี้

2.1 International Hotel Chain มีรูปแบบ ดังนี้

- การร่วมลงทุนโดยตรง เป็นการซื้อหุ้นกิจการโรงแรมที่มีอยู่แล้ว หรือร่วมลงทุนสร้างโรงแรมที่เพิ่งใหม่ แต่บริษัทเครือโรงแรมข้ามชาติไม่นิยมการบริหารในรูปแบบนี้ เช่น สมุยยูโฟเรียที่หาดบ่อผุด (เป็นโรงแรมเซนต์แรกในสมุย)
- การเช่า เป็นการเช่าโรงแรมที่เปิดดำเนินการอยู่แล้วมาดำเนินการเอง ผู้ให้เช่าไม่มีสิทธิในการบริหารและจะเปลี่ยนชื่อโรงแรมเป็นชื่อของ Hotel Chain นั้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงการจัดการและการบริหาร หรืออาจปรับปรุงห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ โดยผู้เช่าจะรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่ายและผลกำไรจะเป็นของผู้เช่า โดยผู้เช่าจะมีรายได้จากค่าเช่าเท่านั้น การดำเนินการรูปแบบนี้จะอยู่ภายใต้การบริหารการโรงแรมอาชีพจากต่างประเทศ เช่น บ้านต๋องงามแมนดาริน ในเครือของ Mandarin Oriental Hotel Group, Hong Kong โรงแรมโนโวเทล ในเครือ Accor Group, France Chaweng Beachcomber ในเครือ Swiss International Hotels Chaweng Blue Lagoon ในเครือ A Golden Tulip, Netherland Paradise Beach Resot ในเครือ Swiss International Hotels และ A Golden Tulip
- การขายสิทธิในการใช้ชื่อ (Franchise) โรงแรมที่ซื้อสิทธิจะเปลี่ยนมาใช้ชื่อ Hotel Chain รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาตรฐานเดียวกับ Hotel Chain นั้น และระบบการสำรองห้องพักระหว่างโรงแรมในเครือ ในรูปแบบนี้เจ้าของโรงแรมยังคงรับผิดชอบการบริหารอยู่ แต่จะมีตัวแทนของ Hotel Chain นั้น มาร่วมการบริหารด้วย เช่น Nara Lodge Comfort ในเครือ Choice Hotels International Inc., U.S.A. (แบ่งระดับที่พักเป็น clarion, quality, comfort, sleep inn และ roadway)

2.2 เครือโรงแรมไทย เป็นการบริหารของกลุ่มโรงแรมที่เป็นคนไทย ที่เริ่มต้นจากการดำเนินงานบริหารโรงแรมแห่งเดียวก่อน เมื่อเรียนรู้ประสบการณ์จึงขยายออกสู่ต่างจังหวัด เช่น โรงแรม The Imperial Samui และ The Imperial Boat House ในเครือ The Imperial Family of Hotels Amari Palm Reef Resort ในเครือ Amari Group (อิตาลีไทย กรุ๊ป) The Central Samui Beach Resort ในเครือ The Central Group of Hotel Samui Palm Beach Resort ในเครือสายการบินกรุงเทพ โรงแรมเจ.อาร์ พาเลซ สมุย และ โรงแรมวิลล่า ฟลอรา สมุย ในเครือกลุ่มเจ้าพระยาปาร์ค โรงแรมสันติบุรี ในเครือดุสิตธานี Dusit Thani Hotels and Resort Thailand

หลังจากที่ได้อธิบายความเป็นไปในการพัฒนาและสภาพการท่องเที่ยวของเกาะสมุยในแต่ละช่วงที่ได้แบ่งออกเป็น 4 ช่วงปีแล้ว สามารถสรุปสภาพสังคม การท่องเที่ยว การบริการ โครงการพัฒนา ได้ตั้งแผนภูมิที่ 4.15 ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงปีได้ดียิ่งขึ้น

บทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเกาะสมุย

จากข้อมูลสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกาะสมุยในบทที่ 3 ประกอบกับข้อมูลด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในบทที่ 4 นี้ สามารถชี้ให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเกาะสมุยในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านกายภาพ

1.1 กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนับเป็นประเด็นสำคัญในการนำมาพิจารณา เพราะโครงสร้างพื้นฐานจะเป็นสิ่งสนองความต้องการพื้นฐานของนักท่องเที่ยว และสร้างความสะดวกสบายและความพึงพอใจในการท่องเที่ยวได้

1.1.1 การคมนาคม จากการที่เกาะสมุยถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและภูมิภาคใต้ตอนบนและยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญระดับชาติ จึงมีโครงการเพื่อพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมทั้งภายในเกาะเองและการคมนาคมติดต่อจากภายนอกที่ให้เชื่อมโยงกับกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัดและภูมิภาคเกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวในทะเลที่หวังจะพัฒนาให้ได้มาตรฐานสากล (International Ocean Resort) การคมนาคมขนส่งของเกาะสมุยได้รับความเอาใจใส่จากทั้งภาครัฐและเอกชน นโยบายและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะสมุยนั้นเป็นผลมาจากมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้มีการพัฒนาเกาะสมุยนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2515 เป็นต้นมา ทำให้ให้เกาะสมุยมีสภาพการคมนาคมที่ดีขึ้นเรื่อยมาโดยลำดับไม่ว่าการสร้างถนนสายรอบและถนนแยกย่อยต่าง ๆ เรือเฟอร์รี่ ท่าเรือ เครื่องบิน เป็นต้น เนื่องจากนี้สมุยยังได้รับเงินพิเศษในฐานะที่เป็นเมือง"พิเศษ" ในการนำมาปรับปรุงกิจการการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่นำมาใช้ในการสร้างและปรับปรุงสภาพถนนภายในเกาะสมุยเอง

1.1.2 ระบบประปา นอกเหนือจากคมนาคมแล้ว ยังมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา เนื่องจากแนวโน้มการใช้น้ำประปาสูงขึ้น ร้านค้า บังกะโล โรงแรม บ้านเรือน ทลายแหล่งได้เปลี่ยนจากใช้น้ำบาดาลมาเป็นน้ำประปา จึงมีการปรับปรุงเครือข่ายส่งน้ำให้ทั่วถึงได้เกือบทั่วทั้งเกาะในปัจจุบัน น้ำประปาผ่านกระบวนการทำประปาและมีคุณภาพที่ดีขึ้น การประปาส่วนภูมิภาคเข้ามาดำเนินการและรับผิดชอบ และร่วมศึกษาแหล่งน้ำใหม่กับกรมชลประทาน

1.1.3 ระบบน้ำทิ้ง มีโครงการก่อสร้างระบบน้ำทิ้งและบำบัดน้ำเสียซึ่งขณะนี้กำลังก่อสร้างอยู่ในเขตหน้าทอน ต.อ่างทอง บริเวณแฉ่ง ต.บ่อผุด และบริเวณละไม ต.มะเร็ต

1.1.4 ระบบกำจัดขยะมูลฝอย โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยในเขตชุมชนเป็นการก่อสร้างระบบกำจัดขยะ กรมโยธาธิการรับผิดชอบโครงการนี้ ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างก่อสร้างที่ ต.มะเร็ต

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นโครงการที่มีการดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาอันจะเกิดจากการเจริญโตเติบโตอย่างรวดเร็วทางการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยวและประชากรท้องถิ่นที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

1.2 กระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตของชุมชนโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว

1.2.1 ด้านสิ่งก่อสร้าง เห็นได้จากสถานที่พักแรม ร้านค้า ร้านอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีการกระจายอยู่ตลอดแนวชายหาดโดยรอบเกาะสมุย ซึ่งมีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่เริ่มมีการขยายตัวทางการท่องเที่ยว

1.2.2 ด้านประชากร จากที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ประชากรของเกาะสมุยลดลงโดยตลอด เนื่องจากการอพยพออก เกษตรกรรม สวนมะพร้าวที่ทำมาแต่เดิมผลผลิตราคาตก คุณภาพลดลง ขาดการส่งเสริมตามหลักวิชาการ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2531 ประชากรของเกาะสมุยได้เริ่มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการอพยพเข้าของแรงงานที่เข้ามาทำงานบริการทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในกิจการบังะโล โรงแรม ร้านอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีประชากรแฝงอีกประมาณ 15,000 คน เป็นอย่างน้อย

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 เป็นแหล่งที่มาของรายได้ ในปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวได้รับการยอมรับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประเทศหรือท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยว ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วที่สุดอย่างหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมต่าง ๆ จะเห็นว่าจังหวัดต่าง ๆ กำลังตื่นตัวที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวของตน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นคนไทยจากถิ่นอื่น หรือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้เข้าไปท่องเที่ยวในจังหวัดตน ทั้งนี้เพราะเห็นประโยชน์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวว่าจะนำรายได้มาสู่ประชาชนในท้องถิ่นของตน

ในส่วนของเกาะสมุย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ จากตัวเลขค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่สามารถประมาณเป็นเงินหมุนเวียน(รอบแรก) ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2538 (ตารางที่ 4.18) ได้ถึง 8,077,895,555 บาท เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย 863,387,925 บาท และจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 7,214,507,630 บาท นับได้ว่ากาการท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ให้กับเกาะสมุยเป็นจำนวนมากทีเดียว

2.2 กระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนและภาคบริการ ความเติบโตของการท่องเที่ยว ทำให้ธุรกิจโรงแรม ที่ดินจัดสรร บ้านเช่า ร้านอาหาร ร้านค้า และธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบสนองแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง เห็นได้จากจำนวนสถานที่พักแรมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากจำนวนสถานที่พักแรมเพียง 5 แห่งในปี พ.ศ. 2512 เป็น 51 แห่ง ในปี พ.ศ. 2524 เป็น 120 แห่ง ในปี พ.ศ. 2529 และ 290 แห่ง ในปี พ.ศ. 2539 และโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์อีกไม่น้อยกว่า 10 โครงการ โครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงการขยายตัวของการลงทุนที่สูงมาก อีกทั้งราคาที่ดินในเกาะสมุย โดยเฉพาะใน

แหล่งท่องเที่ยว ที่คิดถนนและติดชายทะเลมีราคาสูงขึ้นมาถึงไร่ละกว่า 3-4 ล้านบาท สามารถชี้ให้เห็นความต้องการเพื่อการลงทุนของนักลงทุนเป็นอย่างดี

2.3 ก่อให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ โดยลักษณะในตัวเองของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะก่อให้เกิดการสร้างงานเป็นอย่างมาก และยังสามารถกระจายไปยังกำลังคนในลักษณะงานต่าง ๆ ตามแหล่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนอกแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถแยกลักษณะงานเป็น 2 ลักษณะคือ

2.3.1 งานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น ธุรกิจโรงแรม บริษัทนำเที่ยว ร้านค้า ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้จำเป็นต้องใช้คนเป็นจำนวนมากทำให้เกิดรายได้ และการสร้างงานโดยตรงทางธุรกิจท่องเที่ยว แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าปัจจุบันคนภายนอกเข้ามาใช้แรงงานมาก

ตารางที่ 4.29 แสดงภูมิสำเนาของผู้ใช้แรงงานในตัวอย่างสถานที่พักแรม 13 แห่งในเกาะสมุย ปี พ.ศ. 2539

ภูมิสำเนา	จำนวนผู้ใช้แรงงาน	ร้อยละของผู้ใช้แรงงานทั้งหมด
เกาะสมุย	282	28.09
อำเภออื่นใน จ.สุราษฎร์ธานี	128	11.84
ภาคใต้	334	30.90
ภาคตะวันตก	38	3.51
กรุงเทพและปริมณฑล	46	4.25
ภาคกลาง	20	1.85
ภาคตะวันออก	16	1.48
ภาคเหนือ	55	5.09
ภาคอีสาน	154	14.25
ต่างประเทศ	8	.79
รวมทั้งหมด	1,081	100.00

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนราษฎร อำเภอเกาะสมุย

: สาวจากตมนาม

2.3.2 งานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยทางอ้อม เช่น งานด้านการเกษตร ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบทางด้านอาหาร งานหัตถกรรม และผู้ประกอบการอาชีพด้านการก่อสร้าง เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม จากตาราง 4.29 ซึ่งแสดงภูมิสำเนาของผู้ใช้แรงงานที่อพยพเข้ามารับจ้างในสถานที่พักแรมภายในเกาะสมุยจำนวนตัวอย่างสถานที่พักแรม 13 แห่ง จำนวน 1,081 คน พบว่าแรงงานที่เป็นคนเกาะสมุย (อยู่ในทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะสมุย) จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 28.09 ของกลุ่มผู้ใช้แรงงานตัวอย่างทั้งหมด ในขณะที่ที่เหลือเป็นผู้ใช้แรงงานจากที่อื่นคิดเป็นร้อยละ 73.91 แรงงานอพยพส่วนใหญ่มาจากจังหวัดอื่นในภาคใต้ด้วยกัน (คิดเป็นร้อยละ

30.90) ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช (ร้อยละ 55.39 ของแรงงานที่มาจากจังหวัดอื่นในภาคใต้) รองลงมาคือ จ.พัทลุง จ.สงขลา จ.ภูเก็ต จ.พังงา หรือคิดเป็น 8.08, 7.78, 7.78, 5.09 และ 3.29 ของแรงงานจากจังหวัดอื่นภายในภาคใต้ ตามลำดับ ส่วนแรงงานที่มาจากอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 11.84 การที่มีแรงงานจาก จ.สุราษฎร์ธานีน้อย เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่นิยมทำงานที่แผ่นดินภายในตัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นแหล่งงานใหญ่ด้านการค้าและบริการที่สำคัญของภาคใต้ตอนบนในปัจจุบัน ขณะเดียวกันนครศรีธรรมราชเป็นแหล่งตลาดแรงงานค่อนข้างใหญ่อยู่ไม่ไกลจากเกาะสมุย แรงงานจากภาคอีสานเป็นแรงงานอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเกาะสมุยไม่น้อยทีเดียว เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนแรงงานที่สำรวจมาพบว่าแรงงานภาคอีสานคิดเป็นร้อยละ 14.25 ส่วนแรงงานจากภาคอื่น ๆ ยังมีบทบาทไม่มากนัก เนื่องจากมีสัดส่วนเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งแรงงานอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่าแรงงานที่เป็นคนเกาะสมุยมีน้อย แรงงานที่เข้ามาถึงกว่าร้อยละ 70 มาจากที่อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2538) ที่ว่า แรงงานชาวเกาะสมุยมีส่วนร่วมในการทำงานในธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรงน้อยกว่าแรงงานต่างถิ่น ซึ่งสามารถอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากแรงงานชาวเกาะสมุยไม่มีความรู้ความสามารถทุน และประสบการณ์ เพียงพอที่จะประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรง ส่วนหนึ่งเกิดจากการมีอุปนิสัยชอบความเป็นอิสระและขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและสำรวจภาคสนามพบว่าแรงงานหนุ่มสาวชาวเกาะสมุยนิยมแสวงหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยการสมัครเข้าทำงานในธุรกิจเอกชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวประเภทบริษัทนำเที่ยวขนาดใหญ่ โดยใช้เวลาในการทำงานในระยะสั้น ๆ เพียงเพื่อหาประสบการณ์ แล้วลาออกไปเปิดธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็กประเภทกิจการคนเดียว หนุ่มสาวชาวเกาะสมุยส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกับวัฒนธรรมในภาษาท้องถิ่นที่มีลักษณะที่ขาดความนุ่มนวล ประกอบกับการขาดฝึกอบรมและการไม่ให้ความสำคัญในเรื่องกิริยามารยาทที่เหมาะสมในการให้การต้อนรับแก่นักท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจสถานที่พักผ่อนส่วนใหญ่มิชอบจ้างแรงงานต่างถิ่นมากกว่าแรงงานชาวเกาะสมุย ดังนั้นรายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในเกาะสมุยที่ตกแก่ชาวเกาะสมุยมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่เกิดขึ้นทั้งหมดและที่เกิดขึ้นในเกาะสมุย และรายได้และการจ้างงานที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในเกาะสมุยที่ตกแก่ชาวเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นรายได้และการจ้างงานโดยตรง (พิศมัย จารุจิตติพันธ์ 2538:155) สะท้อนให้เห็นว่า การที่เกาะสมุยมีฐานทางเศรษฐกิจแคบ ย่อมไม่สามารถก่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางรายได้และการจ้างงานภายในเกาะสมุยในระดับที่พึงประสงค์ สามารถพึ่งตนเองได้น้อย จึงต้องนำเข้าสินค้าและบริการจากภายนอกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องดื่มเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้กระตุ้นให้ประชาชนในเกาะสมุยมีความต้องการบริโภคสินค้าประเภทนี้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจการท่องเที่ยวโดยผู้วิจัย (เดือนกุมภาพันธ์และเมษายน พ.ศ. 2540) ได้รับความตอบเช่นกันว่าแรงงานชาวเกาะสมุยไม่นิยมทำงานที่เป็นลูกจ้างและมีลักษณะงานที่เป็นการรับใช้ ชาวสมุยเองนิยมส่งบุตรหลานเรียนต่อที่สุราษฎร์

ธานี หรือที่กรุงเทพมหานคร เมื่อเรียนจบแล้วก็ทำงานที่จังหวัดนั้นเลย มีความคิดที่จะกลับมาทำงานในแหล่งงานเกาะสมุยเองน้อย เว้นเสียแต่ว่าที่บ้านจะมีกิจการของตัวเอง

3. ด้านสังคม

3.1 ฐานะทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการขยายตัวทางการท่องเที่ยวทำให้เกิดการจ้างงานในภาคบริการ ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริมหรืออาชีพรองจากการทำการเกษตร และมีรายได้เพิ่มขึ้น การที่ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นย่อมทำให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามไปด้วย กล่าวคือสามารถมีกำลังซื้อปัจจัย 4 ตอบสนองความต้องการพื้นฐานได้

3.2 บทบาทของการท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ความสวยงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนการดำเนินชีวิต ถ้าหากยังไม่มีการอนุรักษ์ บำรุงรักษา ปลดปล่อยให้เสื่อมโทรมหรือสูญหายไป ย่อมทำให้แหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ หมดเสน่ห์ ความน่าชมไปในการดึงดูดและทดสอบสภาพของการเป็นแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจึงมีส่วนกระตุ้นให้ชาวท้องถิ่นมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญที่จะอนุรักษ์สภาวะแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โบราณสถานและขนบประเพณี ประกอบกับกระตุ้นภาครัฐให้มีมาตรการป้องกันการทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยว และส่งเสริมการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีอีกด้วย เช่น งานประเพณีชักพระ ประเพณีชนควาย รวมถึงการรักษาสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติในทุกวิถี เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวทางการท่องเที่ยว

จากข้อมูลสภาพพื้นฐานและสภาพการท่องเที่ยวของเกาะสมุย สามารถชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวทางการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 การคมนาคมสายรอบเกาะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง ประมาณ 80 กว่ากิโลเมตร ผิวจราจรคับแคบ ไม่เพียงพอต่อการใช้ถนนของรถยนต์หลายประเภทที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงก่อให้เกิดอุบัติเหตุก่อนข้างสูง และที่บริเวณหน้าทอน อันเป็นศูนย์ของเกาะยังขาดที่จอดรถ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผู้ใช้รถใช้ถนน ปัจจุบันปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นปัญหาที่สำคัญมากที่สุดปัญหาหนึ่งของเกาะสมุย ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนทั้งเป็นการทำลายภาพพจน์ของเกาะสมุยอีกด้วย ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น สมควรได้รับการป้องกันและแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งสาเหตุสำคัญของอุบัติเหตุเนื่องจากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศ นิยมเช่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์ในการเดินทางท่องเที่ยวในเกาะสมุย ซึ่งส่วนใหญ่ขับรดด้วยความเร็วสูง ความสามารถในการขับขี่และวินัยของผู้ขับขี่ไม่ดีพอ ไม่รู้กฎจราจร ไม่มีสัญญาณจราจร และสภาพถนนไม่ดี ในขณะที่ยวดยานพาหนะมีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับสภาพถนนที่คับแคบและมีโค้งมาก ทำให้เกิดอุบัติเหตุเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี

1.2 การคมนาคมที่เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวและเข้าชุมชน หมู่บ้านต่าง ๆ ยังไม่ได้มาตรฐานและคับแคบไม่เพียงพอต่อการสัญจร ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.3 การระบายน้ำ ระบบการระบายน้ำในชุมชนยังไม่มีระบบที่ดีพอ และยังไม่มีการครอบคลุมทุกชุมชน เมื่อฝนตกก็ก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ถนนชำรุดเสียหาย

1.4 ทางเท้า หรือฟุตบาทในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ยังไม่มี เช่น ทาดแวง ทาดละไม เป็นต้น

1.5 การไฟฟ้า การไฟฟ้ายังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน เพราะยังมีบ้านที่กระจัดกระจายอยู่ภายในเกาะ และไฟฟ้าสาธารณะยังไม่รอบเกาะ เนื่องจากบางจุดยังไม่มีเสาไฟแรงต่ำต้องขอติดตั้งหม้อแปลงและปริมาณการใช้ไฟฟ้ามีความต้องการมากขึ้น ก่อให้เกิดลักษณะกระแสไฟฟ้ายาก ไม่เพียงพอบ่อยครั้งและเครื่องมือในการปฏิบัติงานด้านไฟฟ้าสาธารณะของสุวาทิบาลยังไม่เพียงพอ

1.6 การประปา และแหล่งน้ำ ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถบริการให้ทั่วทุกหมู่บ้าน ได้ ยังมีความจำเป็นในเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำในบางตำบล บางหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

2. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

2.1 ปัญหาค่าครองชีพสูงในเกาะสมุย การท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคแทบทุกประเภท ผู้ขายจะถือโอกาสขายสินค้าแก่ผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวหรือคนในท้องถิ่นในราคาที่สูงกว่าปกติ จึงเป็นเหตุให้คนในท้องถิ่นพลอยประสบปัญหานี้ไปด้วย แต่คนในท้องถิ่นมีทางออกโดยเลือกซื้อที่ตลาดท้องถิ่น ซึ่งจำหน่ายสินค้าในราคาปกติ ทำให้เกิดการแบ่งเขตให้บริการของตลาดโดยปริยาย กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจะซื้อสินค้าในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ขณะที่คนในท้องถิ่นจะซื้อที่ตลาดท้องถิ่น ถึงแม้ว่าตามปกติแล้วราคาสินค้าต่าง ๆ จะสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา แต่สำหรับพื้นที่เกาะสมุยแล้ว อาหารทะเลและผลไม้บางชนิดราคาสูงในรอบหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากการท่องเที่ยว อาหารทะเล เช่น ปลา ปู กุ้ง ฯลฯ ผลไม้ เช่น ทุเรียน เงาะ มังคุด สาเหตุที่ราคาแพงกว่าปกติ เนื่องจากเจ้าของกิจการบังกะโล ที่พัก จะรับซื้อในราคาที่แพง เพื่อที่จะขายต่อนักท่องเที่ยวในราคาที่แพงขึ้นกว่าเดิม ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามปริมาณความต้องการของเจ้าของบังกะโลซึ่งแย่งกันซื้อ และราคาจะไม่ลดลงมาแม้จะอยู่นอกฤดูกาลท่องเที่ยว ทำให้ชาวบ้านทั่ว ๆ ไปซึ่งมีรายได้น้อย ประสบความเดือดร้อนมาก เนื่องจากมีอำนาจในการซื้อสินค้าต่ำกว่าเจ้าของบังกะโล และผู้ขายสินค้าก็นิยมขายสินค้าให้แก่เจ้าของธุรกิจบังกะโล เนื่องจากขายได้ราคาสูง นักท่องเที่ยวไม่ค่อยจะเดือดร้อนมากนัก เพราะไปอาศัยพักแรมเพียงชั่วคราว นอกจากราว นอกจากนี้อาหารทะเลทั้งหลายก็มีราคาแพงขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก

2.2 ปัญหาเรื่องภาพพจน์ของธุรกิจการท่องเที่ยว ในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวน้อย (Low Season) มีการแข่งขันตัดราคาที่พักกันระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน ขณะที่ฤดูกาลท่องเที่ยว (High Season) จำนวนที่พักกลับไม่พอ นักท่องเที่ยวบางส่วนเหมือนถูกลอยแพ แม้ได้จองที่พักล่วงหน้าแล้ว สิ่งเล็ก ๆ น้อยเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อภาพพจน์การท่องเที่ยวของเกาะสมุยได้

2.3 เศรษฐกิจทางด้านการท่องเที่ยวยังทำไม่ได้เต็มที่ เนื่องจากการลงทุนสูง ราคาที่ดินสูง การท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นบางฤดูกาลไม่ตลอดปี รัฐบาลไม่ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจริงจังกมากนัก ทำให้เจ้าของกิจการสถานที่พักแรมรายย่อยประสบปัญหารายได้ไม่สม่ำเสมอต้องทยอยเลิกกิจการกัน เป็นการเปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนมือธุรกิจเป็นของคนภายนอกมากขึ้น

2.4 ปัญหาขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากจำนวนผู้ใช้แรงงานมีน้อย ส่วนใหญ่จะมาจากที่อื่น เช่น ภาคอีสาน และค่าจ้างแรงงานมีอัตราสูงกว่าพื้นที่อื่น

2.5 ปัญหาด้านการตลาด ยังไม่มีตลาดกลางเพื่อการเกษตร ขาดการรวมกลุ่มที่เหนียวแน่นของธุรกิจประเภทต่าง ๆ ยังมีการแย่งชิงการตลาด เช่น ตลาดของการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.6 ปัญหาการกว้านซื้อที่ดินของนายทุนภายนอกต่างถิ่น และการย้ายถิ่นของคนพื้นเมืองเกาะสมุย การที่เกาะสมุยมีพื้นที่ราบน้อย บริเวณกลางเกาะมีภูเขาทอดตัวยาว เมื่อมีการลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวกันมากขึ้นทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ราคาที่ดินเริ่มสูงขึ้นมากมายหลายสิบเท่าตัว โดยเฉพาะที่ดินแถวชายหาดที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ในอดีตที่ดินแถวชายหาดทั่วทั้งเกาะล้วนแต่ราคาต่ำประมาณไร่ละไม่กี่พันบาท สาเหตุที่ที่ดินเกาะสมุยมีราคาแพงขึ้นเป็นผลมาจากธนาคารพาณิชย์ปล่อยเงินกู้ให้กับธุรกิจบังกะโล่มากขึ้น ทำให้เจ้าของบังกะโลแต่ละแห่งกู้เงินมาเพื่อนำมาขยายกิจการของตนเอง ขณะเดียวกันบางรายก็หันมาซื้อที่ดินแปลงอื่น ๆ เพื่อนำมาจัดสร้างสถานที่พักแรมแห่งใหม่ เจ้าของที่ดินหรือชาวเกาะสมุยเมื่อเห็นว่าราคาสูงขึ้นมากประกอบกับต้องการอพยพย้ายไปหาแหล่งที่ทำกินใหม่บนแผ่นดินใหญ่ ก็ขายที่ดินของตนเองเพื่อไปประกอบอาชีพทำสวนตามที่ตนถนัด ปัญหาที่ประสบอยู่ทุกวันนี้คือ การกว้านซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไรของนักสะสม หรือนักกว้านซื้อขายที่ดินโดยชาวเกาะสมุย ร่วมมือกับนายทุนนอกท้องถิ่นและชาวต่างชาติด้วย และไม่เพียงการซื้อขายที่ดินบนเกาะและแถวชายหาดจะมีอยู่เสมอ หากแต่เมื่อไม่นานมานี้ ที่ดินบริเวณเกาะแก่งบางแห่งที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ เริ่มมีการซื้อขายด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะได้มีนักลงทุนบางคนต้องการเกาะแก่งเหล่านี้จัดสรรเป็นที่พัก เป็นชายหาดส่วนตัว เพื่อหวังรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสงบเงียบที่เป็นส่วนตัวโดยแท้จริง เนื่องจากปัจจุบันบรรยากาศสงบเงียบตามธรรมชาติของเกาะสมุยไม่ได้เป็นเช่นในอดีตอีกต่อไป ปัญหาที่สำคัญในขณะนี้คือพื้นที่สาธารณะที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวถูกบุกรุกจากเจ้าของกิจการบังกะโลและที่พักที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ต้องการสร้างบังกะโลเพิ่มเติมให้นักท่องเที่ยว หรือก่อสร้างร้านค้า แหล่งบันเทิง แม้กระทั่งสถานที่ของวัดบางแห่งก็ยิ่งถูกบุกรุก การก่อสร้างดำเนินไปอย่างไร้ระเบียบ และไม่มีมาตรการควบคุมที่เข้มงวด จริงจังจากทางราชการ (มติชนสุดสัปดาห์ "เกาะสมุยในความเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา" ฉบับที่ 376 15 พ.ย. 2530) ขณะเดียวกันเกิดการย้ายถิ่นของคนพื้นเมืองเกาะสมุย เนื่องจากขายที่ดินได้ราคาดี

3. ปัญหาทางค้ำสังคม

3.1 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนพุ่มเพื่อยไม่รู้จักรากการออม ธุรกิจการท่องเที่ยวไม่ได้เกื้อกูลกับกลุ่มเกษตรกรดั้งเดิม

3.2 การเป็นเมืองท่องเที่ยวก่อให้เกิดสถานบริการ สถานเริงรมย์มากขึ้น เป็นสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดการแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะโรคเอดส์

3.3 วัฒนธรรมการดำรงชีวิตของประชาชนแปรเปลี่ยนไป เช่น ชาดการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ใช้ประเพณีการชนควายมาบังหน้าการเล่นพนันโดยอ้างว่าเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.4 วิถีชีวิตประชาชนเดิมเปลี่ยนแปลงง่าย รวดเร็ว เนื่องจากรายได้ที่ได้รับจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้สูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายสิ่งหลายอย่างในชุมชน เช่น ในเรื่องการกิน การอยู่ ฯลฯ จะฟุ่มเฟือยมากขึ้น เห็นความสำคัญของระบบเงินตรามากขึ้นกว่าเดิม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามแบบชนบทลดน้อยลง และโดยเฉพาะเยาวชนมีปัญหาการติดยาเสพติด การก่ออาชญากรรมมากขึ้น เป็นต้น

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของเกาะสมุยเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปในพื้นที่ ก็จะก่อให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะการแต่งกาย การอาบแดด ฯลฯ วัฒนธรรมแบบตะวันตกดังกล่าว ทำให้เยาวชนเกาะสมุยส่วนหนึ่งเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมตามแบบอย่างนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมากขึ้น ปัจจุบันเยาวชนชายหญิงของเกาะสมุย และสถานที่ใกล้เคียงมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ผิดแผกแตกต่างไปจากเดิมมาก มีค่านิยมไปในทางการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการแต่งกาย เสื้อผ้า และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีการลอกเลียนแบบนักท่องเที่ยว เช่น การแต่งกายที่ไม่ค่อยมิดชิดและรัดกุม นิยมเที่ยวเตร่ตามบาร์ ในที่คลับตอนกลางคืน ไม่ค่อยสนใจการศึกษาเล่าเรียน มีการมั่วสุมเล่นการพนัน ติดยาเสพติด และเมื่อมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย เยาวชนส่วนหนึ่งก็หันไปประพฤติตนในทางที่เสื่อมเสีย เช่น ผู้หญิงก็เสนอขายบริการทางเพศแก่นักท่องเที่ยว ส่วนผู้ชายก็เล่นการพนัน ก่ออาชญากรรม ดักขโมย ฉกชิงวิ่งราวทรัพย์สินนักท่องเที่ยว ปัญหาเหล่านี้มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นมากในเกาะสมุย

3.5 ปัญหายาเสพติด บนพื้นที่เกาะสมุยมีการขายยาเสพติดแก่นักท่องเที่ยวกันอย่างแพร่หลาย แม้ว่าจะมีมาตรการเข้มงวดจากทางราชการในการลงโทษผู้กระทำความผิด แต่กิจการค้ายาเสพติดก็ดำเนินอยู่อย่างปกติ เนื่องจากมีวิธีลบลอบขายอย่างลับซับซ้อน ปัญหาการติดยาเสพติดได้เข้ามาถึงเยาวชนของเกาะสมุยด้วยแล้ว

3.6 ปัญหาโสเภณี สมัยก่อนปัญหาเกี่ยวกับโสเภณีไม่ค่อยมีปรากฏให้เห็นมากนักในเกาะสมุย แต่เมื่อธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จำนวนโสเภณีก็นับเพิ่มขึ้นสูงด้วย การที่มีโสเภณีมากขึ้นนั้น ถึงแม้จะเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม แต่ก็เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียงเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย และยังนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น ปัญหาการมั่วสุม โรคเอดส์ เป็นต้น

3.7 ปัญหาการพนัน เกาะสมุยมีกีฬาพื้นเมืองที่นิยมกันมากประเภทหนึ่ง คือ กีฬาชนควาย ซึ่งเป็นกีฬาเอกลักษณ์ของเกาะสมุย ซึ่งแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น ๆ ในสมัยก่อนกีฬาประเภทนี้ไม่มีธุรกิจการพนันเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือถ้ามีก็มีเป็นจำนวนน้อย แต่ปัจจุบันได้มี

ประชาชนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นประชาชนทั้งจากเกาะสมุยและบุคคลภายนอกได้ฉายโอกาสใช้กีฬาชนควายเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านการพนัน โดยขออนุญาตจากทางราชการเปิดสนามชนควายด้วยข้ออ้างว่า เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ย่อมส่งผลกระทบต่อปัญหาเศรษฐกิจ

3.8 ปัญหาการย้ายถิ่นที่อยู่ของผู้ประกอบการ หรือผู้ใช้แรงงาน มักจะไม่แจ้งชื่อออกมาเข้าทะเบียนบ้านในพื้นที่จึงยากต่อการควบคุมประชากร ทำให้ได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐน้อยกว่าความเป็นจริงด้วยเป็นภาระของสุขาภิบาล ก่อให้เกิดผลกระทบตามมา เช่น การมาอยู่ในชุมชนรูปสลัม อาจก่อให้เกิดปัญหาในส่วนของการพัฒนา และการปกครองตลอดต่อการรักษาความสงบเรียบร้อย

4. ปัญหาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1 ปัญหาขยะมูลฝอย สุขาภิบาลเกาะสมุยยังประสบปัญหาเรื่องการแก้ไขขยะมูลฝอยอย่างมาก เนื่องจากเครื่องมือยังไม่เพียงพอขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บ ขาดสถานที่ที่จะใช้ในการกำจัดขยะ เนื่องจากเกาะสมุยมีการขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องเพิ่มภาระของสุขาภิบาลมากขึ้น นักท่องเที่ยวและประชาชนท้องถิ่นยังขาดจิตสำนึก และความร่วมมือ แม้ว่าปัจจุบันกำลังมีการก่อสร้างเตาเผากำจัดขยะ แต่ต้องใช้เวลาสร้างอย่างน้อย 2 ปีกว่า ในระหว่างนี้จำเป็นต้องหาพื้นที่สำหรับฝังกลบ ซึ่งนับวันหาพื้นที่ยากเต็มที่ในภาวะที่ราคาที่ดินสูงลิ่วเช่นนี้

4.2 ปัญหาน้ำเสียและการกำจัดสิ่งปฏิกูล เกาะสมุยเติบโตทางการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ทำให้เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น สถานที่พักแรมตามชายหาดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ยังขาดการวางระบบระบายน้ำและการกำจัดน้ำเสีย รวมทั้งการกำจัดสิ่งปฏิกูล มีการปล่อยน้ำเสียของสถานบริการ ชุมชนลงสู่ทะเล แหล่งน้ำสาธารณะ

4.3 ปัญหาทางเสียง คิสโก้เรคบริเวณชายหาด รบกวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่หาดแดงและหาดละไม รบกวนนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เวลาประมาณ 21.00-04.00 น. บางแห่งเปิดลำโพงดังมากกว่า 3 วัน

4.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสม เช่น การสร้างอาคาร โรงเรือน บดบังทัศนียภาพของธรรมชาติที่สวยงาม การสร้างอาคารไม่ถอยร่นจากแนวถนน การสร้างอาคารที่พยายามหลบเลี่ยงกฎหมายต่าง ๆ การขุดดินจากเนินเขาหรือการถมดินยกระดับในสถานที่ก่อสร้างต่าง ๆ

4.5 ปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การขยายตัวทางการท่องเที่ยวที่สามารถเห็นได้ชัด คือ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกนี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินขึ้นแล้ว ย่อมมีทั้งผลดีและผลเสียตามมามากมาย อาทิ การสูญเสียพื้นที่เกษตร ป่าชายเลน ป่าไม้ แหล่งน้ำ การขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน เกิดการรุกรานที่สาธารณะ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อเมืองทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย

4.6 ปัญหาการรุกรานถือครองที่ดินสาธารณะ เป็นการสร้างอาคารรุกรานชายหาด รุกรานลำคลอง ที่ภูเขา ที่พรุ หรือการบุกรุกถือครองในเขตที่ดินสาธารณะ ซึ่งที่ดินสาธารณะต่าง ๆ

ก็ยังไม่ได้ทำขอบเขตที่แน่นอนทุกแปลงจึงก่อให้เกิดการทำลายธรรมชาติไปด้วย ปัญหาการรุกล้ำที่ สาธารณะ เนื่องจากเกาะสมุยที่ดินมีราคาสูง ก่อให้เกิดปัญหาการรุกล้ำที่สาธารณะไม่ว่าชายหาด หรือที่สาธารณะอื่น ๆ

4.7 ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ในอดีตเมื่อมีคนกล่าวถึงเกาะสมุย ก็มักคิดถึงทิวมะพร้าวอันร่มรื่น ซึ่งทอดขนานเคียงคู่ไปกับ ชายหาดที่ขาวสะอาด ตลอดจนน้ำทะเลสีฟ้าครามสดใส ไซดหินผา และปะการังใต้น้ำใต้น้ำที่หาดูได้ รอบตัวเกาะสมุย ตลอดทั้งบ้านเรือนซึ่งมีเอกลักษณ์ของตนเองแต่ในปัจจุบันสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้กำลัง เปลี่ยนแปลงไปมากมาย ดินทรายถูกดูดซูดจากทะเลหรือภูเขาไปถมที่ดิน แม้กระทั่งมีการตัดโค่น ทำลายต้นมะพร้าวอย่างมากมาย เพื่อใช้เป็นวัสดุแปรรูปในการก่อสร้างที่พัก และใช้เป็นสถานที่พัก แรมของนักท่องเที่ยวซึ่งมีอยู่มากมาย การโค่นต้นมะพร้าวเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไซดหินตาม ธรรมชาติหลายแห่งถูกใช้เขียนป้ายเพื่อบอกถึงที่พักแก่นักท่องเที่ยวหรือโฆษณาธุรกิจของคน เศษ กองขยะ ทั้งเศษขวดเหล้า ขวดเบียร์ และขวดน้ำดื่มเริ่มทิ้งกันเกลื่อนกลาด กระจัดกระจายทั่วไป ปะการังบางส่วนถูกทำลายลง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

จากการศึกษาสภาพการท่องเที่ยวในอดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงสภาพทั่วไป การใช้ ที่ดินและสภาพแวดล้อมของเกาะสมุย ทำให้ทราบถึงสาเหตุและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางกายภาพ

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีศักยภาพเพียงพอ ซึ่งได้แก่ ลักษณะดึงดูดใจของ แหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมในด้านการเข้าถึง และบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากเกาะ สมุยเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศสวยงามหลากหลายทั้งชายฝั่งทะเล ที่ราบ ภูเขาสูง และป่าไม้ ซึ่งล้วนแต่มีทิวทัศน์สวยงามเหมาะสมในการท่องเที่ยว มีความโดดเด่น น่าค้นหา อีกทั้งยังมีแหล่ง ท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน ศิลปวัฒนธรรม และนันทนาการการศึกษา แหล่งท่องเที่ยวยามราตรี ที่ เสริมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของเกาะสมุย เกาะสมุยในปัจจุบันจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ของ จ.สุราษฎร์ธานี ภาคใต้ตอนบน และทะเลด้านอ่าวไทย ซึ่งมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความ หลากหลายประเภท การคมนาคมสะดวกสบายกว่าแต่ก่อน รวมถึงการบริการทางการท่องเที่ยวที่ พร้อมสรรพ เช่น สถานที่พักแรม ร้านอาหาร รถเช่า บริษัททัวร์ ทำให้เกาะสมุยกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ดึงดูดใจทั้งนักท่องเที่ยวและนักลงทุน ซึ่งได้เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินทั้ง ในเวลาผ่านมาและในอนาคต

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

2.1 การขยายตัวของธุรกิจที่ดินและอสังหาริมทรัพย์

จากการขยายตัวของธุรกิจที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ทั้งในระดับประเทศและจังหวัด ได้ ส่งผลต่อเนื่องทำให้เกิดการขยายตัวทางการท่องเที่ยวและภาวะเศรษฐกิจของจังหวัด รวมถึงทำให้

ราคาที่ดินสูงขึ้นในเกือบทุกพื้นที่ภายในจังหวัด ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจึงอาจสรุปได้ว่า ภาวะการขยายตัวของธุรกิจที่ดินและอสังหาริมทรัพย์เป็นปัจจัยหลักสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เพราะเป็นสาเหตุสำคัญของการขยายตัวทางการท่องเที่ยวและราคาที่พักที่แพงขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากเดิม (อาจเป็นพื้นที่เกษตรหรือที่ทิ้งร้าง) ไปเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เกิดขึ้นที่เกาะสมุยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานที่พักแรมในรูปแบบ บังกะโล โรงแรม คลอดจน บ้านพักตากอากาศ และปัจจุบันธุรกิจจัดสรรที่ดินและอาคารชุดได้เริ่มขึ้นแล้วที่เกาะสมุย

2.2 ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำลง จากเดิมที่รายได้ของเกาะสมุยมาจากการขายพืชผลทางการเกษตร โดยเฉพาะมะพร้าว แต่เมื่อราคามะพร้าวตกต่ำลงมาโดยลำดับ ขาดการส่งเสริม แก่ไขจากภาครัฐอย่างจริงจัง เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้การท่องเที่ยวซึ่งต้องการทรัพยากรธรรมชาติที่เกาะสมุยมีอยู่พร้อมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญแทนการทำการเกษตรกรรม และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในที่สุด

2.3 การขยายตัวทางการท่องเที่ยว สำหรับเกาะสมุยนั้นจากมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2515 ได้ลงเห็นชอบในการพัฒนาเกาะสมุยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการปรับปรุงถนน ตัดถนน ทลายโครงการที่อำนวยความสะดวกเข้าถึงสู่แหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับธุรกิจที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวในระดับประเทศ จึงส่งผลต่อเนื่องถึงการขยายตัวของการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว และสถานที่พักแรมในเกาะสมุยด้วย กล่าวคือ เป้าหมายที่นักลงทุนและนักพัฒนาที่ดินสนใจ คือพื้นที่ที่มีศักยภาพพร้อม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัจจัยทางการเศรษฐกิจ ทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว คลอดจน เรื่องการคมนาคมขนส่งด้วย ปัจจัยเหล่านี้ได้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินขึ้น

2.4 ตลาดการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวหมายถึง อุปสงค์ (Demand) ทางการท่องเที่ยวหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งปรากฏให้เห็นในรูปจำนวนนักท่องเที่ยว การกระจายตัว พฤติกรรมความต้องการ รวมถึงแนวโน้มความต้องการในอนาคต สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ทั้งสิ้น กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะสมุยมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นและส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวพักแรม ทำให้เกิดการขยายตัวของสิ่งอำนวยความสะดวกตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในบริเวณดังกล่าว จากสภาพตลาดการท่องเที่ยว อาจสรุปได้ว่า ตลาดการท่องเที่ยวมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินทางอ้อม กล่าวคือ ตลาดการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดการขยายตัว รูปแบบและสถานที่ของสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว จากนั้นนักลงทุนจะได้ใช้ข้อมูลด้านตลาดการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจลงทุน ซึ่งท้ายสุดย่อมส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เป็นที่น่ายินดีประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวของเกาะสมุยส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศและมีแนวคิดเป็นแบบอนุรักษ์นิยม คือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมพักอยู่ในบังกะโลแบบพื้นเมือง ไม่นิยมพักโรงแรมที่เป็นอาคารตึกสูง เนื่องจากอยากสัมผัสธรรมชาติจริง ๆ ทำให้รูปแบบของบังกะโลหรือสถานที่พักแรมส่วนใหญ่ยังกลิ่นกับธรรมชาติ มีความสูงไม่มากเกินไปยกมะพร้าว แต่ในปัจจุบันก็ได้เริ่มมีอาคารสูง โรงแรมชั้นหนึ่ง รูปทรงแบบยุโรปเกิดขึ้นหลายแห่งแล้ว

2.5 ราคาที่ดิน จากการที่ธุรกิจที่ดินและอสังหาริมทรัพย์เฟื่องฟู ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางการท่องเที่ยว และทั้งสองสาเหตุนี้มีอิทธิพลต่อราคาที่ดินในเกาะสมุย กล่าวคือ การกว้านซื้อที่ดินของเท่านักลงทุนพัฒนาที่ดินได้ส่งผลให้ราคาที่ดินมีการขยับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ท่องเที่ยว จากการศึกษาราคาที่ดินพบว่าราคาที่ดินขยับตัวสูงขึ้นใน พ.ศ. 2524 และได้ขยับตัวสูงแบบกระโดดในช่วงปี พ.ศ. 2532 นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่ามีการกว้านซื้อที่ดินจากนักลงทุนสูงมาก โดยผู้นำท้องถิ่นบางคนทำหน้าที่เป็นนายหน้ารวบรวมที่ดินให้กับนายทุน ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรปลูกมะพร้าว ใช้ทำมาหากิน ในการขายที่ดินมีทั้งแบ่งขายบางส่วน และขายทั้งหมดแล้วย้ายไปอยู่ที่ใหม่นอกเกาะ ที่ดินที่ถูกซื้อส่วนใหญ่ใช้สร้างสิ่งก่อสร้างเพื่อการท่องเที่ยว

จะเห็นได้ว่า ราคาที่ดินสูงขึ้นเป็นเหตุจูงใจให้เจ้าของที่ดินเดิมขายแก่ผู้มากว้านซื้อ ซึ่งปรากฏให้เห็นชัดในช่วงปี พ.ศ. 2524-2529 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนที่ต้องการที่ดินไปสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้ที่ดินขึ้น

3. ปัจจัยทางด้านสังคม

ในปัจจุบันมีอาชีพเกษตรกรรมมีแนวโน้มว่ารายได้จะไม่เป็นที่เพียงพอต่อความต้องการเพื่อยังชีพของเกษตรกร ในสภาพปัจจุบันเมื่อเกษตรกรนำรายได้ของตนเปรียบเทียบกับผู้ที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวก็ยังห้อยเห่ เพราะรายได้แตกต่างกันมาก ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ความพึงพอใจในการตั้งถิ่นฐานอยู่ต่อปลดคน้อยลงในสภาวะที่กดดันรอบด้าน อีกทั้งยังต้องขึ้นอยู่กับสภาพทางธรรมชาติและความต้องการของตลาดด้วย ครอบครัวยุคใหม่ของเกษตรกรมีความต้องการทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น อันเนื่องมาจากสภาพสังคม Supply creates its own demand (อุปทานเป็นตัวสร้างอุปสงค์) กล่าวคือเกาะสมุยนำเข้สินค้าและบริการจากภายนอกเป็นจำนวนมากเพื่อตอบสนองผู้มีอำนาจซื้อและนักท่องเที่ยว ทำให้กลุ่มผู้มีอำนาจซื้อน้อยเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ประชาชนไม่รู้จักรการประหยัดคอดออม บางคนหันเข้าหาการพนัน ประชากรบางส่วน รวมทั้งเกษตรกรจำนวนหนึ่งจึงได้ตัดสินใจขายที่ดินทำกินเพราะต้องการเงิน และเปลี่ยนอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่คิดว่าจะดีขึ้น อีกทั้งถูกหลานซึ่งเป็นแรงงานสามารถหารายได้สูงกว่าโดยการทำงานรับจ้างในเมือง หรือศึกษาต่อ และด้วยลักษณะสังคมเกาะสมุยไม่นิยมงานรับจ้าง ทำให้ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกรรมและภาคการบริการที่เป็นคนท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การขายที่ดินหรือเลิกอาชีพเกษตรกรเพื่อให้เหมาะกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ จึงทำให้พื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่พื้นที่เพื่อประกอบธุรกิจท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

จากปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแต่ละปัจจัยไม่ว่าทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมจะมีผลเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันเป็นเหตุเป็นผลกัน แล้วส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมขึ้น

แนวโน้มการใช้ที่ดิน

จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสภาพที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้คาดการณ์แนวโน้มการใช้ที่ดินได้ว่า พื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ให้ผลตอบแทนต่ำ มีแนวโน้มจะถูกเปลี่ยนไป

ใช้ประโยชน์อย่างอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะที่ที่เหมาะสมได้ถูกจับจองประกอบกิจการ เกือบหมด พื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่ติดชายทะเลมีแนวโน้มนำมาใช้เพื่อกิจกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น ด้วยการคมนาคมที่สะดวกขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกต่างเริ่มเข้าไปถึง รวมทั้งระดับ ความเป็นส่วนตัวที่มีมากกว่าบริเวณที่ถูกใช้เพื่อกิจการท่องเที่ยวมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ความต้องการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มกระจายไปทั่วทั้งเกาะ ไม่เว้นแต่บริเวณที่สูง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยขึ้นกับสภาพเศรษฐกิจการลงทุนในช่วงเวลานั้น ๆ กล่าวคือหากธุรกิจที่ดินและ อสังหาริมทรัพย์เฟื่องฟูก็จะเกิดการกว้านซื้อ เก่งทำไร่ที่ดิน และเกิดโครงการพัฒนาที่ดินต่าง ๆ ขึ้น มากมายทำให้พื้นที่ทำการเกษตร ที่ลุ่ม ป่าไม้ ป่าชายเลน และที่อื่น ๆ เช่น ที่รกร้าง เหมืองแร่เก่า มี แนวโน้มที่จะถูกเปลี่ยนแปลงไปใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว สาธารณูปโภค สาธารณูปการเพิ่มมากขึ้น

โดยสรุปแล้ว แนวโน้มการใช้ที่ดินของเกาะสมุยนั้นมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออาศัย และการท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยขยายตัวตามแหล่งชุมชนเดิม แหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ที่มี สภาพภูมิประเทศงดงามเหมาะสมในการพักผ่อนท่องเที่ยว และเกิดชุมชนใหม่ขึ้น รวมถึงขยายตัวไป ตามแนวถนนสายสำคัญ ๆ ต่าง ๆ โดยพื้นที่เดิมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตรหรือที่ลุ่ม ที่รกร้าง ไม่ได้ใช้ประโยชน์เสียเป็นส่วนใหญ่ นั้นหมายถึงพื้นที่เกษตรกรรมลดน้อยลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้นับวันจะมีมากขึ้น และอาจสร้างผลกระทบต่อมาในระยะยาวได้ สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาต่อมาก็คือ เรื่องการใช้ที่ดิน สภาพแวดล้อม และส่งผลถึงปัญหาสังคมในที่สุด จึงสมควรมีการควบคุมหรือวางแผนในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและสมดุล เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย